

Projekt rozvoje mikroregionu Jižní Valašsko

Bc. Eva Záhumenská

Diplomová práce
2005

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav managementu

akademický rok: 2004/2005

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Eva Záhumenská**
Studijní program: **N 6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management a marketing**

Téma práce: **PROJEKT ROZVOJE MIKROREGIONU JIŽNÍ VALAŠSKO**

Zásady pro vypracování:

1. Proved'te průzkum a zhodno'tte teoretické poznatky z odborné literatury vztahující se k danému tématu.
2. Analyzujte současný stav mikroregionu Jižní Valašsko.
3. Navrhněte možné varianty rozvoje daného mikroregionu.
4. Vypracujte projekt strategie rozvoje mikroregionu Jižní Valašsko a zhodno'tte jeho přínosy.

Rozsah práce:	114 stran
Rozsah příloh:	Příloh I - 7 stran Příloha II - 7 stran
Forma zpracování diplomové práce:	tištěná/elektronická

Vedoucí diplomové práce:	doc. Ing. Josef Kubík, CSc. Ústav managementu
Datum zadání diplomové práce:	7. března 2005
Termín odevzdání diplomové práce:	13. května 2005

Ve Zlíně dne 7. března 2005

ABSTRAKT

Abstrakt česky

Diplomová práce, která má název „Projekt rozvoje mikroregionu Jižní Valašsko“, se zabývá rozvojem mikroregionu, ve kterém jsem se narodila. Mikroregion se nachází ve východní části České republiky a je součástí Zlínského regionu.

Práce je rozdělena do tří hlavních částí. Teoretická část obsahuje poznatky z literatury vztahující se k tématu. Druhá část analyzuje současnou situaci mikroregionu. Informace z této kapitoly jsou shrnuty ve SWOT analýze. Třetí část obsahuje návrhy projektů, které by měly vést ke zlepšení situace mikroregionu.

Doufám, že moje práce bude přínosem pro všechny, kteří se zajímají o regionální politiku, její motivy a nástroje.

Abstrakt ve světovém jazyce

Subject of the paper bearing the title „The Project of Development of the Microregion Jižní Valašsko“ where I was born is to suggest the way for the microregion development. The microregion Jižní Valašsko is situated in the east of the Czech Republic. It is part of the Zlínský region.

This work is divided into three main chapters. The first is theoretical and contains findings from the literature that is related to this theme. The second chapter analyses presents situation of the microregion. The pieces of information from this chapter are summarized in the SWOT analyse. The third chapter contains project suggestions that could improve situation in the microregion.

I hope, that my paper will be fruitful to all who are interested in regional politics, its motives and instruments.

Na tomto místě chci poděkovat doc. Ing. Josefu Kubíkovi, CSc., vedoucímu diplomové práce, za čas věnovaný konzultacím nad touto prací, za odborné vedení a cenné rady, které mi při zpracování práce velmi pomohly.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně a použitou literaturu jsem citovala.

Ve Zlíně 10.5.2005

OBSAH

OBSAH.....	6
ÚVOD.....	8
I. TEORETICKÁ ČÁST.....	10
1 TEORETICKÉ ZÁKLADY REGIONÁLNÍ POLITIKY	11
1.1 POJETÍ REGIONÁLNÍ POLITIKY.....	11
1.1.1 Vymezení pojmu regionální politika.....	11
1.1.2 Vymezení pojmu region.....	12
1.1.3 Motivy regionální politiky	15
1.1.4 Nástroje regionální politiky	16
1.1.5 Principy regionální politiky	16
1.1.6 Východiska pro realizaci regionální politiky	17
1.2 ÚZEMNÍ ROZVOJ	20
1.3 STRATEGIE REGIONÁLNÍHO ROZVOJE ČESKÉ REPUBLIKY.....	21
1.3.1 Regiony NUTS v České republice	23
1.3.2 Endogenní a exogenní faktory tvorby strategie	24
1.3.3 Programy regionálního rozvoje v České republice	25
1.3.4 Identifikace podporovaných území v České republice	26
1.3.5 Aktéři regionální politiky.....	27
1.3.6 Shrnutí teoretických poznatků	29
II. PRAKTICKÁ ČÁST.....	31
2 ANALÝZA MIKROREGIONU JIŽNÍ VALAŠSKO.....	32
2.1 PROFIL ÚZEMÍ.....	32
2.1.1 Vymezení území mikroregionu.....	32
2.1.2 Stručná charakteristika mikroregionu	33
2.2 DEMOGRAFICKÁ A SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA.....	34
2.2.1 Vybrané ukazatele.....	34
2.2.2 Věková struktura obyvatelstva.....	36
2.2.3 Struktura obyvatelstva podle vzdělání	39
2.2.4 Ekonomická struktura obyvatelstva	41
2.3 SÍDELNÍ STRUKTURA	43
2.3.1 Bydlení	45
2.3.2 Školství.....	46
2.3.3 Zdravotnictví a sociální péče	46
2.4 TRH PRÁCE	47
2.4.1 Vyjíždka a dojíždka za prací.....	47
2.4.2 Nezaměstnanost.....	49
2.5 HOSPODÁŘSTVÍ	54
2.5.1 Struktura podnikatelských subjektů	54
2.5.2 Průmysl	57
2.5.3 Zemědělství	59

2.6	DOPRAVA	62
2.7	CESTOVNÍ RUCH	66
2.8	PŘESHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE	69
2.9	ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	70
2.10	SWOT ANALÝZA.....	73
2.10.1	Silné stránky	73
2.10.2	Slabé stránky	74
2.10.3	Příležitosti	76
2.10.4	Ohrožení.....	77
2.11	ZÁVĚREČNÉ SHRNUÍ ANALYTICKÉ ČÁSTI.....	79
3	VARIANTY STRATEGICKÉHO ROZVOJE	
	MIKROREGIONU JIŽNÍ VALAŠSKO.....	81
3.1	EKONOMICKÝ ROZVOJ.....	81
3.1.1	Návrh projektu rozvoje podnikání na Slavičínsku jako inkubátoru podnikatelů mikroregionu.....	82
3.1.2	Návrh projektu vytváření sdružení obcí v mikroregionu s cílem zkvalitnění koordinace a rozhodovacích procesů	87
3.2	ROZVOJ LIDSKÝCH ZDROJŮ.....	89
3.2.1	Návrh projektu rozvoje volnočasových aktivit	91
3.2.2	Návrh projektu optimalizace požadavků podnikatelů na kvalifikační strukturu zaměstnanců s nabídkou školských institucí v mikroregionu	93
3.3	DOPRAVNÍ A TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA.....	94
3.4	CESTOVNÍ RUCH	96
3.4.1	Návrh projekt vybudování turistických informačních center v hlavních centrech mikroregionu	98
3.5	OCHRANA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	102
3.5.1	Návrh projektu vybudování informačního centra a bezpečnostního systému v oblasti životního prostředí.....	104
3.6	PŘESHRANIČNÍ SPOLUPRÁCE	107
	ZÁVĚR.....	110
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	112
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	114
	SEZNAM OBRÁZKŮ.....	115
	SEZNAM TABULEK	117
	SEZNAM PŘÍLOH.....	119

ÚVOD

V současném světě, kdy technika a technologie neustále postupují kupředu, sílí potřeba identifikace člověka s místem, kde žije. Tato potřeba roste s postupující globalizací. V této souvislosti je důležité, aby si mladí lidé nemysleli, že vesnice, ve které žijí, je bezvýznamná. Pěstování pocitu sounáležitosti by mělo vést k tomu, aby pochopili, že jsou součástí celku a vážili si krajiny, kultury a společnosti, která je obklopuje. Proto je třeba mnohostranně podporovat společenský a kulturní život na vesnici. Zachování kulturního odkazu zvýší atraktivnost venkovského prostoru a oživí cestovní ruch a dá možnost dalšímu posílení hospodářské síly venkova.

Mikroregion Jižní Valašsko se nachází na východním okraji státu. Periferní poloha v kontextu Zlínského kraje i České republiky zůstává handicapem, se kterým se mikroregion pomalu vyrovnává, a v mnoha ohledech musí ostatní regiony dohánět.

Moje diplomová práce se skládá ze tří na sebe navazujících částí. Každá z nich sleduje svůj cíl. První teoretická část diplomové práce je stručným přehledem základních poznatků teorie regionální politiky. Vysvětluje důvody, které vedly k jejímu vzniku a rozvoji. Věnuji se zde pojmům jako region, regionální politika, ale také územní rozvoj či územní ekonomika. Naznačila jsem i těžkosti spojené s vymezováním těchto pojmů, neboť způsoby nazírání na územní jednotky mohou být různé.

K druhé analytické části jsem přistupovala se snahou co nejlépe postihnout socioekonomickou strukturu obyvatelstva. K tomu směřoval i výběr ukazatelů, které jsem následně vyhodnotila. Důležitou součástí byla analýza situace na trhu práce. Při hodnocení jsem použila komparativní metodu a získané údaje jsem srovnávala s údaji za bývalý okres Zlín, Zlínský kraj a Českou republiku. Při analýze jsem pracovala, sice jen omezeně, v časových řadách. Poznatky této kapitoly jsou shrnuty v závěrečné SWOT analýze. Jedná se o metodu často používanou v oblasti státní správy a samosprávy. Poskytuje detailnější přehled nejzávažnějších hrozeb mikroregionu a pojmenovává příležitosti, které usnadní vymezit hlavní směry pro jeho další rozvoj.

Analýza mikroregionu je východiskem pro projektovou část. Snahou projektu je prostřednictvím navrhovaných změn a opatření vedoucích k jejich dosažení přispět ke zlepšení celkového postavení mikroregionu.

Diplomová práce si klade za cíl

- vyhodnotit celkový stav ekonomické, sociální a dalších oblastí života, které spolu vzájemně souvisejí a navzájem se ovlivňují,
- postihnout územní disproporce, které by umožnily uvnitř mikroregionu identifikovat oblasti s větším a menším ekonomickým potenciálem,
- navrhnout varianty rozvojových aktivit, které povedou k všestrannému zlepšení pozice mikroregionu v rámci Zlínského kraje i celé České republiky,
- navrhnout způsob, jak místní samosprávné orgány mohou přispět ke zlepšení prostředí a podmínek podnikání, které povedou k řešení hlavních problémů mikroregionu.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 TEORETICKÉ ZÁKLADY REGIONÁLNÍ POLITIKY

1.1 Pojetí regionální politiky

Ekonomický život každé společnosti je lokalizován do konkrétních míst, obcí a regionů a má tedy lokální charakter. Na geografické mapě každého státu najdeme místa s větší či menší koncentrací ekonomických činností, která přinášejí svým obyvatelům práci, příjmy a tím i dosahování určité životní úrovně. V regionálních a ekonomických vědách spojených s lokalitami zkoumáme, proč se tyto ekonomické aktivity soustřeďují do určitých oblastí a jak zajistit, aby se tyto aktivity rozvíjely. Běžně používaný pojem rozvoj je neurčitý pojem, spojený s hodnotovými postoji. Existuje rozvoj ekonomický, regionální, technický, organizační. Rozvoj popisuje proces orientovaný na určitý cíl.

1.1.1 Vymezení pojmu regionální politika

Regionální rozvoj je představován komplexem procesů, které probíhají v rámci regionu, a přispívají zejména k pozitivním změnám v sociálně ekonomické situaci regionu. Podporou regionálního rozvoje se zabývá regionální politika. Regionální politika státu představuje reakci na existující mezinárodní rozdíly, které byly vytvořeny v důsledku historického vývoje. Prvořadým cílem regionální politiky je vytvořit podmínky pro postupné snížení nebo alespoň zmírnění nadměrných rozdílů ve vývoji jednotlivých regionů a dosažením vyvážené regionální struktury přispět ke zvýšení konkurenceschopnosti regionální a národní ekonomiky v mezinárodním měřítku. [7]

Definování regionální politiky většinou vychází z podpory rozvoje problémových regionů a snahy odstraňovat meziregionální rozdíly. Žádnou z celé řady existujících definic nelze chápat jako všeobecně přijatelnou. N. Vanhove a L. H. Klaassen i P. Hall uvádí, že „regionální politika představuje všechny veřejné intervence, které vedou ke zlepšení geografického rozdělení ekonomických činností, respektive které se pokouší napravit určité prostorové důsledky volné tržní ekonomiky pro dosažení dvou vzájemně závislých cílů: ekonomického růstu a zlepšení sociálního rozdělení ekonomických efektů“.

Rozlišují pět fází:

1. Definování regionálních problémů, včetně jejich původu.
2. Definování cílů, pokud možno kvantifikovatelných.
3. Definování strategie, kterou bude nutno uplatnit.

4. Identifikace nástrojů, které bude nutno použít.
5. Vyhodnocení použité politiky. [11]

1.1.2 Vymezení pojmu region

Z výše uvedeného vyplývá, že předmětem zkoumání regionální politiky jsou regiony. Prvním krokem k pochopení tak složitých procesů jako jsou socioekonomické procesy, které v regionech probíhají, je vymezení pojmu region. V literatuře se setkáváme s velkým množstvím definic regionu. Pro vymezení regionu je možné přistupovat z různých hledisek a členit je podle různých kritérií. Pro potřeby této práce jsem vybrala jednak systémové pojetí regionu, jednak regiony chápané jako území vyčleněná z důvodů administrativního řízení. Takto pojaté regiony tvoří jistou hierarchii, tedy nižší regiony jsou součástí vyšších regionů, a nemusí vždy respektovat výše uvedená kritéria. V různých zemích se mohou vytvářet různé celky. Na území České republiky zákon č. 347/1997 Sb. vytyčuje regiony, tj. kraje. Územně správní jednotky tvoří obce, okresy s výkonem pouze státní správy a kraje. Obec je základní územně správní celek, na kterém je vykonávána samospráva i státní správa. [7]

Region jako systém

Obecně je systém definován jako celek složený z jednotlivých částí, které jsou spolu v určité interakci, tj. existují mezi nimi určité vazby a vztahy. Systém můžeme definovat na regionu z různých hledisek:

- Region jako systém základních funkčních podsystémů
- Region jako systém funkcí infrastruktury
- Region jako systém procesů
- **Region jako systém fungování základních funkčních subsystémů**

Region je prostor, který je naplněn vnějšími a vnitřními vztahy dvou základních elementů, člověka a fyzických prvků. Za základní regionální funkční subsystémy v regionu odvozené z procesů fungování můžeme považovat:

- bydlení včetně základních služeb, které funkci bydlení kompletují (tj. např. občanská vybavenost;
- výrobu včetně výrobních a nevýrobních služeb;
- dopravu ve všech jejích spojovacích a transformačních funkcích;
- rekreaci, tj. vše, co umožňuje účelné a kulturní využívání volného a mimopracovního času.

✦ **Region jako systém procesů**

Jedná se o přístup, který charakterizuje region jako systém procesů, přičemž regionální procesy můžeme členit na:

- přírodní (klimatické, hydrologické, geologické aj.);
- ekonomické (výrobní, technologické, pracovní, pracovně-migrační, spotřební, atd.);
- sociální (vzdělávací, péče o člověka, atd.);
- relativně komplexní a kombinované (urbanistické, lokalizační, aglomerační, demografické, ekologické, informační apod.).

✦ **Region jako systém funkcí infrastruktury**

Infrastrukturou rozumíme životně dlouhodobé zařízení a vybavení materiálního (technického), institucionálního i personálního charakteru pro ekonomické fungování z hlediska prostoru a dělby práce.

Infrastruktura zahrnuje:

- infrastrukturu technickou, kterou tvoří např. silnice, železnice, vodní a letecké cesty, odpadové hospodářství, telekomunikace a informační sítě,
- infrastrukturu institucionální tvořenou sítí veřejných i soukromých institucí v daném prostoru,
- infrastrukturu podnikatelskou tvořenou podnikatelskými subjekty na podporu podnikání,
- infrastrukturu sociální, která zahrnuje vzdělávací, kulturní, sociální a rekreační zařízení regionu. [7]

Systém územního členění NUTS

Rostoucí význam regionální a strukturální politiky a jejích nástrojů si vzhledem k posilování redistribuční funkce strukturálních fondů směrem k regionům vyžádal vytvoření zvláštního územního členění. Nutnost zavedení jednotné statistické územní klasifikace byla dána historickými odlišnostmi ve správním členění jednotlivých zemí. Systém územního členění byl vytvořen Evropským statistickým úřadem Eurostat ve spolupráci se statistickými úřady jednotlivých členských zemí pod názvem NUTS (Nomenclature des Unites Territoriales Statistiques). Systém NUTS slouží jako územní referenční rámec pro následující oblasti aktivit:

- ✦ **Sběr dat, rozvoj a harmonizace regionální statistiky na úrovni Unie.** Oproti původnímu funkčnímu pojetí vycházela nová soustava z geografického vymezení

problémových oblastí. Na základě tohoto členění byl pak vyvinut systém sledovaných regionálních účtů a jejich ukazatelů.

➤ **Socio-ekonomické analýzy regionů.** Vedle ustanovení velikostně srovnatelných jednotek umožňuje členění NUTS provádět analýzy na několika úrovních.

- NUTS 1 slouží jako jednotka pro analýzu problematiky z pohledu Unie.
- NUTS 2 byla ustanovena jako základní jednotka pro analýzu regionální problematiky.
- NUTS 3 jsou z pohledu EU příliš malé co do velikosti a komplexní ekonomickou analýzu u nich lze provádět pouze obtížně. Slouží proto pro přesnější zaměření podpory nebo pro provádění zvláštních analýz. V souladu s principy definice jednotek NUTS byly zavedeny dvě další úrovně, a to 4 a 5. V současné době jsou tyto úrovně nahrazeny zvláštním systémem Místních správních jednotek.

➤ **Zaměření regionální politiky EU**

- na podporu ze strukturálních fondů plynoucí do zaostalých regionů. [3]

V současnosti je kritériem podíl HDP na 1 obyvatele v regionu za poslední tři roky nižší, než je 75 % průměru EU. [6]

Přeshraniční regiony

Meziregionální přeshraniční spolupráce dala vznik nové kategorii regionů, které zahrnují přilehlá příhraniční území nové kategorii regionů dvou nebo více států. Styky s oblastí na druhé straně hranic jsou komplikované pro administrativní, jazykové a jiné rozdíly. Proto se objevila snaha řešit problémy příhraničních regionů dvou nebo tří států komplexně. V roce 1990 vznikla iniciativa Interreg, jejíž cílem je pomoci řešit problémy příhraničních regionů, které mají přeshraniční charakter. [8]

Doplněná iniciativa Interreg III na období 2000 až 2006 má tři základní sekce:

- zaměřenou na přeshraniční spolupráci, která povede k rozvoji přeshraničních hospodářských a sociálních center na základě společných strategií;
- zaměřenou na nadnárodní spolupráci přispívající k územní integraci velkých skupin evropských regionů;
- cílenou na posílení efektivity politik a nástrojů regionálního rozvoje a soudržnosti na základě spolupráce. [7]

Smyslem této iniciativy je poskytovat v přeshraničních regionech (euroregionech) pomoc podnikům, přispívat k ochraně životního prostředí, k rozvoji venkovských oblastí a turistiky, podporovat spolupráci v oblasti odborné výchovy, kultury, vzdělání a také napomáhat modernizaci přeshraniční infrastruktury. Zahrnuje se spolupráce na obou stranách hranice, koordinace přeshraničních činností, styky mezi partnerskými subjekty, zajištění informovanosti spoluobčanů, společné projekty v uvedených oblastech.

V současné době existuje na území České republiky celkem 14 euroregionů, a to při hranicích se všemi sousedními státy. Právní formou je na české straně většinou sdružení měst a obcí, resp. zájmové sdružení jako právnická osoba. [8]

S ohledem na závažné těžkosti, s nimiž se členské státy, zejména regionální a místní orgány, setkávají při realizaci a správě činností přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráce v rámci rozdílných vnitrostátních předpisů a postupů, vydala EU Nařízení 2004/0168 o evropském sdružení pro přeshraniční spolupráci (ESPS). Cílem ESPS je usnadnit a propagovat přeshraniční spolupráci členských států a regionálních a místních orgánů za účelem posílení hospodářské, sociální a územní soudržnosti. ESPS má právní subjektivitu. [13]

1.1.3 Motivy regionální politiky

Motivy pro realizaci regionální politiky nejsou jen politiky, ale vycházejí z principů udržitelného rozvoje. Jsou tedy

- **ekonomické** – zájem na využití všech výrobních faktorů, zajištění ekonomického růstu, optimální rozmístění firem, řešení či využití nadměrné koncentrace ekonomických činností, řešení ekonomické nerovnováhy,
- **sociální** – zajištění růstu životní úrovně obyvatel, tj. např. řešení otázek zaměstnanosti, regionálního rozdělení příjmů, kvality života a dosažení obecného blahobytu,
- **ekologické** – zajištění trvale udržitelného rozvoje, vyváženost v zatížení životního prostředí. [7]

1.1.4 Nástroje regionální politiky

Nástroje regionální politiky slouží k dosažení cílů regionální politiky, které vycházejí z identifikace hlavních regionálních problémů a z pojetí státní hospodářské politiky. K dílčím cílům patří např. povzbuzení podnikatelských aktivit v regionu, zlepšit vybavenost regionu technickou infrastrukturou, povzbudit bytovou výstavbu v regionu, zkvalitnit ekologickou situaci v regionu apod. Tyto nástroje jsou zpravidla zaměřeny na přilákání kapitálu a podnikatelských aktivit do regionu, stimulaci využití vnitřních rozvojových zdrojů, stabilizaci obyvatelstva v regionu. Nástroje jsou členěny na:

- **makroekonomické nástroje**, jejichž využití je omezeno ostatními cíli národohospodářské politiky,
 - fiskální politika, např. regionalizace daní a odvodů, snížená sazba daní ve vybraných podporovaných regionech,
 - protekcionismus, např. státní ovlivňování dovozu prostřednictvím dovozních limitů pro problémové regiony,
- **mikroekonomické nástroje**
 - relokační pracovní síly, např. podpora při nákupu nového bytu,
 - relokační kapitálu, např. subvence na pracovní sílu, subvence na dopravu apod.
- **ostatní nástroje**
 - administrativní nástroje (správní rozhodnutí o zastavení ekonomické činnosti nevhodné z hlediska potřeb rozvoje území),
 - institucionální nástroje, např. regionální rozvojové agentury. [11]

1.1.5 Principy regionální politiky

Základními finančními nástroji pro realizaci regionální politiky jsou společný rozpočet EU a strukturální fondy. Při využívání prostředků ze strukturálních fondů jsou v rámci EU uplatňovány jednotné principy.

- *Princip koncentrace* spočívá ve využívání prostředků fondu pouze k realizaci předem stanovených cílů. Prostředky by měly být použity co nejúčelněji na projekty přinášející maximální užitek, a to zejména v regionech s největšími problémy.
- *Princip partnerství* zahrnuje úzkou spolupráci mezi Evropskou komisí a odpovídajícími orgány na národní, regionální a místní úrovni, určenými každým členským

státem pro všechny etapy implementace opatření od přípravy až po realizaci. Tím byla spolupráce rozšířena i na orgány a osoby, které přímo nejsou součástí implementačních struktur (regiony, města, obce, vzdělávací instituce, soukromé objekty apod.).

➤ *Princip programování* – podstatou je komplexní přístup k řešení problémových regionů na základě víceletých a víceoborových programů. Prostředky ze strukturálních fondů jsou pak alokovány na tyto schválené programy, které se následně realizují prostřednictvím konkrétních projektů.

➤ *Princip adicionality* – účelem je, aby finance ze strukturálních fondů nebyly využity jako náhrada národních strukturálních subvencí. Dotace ze strukturálních fondů naopak mají doplňovat výdaje ze státního rozpočtu v příslušné oblasti.

➤ *Princip monitorování a vyhodnocování* – jedná se o dodržování procedur průběžně sledující realizaci projektu. Patří sem především ex-ante hodnocení dopadu projektu, monitorování průběhu jeho implementace a ex-post hodnocení přínosu projektu.

➤ *Principy subsidiarity* je zakotven v Maastrichtské smlouvě. V zásadě jde o to, aby byly jednotlivé cíle plněny na co nejnížší možné úrovni rozhodování, pokud je možné toto plnění na dané úrovni uspokojivě zajistit.

➤ *Princip solidarity* – ekonomicky vyspělejší země svými příspěvky do společného rozpočtu financují rozvoj zemí ekonomicky méně rozvinutých. [7]

1.1.6 Východiska pro realizaci regionální politiky

Nositelé regionální politiky musí zajistit vypracování tří východisek nezbytných pro realizaci regionální politiky:

- vypracování programů (strategií) regionálního rozvoje, které mají formu programových dokumentů a specifikují priority, cíle a opatření k jejich dosažení,
- zajištění finančních, technických a lidských zdrojů na realizaci programů a strategií,
- vybudování institucionálního rámce pro přípravu programových dokumentů a jejich následnou realizaci. [7]

➤ Programové dokumenty rozvoje regionu

Rozlišujeme dva typy dokumentů, které jsou zpracovávány na celostátní a regionální úrovni:

- *Regionální strategie* představují dokumenty pro stanovení hlavních cílů a směrů rozvoje regionu a opatření k jejich dosažení ve střednědobém nebo dlouhodobém horizontu.
- *Programy regionálního rozvoje* v návaznosti na strategie obsahují konkrétní cíle, priority a opatření pro konkrétní region, pro konkrétně vymezené časové období a s konkrétními přidělenými prostředky. Měl by být navržen i způsob realizace těchto opatření prostřednictvím konkrétních projektů, a způsob, jak tyto projekty získat případně vybrat.

✦ **Finanční zdroje na podporu regionálního rozvoje**

Finanční zdroje pro podporu regionálního rozvoje mohou být národní (státní rozpočet, rozpočty krajů, místní rozpočty), zahraniční. Může se jednat o veřejné prostředky nebo zdroje privátní. K zahraničním zdrojům patří fondy Evropské unie předstrukturální nástroje (Phare, SAPARD, ISPA), strukturální fondy (Evropský sociální fond, Evropský zemědělský podpůrný a garanční fond a ostatní zahraniční zdroje).

✦ **Institucionální rámec**

Je tvořen zákony, předpisy, nařízeními (nařízení o strukturálních fondech, zákon o podpoře regionálního rozvoje, apod.) a státními, regionálními a místními institucemi pro přípravu strategií, programů a projektů a jejich realizaci. [7]

Strukturální fondy

Ve smyslu Nařízení Rady Evropského společenství č. 1260/1999 se strukturálními fondy rozumí:

- ✦ Evropský fond regionálního rozvoje,
- ✦ Evropský sociální fond,
- ✦ Evropský zemědělský podpůrný a záruční (garanční) fond,
- ✦ Finanční nástroj na podporu rybolovu.

Regionální politika je uplatňována zejména prostřednictvím Evropského fondu regionálního rozvoje. Posláním tohoto fondu je vyrovnat regionální rozdílnosti ve Společenství, podporovat stabilní rozvoj a snížit socioekonomické nerovnováhy mezi regiony Evropské unie. V období 2000–2006 fond poskytuje finanční pomoc v rámci prvních dvou cílů strukturálních fondů.

Jeho prostředky zabezpečují:

- investice do výroby určené k vytváření nových pracovních míst;

- investice do infrastruktury;
- investice do vzdělání a zdraví;
- malé a střední podnikání;
- výzkum a vývoj;
- investice do životního prostředí. [2]

Cíle regionální politiky

V souladu se snahou o větší efektivnost vynakládaných prostředků – zvýšení koncentrace a zjednodušení operací regionální strukturální politiky bylo pro období 2000-2006 rozhodnuto o naplňování tří cílů, a to dvou regionálních a jednoho horizontálního pro lidské zdroje. Strukturální fondy naplňují tyto konkrétní cíle stanovené strukturální a regionální politikou EU :

- Cíl 1 - podpora rozvoje a strukturálního přizpůsobování zaostávajících regionů.
- Cíl 2 - hospodářská a sociální konverze oblastí, které se potýkají se strukturálními problémy.
- Cíl 3 - adaptace a modernizace politik a systémů vzdělávání, odborné přípravy a zaměstnanosti.

Cíl 1 je obecně orientován na zvýšení konkurenceschopnosti regionů, udržení a vytváření pracovních příležitostí, rozvoj infrastruktury a podporu malého a středního podnikání, zvláště pokud se očekává zvýšení nezaměstnanosti.

Cíl 2 je určen pro regiony procházející rozsáhlou ekonomickou a sociální restrukturalizací. Mohou pod něj být zařazovány **regiony úrovně NUTS 3, případně mikroregiony**, ale pouze ty, které nejsou zařazeny v Cíli 1. Cíl je orientován na pomoc ekonomické diverzifikaci v regionu, pomoc životnímu prostředí, drobnému a střednímu podnikání, zlepšení přístupu k novým technologiím a pomoc v propojení venkovských oblastí s nejbližšími městy infrastrukturou.

Cíl 3 je orientován na podporu aktivních strategií na trhu pracovních sil vedoucích ke snížení nezaměstnanosti, podporu přístupu k pracovnímu trhu apod. [3]

1.2 Územní rozvoj

Pod pojmem *územní rozvoj* rozumíme cílevědomé zhodnocování území, tj. záměrnou změnu způsobu využívání území a staveb v něm a intenzity jeho využívání tak, aby se zvýšil výnos.

Územní ekonomika chápe města jako prostorové ekonomické systémy, v nichž jednotlivé subjekty chtějí využít potenciál pozemků a tím maximalizovat svůj zisk.

Prostorovými aspekty ekonomických procesů, se věda začala systematicky zabývat teprve ve 20. a 30. letech 20. století. Nastolování tržní ekonomiky, restituce, privatizace nemovitostí a znovuzískání samosprávy obcí se staly podnětem k rostoucímu zájmu o ekonomickou stránku urbanistického rozvoje i u nás. Znalost ekonomických procesů v území a vzájemných vazeb mezi sociálně ekonomickou a fyzickou stránkou prostředí umožní volit řešení, která jsou reálná v konkrétních ekonomických podmínkách. Přitom veškeré aktivity v daném území by měly směřovat k dosažení prosperity a efektivnosti s důrazem na obecný prospěch.

Aplikace obecných ekonomických zákonitostí do území je zřejmá. Využívání území má za cíl dosažení co největšího užitku z každého pozemku. Pozemky mohou přinést dva druhy užitku. Jednak představují hodnotu svými přírodními vlastnostmi, jednak je území využíváno pro čerpání přírodních udržitelných nebo obnovitelných zdrojů. Území jsou významná i svými činnostmi a strukturami, neboť představují prostor pro výrobu, dopravu, služby a v neposlední řadě bydlení. Významným faktorem, který ovlivňuje hodnotu území v budoucnu, je způsob čerpání přírodních zdrojů a způsoby jejich obnovy. Budoucí užitek urbanizovaného území je ovlivněn předchozím užíváním. Znečišťování či nadměrné využívání území vedoucí k poškozování krajiny jsou příkladem neudržitelného a dlouhodobě neekonomického využívání území. [4]

Prostorově diferencované rozmístění potřebných statků je tedy nezbytným předpokladem pro rozhodování o lokalizaci. Lokalizací se zabývá *územní plánování*. Jeho specifickým rysem je to, že se týká vždy většího množství lidí vytvářejících různé zájmové skupiny (vlastníci nemovitostí, podnikatelé apod.). Obecným cílem územního plánování je dosáhnout využití území, a to z hlediska komunity, která je užívá nebo kterou užívání území ovlivní, a dlouhodobých efektů.

V procesu územního plánování je nutno opakovaně volit mezi řadou možných alternativ využití. Každá alternativa má pozitiva a negativa, přínosy a nevýhody pro jednotlivé zájmové skupiny. Míra výhodnosti alternativ je různá. Má-li být zvolená alternativa využití území skutečně realizována, musí být nějakým způsobem vytvořen mechanismus, který ji prosadí i vůči těm subjektům, které ji nepovažují za svůj zájem. [5]

1.3 Strategie regionálního rozvoje České republiky

Strategická vize regionálního rozvoje České republiky zní následovně: „Kolem roku 2010 chce být Česká republika plnoprávným ekonomicky výkonným členem Evropské unie s parametry blížícími se průměru Unie ve všech základních kritériích a se způsobem a kvalitou života odpovídajícími naší historické tradici a postavení České republiky v Evropě“.

Tato vize je obsažena v základním dokumentu v oblasti programového zabezpečení regionální politiky - *Strategii regionálního rozvoje České republiky*. „Strategie“ byla schválena vládou ČR v roce 2000 a pro naplnění strategické vize byly stanoveny tyto globální cíle:

- ✦ Dosažení takové úrovně ekonomické a institucionální úrovně regionů, aby umožnila vstup České republiky do Evropské unie bez větších otřesů, ekonomické, sociální a kulturní povznesení regionů České republiky na úroveň srovnatelnou s vyspělými regiony světa.
- ✦ Zavedení a stabilizace dobře fungujícího regionálního uspořádání České republiky.
- ✦ Vytvoření mechanismů aktivace vnitřních zdrojů regionů, mechanismů rozpoznávání nebezpečných disparit a nástrojů vytvářejících podmínky pro jejich eliminaci.

Kromě těchto globálních cílů strategie obsahuje zejména analýzu regionálního rozvoje České republiky v uplynulém období, vymezení slabých a silných stránek v rozvoji jednotlivých regionů, odvětví a sektorů, strategii dalšího regionálního rozvoje ČR, vymezení priorit a opatření k podpoře rozvoje a vymezení regionů se soustředěnou podporou státu. Dále obsahuje úkoly uložené vládou ČR ústředním správním úřadům, Českému statistickému úřadu a Úřadu pro státní informační systém k zabezpečení realizace strategie regionálního rozvoje České republiky. [7]

Význam strategie v jejím celkovém pojetí je v tom, že vytváří základní rámec pro formování regionální politiky České republiky komplementární s regionální politikou EU. Podstatným aspektem je prohloubení sektorové a regionální spolupráce. Hlavními nástroji k tomu budou programy realizované v působnosti příslušných orgánů ČR, jednak programy v rámci podpory ze strukturálních fondů. [11]

V České republice se realizace regionální politiky legislativně opírá o zákon. č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje. Tento zákon vymezuje základní pojmy následovně:

- *Regionální politika* představuje koncepční a výkonnou činnost státu a regionálních orgánů, která stanovuje hlavní směry a strategické cíle regionálního rozvoje na celostátní a regionální úrovni a vytváří metody a postupy k zajištění realizace těchto cílů.
- *Region* je chápán jako územní celek vymezený pomocí administrativních hranic krajů, obcí nebo sdružení obcí, jehož rozvoj je podporován podle tohoto zákona.
- *Strategie regionálního rozvoje* je střednědobý dokument na období 3 – 7 let, který formuluje přístup státu k podpoře regionálního rozvoje, poskytuje potřebná východiska a stanovuje rozvojové cíle a zásady pro vypracování regionálních programů rozvoje. [25]

K významným programovým dokumentům regionální politiky ČR dále patří [7]:

- Regionální strategie rozvoje 14 krajů. Tyto dokumenty byly podkladem pro strategii na úrovni státu.
- Programy rozvoje územního obvodu kraje podle zákona 248/2000 Sb. pro 14 krajů (2000 – 2001).
- Národní rozvojový plán ČR na léta 2004 – 2006.

Národní rozvojový plán je výchozím dokumentem pro čerpání strukturální pomoci. Základní oblasti rozvoje jsou definovány jako tzv. prioritní osy. Národní rozvojový plán definuje celkem šest prioritních os [7]:

- Posílení konkurenceschopnosti průmyslu a podnikatelských služeb;
- Rozvoj dopravní infrastruktury;
- Rozvoj lidských zdrojů;
- Ochrana a zkvalitňování životního prostředí;
- Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství;
- Rozvoj cestovního ruchu.

1.3.1 Regiony NUTS v České republice

Již v roce 1998 vláda ČR přijala Usnesením č. 707 klasifikaci územních jednotek NUTS podle principů a standardů Eurostatu jako tzv. klasifikaci CZ-NUTS. Podle ní je území České republiky rozděleno dále na 6 úrovní. Legislativně bylo členění v rámci členských zemí EU upraveno až v roce 2003, a to *Nařízením o vytvoření společné klasifikace územních statistických jednotek*, které právně zakotvilo vytvoření tří základních úrovní NUTS v rámci každé členské země. Nařízení připustilo i podrobnější členění, ponechalo však jeho rozsah na členských zemích. V současné době jsou úrovně NUTS 4 a 5 nahrazeny zvláštním systémem Místních správních jednotek (Local Administrative Units, LAU). [3]

- NUTS 1

Územní jednotka typu velkých oblastí daného státu, obvykle tvořena několika celky. V ČR tvoří NUTS 1 celá republika.

- NUTS 2

Nižší jednotka, která obvykle odpovídá úrovni středního článku územně

správního členění státu. V ČR bylo Usnesením vlády č. 707/98 rozhodnuto o vytvoření 8 územních jednotek NUTS, které jsou rozhodnými pro čerpání podpory z Cíle 1 strukturálních fondů. Počet obyvatel této jednotky se pohybuje mezi jedním až dvěma miliony.

- NUTS 3

Jednotka odpovídající v ČR úrovni nově vzniklých krajů. V menších státech má takový region 200 000-400 000 obyvatel.

- NUTS 4

První z tzv. Místních správních jednotek (LAU 1). V České republice je zastoupena územím bývalých okresů, tj. oblastmi, které jsou tvořeny pro účely řešení jistého druhu disparit většinou bez ohledu na územní uspořádání.

- NUTS 5

Jednotka LAU 2, v ČR odpovídá obci nebo obci s rozšířenou působností.

1.3.2 Endogenní a exogenní faktory tvorby strategie

Na vytváření regionálních strategií mají vliv prvky, které jsou odrazem tzv. endogenních nebo exogenních faktorů.

Exogenní faktory:

- Národní institucionální rámec tvořený jednotlivými regionálními i odvětvovými politikami, jako např. průmyslová politika, politika zaměstnanosti, vědecko-výzkumná politika, politika podpory investic aj.
- Finanční a fiskální nástroje regionální politiky, jako jsou vládní programy podpory podnikání a investování, fondy Evropské unie, granty, úvěry, systém zdanění apod.

Endogenní faktory:

- Domácí zdroje – suroviny, energie, lidské zdroje, příroda, turistika, zařízení volného času aj.
- Základní technická infrastruktura – silniční síť, železnice, letecká doprava, logistická centra aj.
- Základní znalostní infrastruktura – univerzity, střední a odborné školy, výzkumné instituce aj.
- Zprostředkovatelské struktury pro podporu regionálního rozvoje – rozvojové agentury, hospodářské komory, regionální a poradenská informační centra aj.
- Podnikatelské struktury regionálního rozvoje – průmyslové zóny, průmyslové parky aj.
- Prostředky na přilákání investorů do regionu – zastoupení agentur na podporu zahraničních investic, marketingové materiály regionů a měst pro investory apod.
- Vytvořená partnerství v regionu na úrovních: podniky mezi sebou, podniky a univerzity, podniky a výzkumná centra, podniky a hospodářské komory, podniky a agentury, agentury a municipality aj.

- ✦ Vytvoření image regionu na základě vztahů sociálních partnerů, úrovně životního prostředí, kultury, úrovně vzdělání atd. [7]

1.3.3 Programy regionálního rozvoje v České republice

Zákon o podpoře regionálního rozvoje č. 248/2000 Sb., zákon o krajích č. 129/2000 Sb. a zákon o obcích č. 128/2000 Sb. rozeznávají následující úrovně programů rozvoje:

- ✦ Státní program regionálního rozvoje;
- ✦ Programy rozvoje územního obvodu kraje;
- ✦ Programy rozvoje mikroregionů;
- ✦ Programy rozvoje obcí.

V rámci regionální politiky se realizují vedle celoplošných regionálních rozvojových programů programy vymezené regionálně. Zahrnují integrované (víceoborové) a víceleté programy, určené k podpoře předem vybraných regionů. Jako příklad programů podpory regionálního rozvoje po roce 2000 lze uvést programy, které byly vyhlášeny pro tzv. „regiony se soustředěnou podporou státu“, tj. regiony hospodářsky slabé a strukturálně postižené. O těchto regionech bude pojednáno v následující kapitole. Cílem těchto programů bylo především vytváření nových pracovních míst a tedy snížení nezaměstnanosti, dále zlepšení infrastruktury pro malé a střední podnikání a pro cestovní ruch.

Mezi nejvýznamnější celoplošné regionální rozvojové programy České republiky patří „Program obnovy venkova“. Je to zatím jediný cílený program politiky rozvoje venkova. Předmětem podpory jsou venkovské obce a od r. 1999 i venkovské mikroregiony, které zajišťují zpracování a realizaci koncepčních dokumentů svého rozvoje – koncepce rozvoje, místní programy obnovy, územní plány apod. Tento program podporuje obyvatele venkovských obcí a jejich samosprávy, aby především svými vlastními silami a s využitím státních dotací usilovali o obnovu venkovské zástavby, občanské vybavenosti, veřejných prostranství a zeleně, o celkově harmonický rozvoj zdravého životního prostředí a o udržování přírodních a kulturních hodnot venkovské krajiny, o podporu vzdělávání, poradenství apod. [7]

1.3.4 Identifikace podporovaných území v České republice

V souvislosti s realizací regionální politiky v ČR věnovala řada odborníků pozornost vymezení tzv. problémových území. Největší důraz byl položen na výběr ukazatelů, pomocí nichž šlo problémová území identifikovat. Systém ukazatelů se vyvíjel a ke konsensu expertů došlo teprve při zpracovávání Strategie regionálního rozvoje České republiky, která byla schválena usnesením vlády č. 682/2000. Další diskuse nad výběrem ukazatelů pokračovala při řešení problematiky regionální alokace finančních prostředků SROP (Společný regionální operační plán). Výběr ukazatelů byl jiný, což souviselo s rozdílným zadáním. U „strategie“ šlo o vymezení problémových regionů, zatímco v tomto případě šlo o rozdělení finančních prostředků. Druhým důvodem jiného výběru byla skutečnost, že Český statistický úřad nezjišťuje všechny statistické ukazatele až do úrovně bývalých okresů či správních obvodů s rozšířenou působností. Nejnižší územní úrovní, pro kterou je zjišťován nejkomplexnější syntetický ukazatel vystihující ekonomickou vyspělost území „hrubý domácí produkt na jednoho obyvatele“ je u nás kraj. Takže tohoto ukazatele se nedalo využít při vymezení problémových území, kde základní územní jednotkou bylo území okresu nebo jeho část.

Pro systém vymezení regionu se soustředěnou podporou státu byly pro období od roku 2001 vymezeny 2 základní typy problémových oblastí. Jedná se o strukturálně postižené regiony a hospodářsky slabé regiony.

➤ **Strukturálně postižené regiony** jsou oblasti s vysokým zastoupením průmyslu a vysokým stupněm urbanizace, jejichž průmyslová základna prochází výraznou restrukturalizací a poklesem spojeným s nezaměstnaností.

Pro vymezení strukturálně postižených regionů byly zvoleny tyto ukazatele:

1. Podíl zaměstnanosti v průmyslu v daném roce na celkové zaměstnanosti
2. Vývoj zaměstnanosti v průmyslu v daném roce vzhledem k základnímu roku 1990
3. Souhrnné hodnocení nezaměstnanosti k 31.12. daného roku
4. Počet soukromých podnikatelů na 1000 obyvatel v daném roce

➤ **Hospodářsky slabé regiony** jsou oblasti charakteristické nízkou životní úrovní, nadprůměrným podílem zaměstnanosti v primárním sektoru, nízkou hustotou osídlení a vesměs také nadprůměrnou nezaměstnaností. Obecně se jedná o venkovské oblasti s nižším stupněm urbanizace a ekonomického rozvoje, avšak s lepším přírodním

prostředím. K jejich vymezení slouží ukazatele charakterizující trh práce, hospodářskou úroveň a strukturu a úroveň příjmů obcí a obyvatel.

Pro vymezení hospodářsky slabých regionů byly zvoleny tyto ukazatele:

1. Souhrnné hodnocení nezaměstnanosti k 31.12. daného roku
2. Daňové příjmy na 1 obyvatele v daném roce
3. Podíl zaměstnanosti v zemědělství, lesnictví a rybolovu v daném roce oproti základnímu roku 1990
4. Hustota osídlení v daném roce [23]

K regionům se soustředěnou podporou státu dále patří:

➤ **venkovské regiony**, které jsou charakterizovány nízkou hustotou zalidnění, poklesem počtu obyvatelstva a vyšším podílem zaměstnanosti v zemědělství, k jejich vymezení slouží ukazatele charakterizující zejména vývoj počtu obyvatelstva, strukturu jeho zaměstnanosti a podíl obyvatelstva ve venkovských sídlech,

➤ **ostatní regiony**, jejichž podporování státem je žádoucí z jiných důvodů, například pohraniční regiony, bývalé vojenské prostory, regiony postižené živelnými pohromami, region se silně narušeným životním prostředím, regiony s méně příznivými podmínkami pro rozvoj zemědělské výroby, regiony s vyšší průměrnou mírou nezaměstnanosti, než je průměrná úroveň v České republice. [11]

1.3.5 Aktéři regionální politiky

Hlavními aktéry v regionálním rozvoji ČR na jednotlivých úrovních jsou [9]:

- zákonodárné složky státu (Poslanecká sněmovna a Senát),
- výkonné složky státu (vláda, ústřední správní úřady – Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo financí, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo dopravy a spojů, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo kultury, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo životního prostředí, Český statistický úřad),
- regionální rady (na úrovni NUTS II) pro realizaci politiky hospodářské a sociální soudržnosti,
- orgány samosprávy (na krajské a obecní úrovni),
- poradní a koordinační orgány (Řídící a koordinační výbor, Výbory regionálního rozvoje),

- rozvojové agentury s celostátní či regionální působností (např. CzechInvest, Czech Trade, Česká centrála cestovního ruchu, regionální rozvojové agentury),
- hospodářské a agrární komory, zájmová sdružení, zaměstnanecké a zaměstnavatelské organizace, agentury, nevládní neziskové organizace,
- instituce veřejného sektoru (školy, zdravotní a sociální zařízení, kulturní instituce), nestátní neziskové organizace,
- subjekty soukromého sektoru.

Kompetence Ministerstva pro místní rozvoj ČR podle zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje [25]:

- a) koordinuje činnost všech dotyčných správních úřadů při přípravě a uskutečňování strategie regionálního rozvoje, vypracovává analýzu hodnotící rozvoj jednotlivých krajů a okresů a návrhy na vymezení regionů; za tímto účelem je oprávněno požadovat od dotčených správních úřadů a krajů potřebné údaje zpracované v jejich působnosti,
- b) vypracovává ve spolupráci s dotčenými ústředními správními úřady a kraji návrh strategie regionálního rozvoje a předkládá vládě ke schválení,
- c) zabezpečuje a kontroluje plnění státních programů regionálního rozvoje,
- d) plní další úkoly vyplývající z jeho postavení jako ústředního správního orgánu,
- e) zabezpečuje mezinárodní spolupráci na úseku podpory regionálního rozvoje a spolupráce s Evropským společenstvím v oblasti hospodářské a sociální soudržnosti, včetně koordinace věcné náplně pomocí nástrojů a souvisejícího vypracování programových dokumentů, realizace programů a vyhodnocování průběhu jejich plnění,
- f) napomáhá zapojování krajů do evropských regionálních struktur.

Ústřední správní úřady ČR podle zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje, v rámci své působnosti [25]:

- a) plněním úkolů souvisejících se zaměřením podpory regionálního rozvoje přispívají k vyrovnaní rozdílů mezi úrovněmi rozvoje jednotlivých územních celků,
- b) analyzují rozdíly mezi kraji a okresy, výsledky analýz jsou jedním z podkladů pro vypracování návrhu strategie regionálního rozvoje a návrhů státních programů regionálního rozvoje,
- c) spolupracují vzájemně a s kraji při vypracování strategie regionálního rozvoje a státních programů regionálního rozvoje,

d) spolupracují na žádost kraje při vypracování programu rozvoje územního obvodu kraje.

✦ Samostatné orgány krajů

Samostatné orgány krajů (Krajská zastupitelstva) jsou základním článkem politiky regionálního rozvoje na krajské úrovni. V rámci své samostatné působnosti koordinují rozvoj svého kraje a zajišťují zpracování, realizaci a kontrolu plnění programu rozvoje kraje. Dále provádějí hodnocení vnitroregionální úrovně rozvoje, spolurozhodují o alokaci veřejných prostředků, podporujících regionální rozvoj a poskytují dotace a půjčky obcím a jiným právnickým osobám, působících v obvodu kraje, zřizují právnické osoby k podpoře regionálního rozvoje, např. regionální rozvojové agentury.

✦ Obce

Obec ve své samostatné působnosti:

- a) spolupracuje s krajem, na jehož území se nachází, při přípravě a realizaci programu územního rozvoje kraje;
- b) může podporovat rozvoj podnikatelských aktivit potřebných pro rozvoj regionu, například formou technické a investiční přípravy pro investory – podnikatele;
- c) může sdružovat prostředky se sousedními obcemi a dalšími právnickými osobami při zajišťování rozvojových programů společných více obcím.[11]

1.3.6 Shrnutí teoretických poznatků

První část diplomové práce je stručným přehledem základních poznatků teorie regionální politiky. Přibližuje důvody, které vedly k jejímu vzniku a rozvoji. Zaměřila jsem se na vysvětlení pojmů jako region, regionální politika, ale také územní rozvoj či územní ekonomika. Poukázala jsem na těžkosti spojené s vymežováním těchto pojmů, neboť možnosti nazírání na územní jednotky jsou mnohostranné.

Regionální politika každého státu se dále vyvíjí. Region, který je předmětem zkoumání regionální politiky, odráží nesmírnou složitost socioekonomických jevů. Jedná se o dynamický proces. Členění zemí EU bylo v roce 2003 upraveno a připustilo podrobnější členění, které zůstává v kompetenci jednotlivých zemí jako zvláštní systém Místních správních jednotek. Vymežování územních jednotek má podstatný význam s ohledem na vyjádření vnitřních rozdílů zkoumaného procesu. V naší republice v praxi vycházíme ze struktury katastrálních území tvořících hranice obcí. Vedle toho využíváme systém základních sídelních jednotek a jejich agregací. V kapitole 1.1.2. a 1.3.1 byly vymezeny

jednotky NUTS, administrativní účelové členění, jehož záměrem je sledování statistických ukazatelů růstu či změn v ekonomické struktuře regionu.

Cílem programů rozvoje regionů je identifikovat problémy a potenciální předpoklady rozvoje. V České republice legislativa rozeznává v oblasti regionálního rozvoje programy na úrovni státu, krajů, mikroregionů a obcí. Podle mého názoru vytváření koncepcí či programů na více úrovních, které se navzájem doplňují, je prospěšné. Chtěla bych podtrhnout úlohu samostatné působnosti obcí a jejich samospráv, které především vlastními silami a s využitím dotací musí pečovat o udržení a využití dochovaných hodnot, vytvářet podmínky pro rozvoj výroby a zároveň zlepšovat životní prostředí.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

2 ANALÝZA MIKROREGIONU JIŽNÍ VALAŠSKO

2.1 Profil území

2.1.1 Vymezení území mikroregionu

[28]

Geografickou polohu mikroregionu Jižní Valašsko v kontextu Zlínského kraje a celé České republiky lze označit za periferní. Území se nachází na východním okraji státu a hraničí se Slovenskem. Sídlní jednotky jsou integrovány do 24 obcí bývalého okresu Zlín a 3 obcí bývalého okresu Vsetín, které tvoří základní článek administrativního členění kraje. Rozlohou, která činí 352 km², představuje necelých 9 % území Zlínského kraje. Žije zde

33 859 lidí při hustotě osídlení 97 obyvatel na 1 km². Na severozápadě sousedí s vizovickým mikroregionem, v západní části s mikroregionem Luhačovské Zálesí, na jihozápadě a jihu s uherskobrodským mikroregionem, na severu s obcemi vsetínského

mikroregionu, a konečně na východě a jihovýchodě se slovenskými obcemi Trenčínského kraje.

Ráz a kulturní tradice ovlivnily etnografické vlivy Valašska a Slovácka, jejichž rozhraní nebylo z historického hlediska dosud uspokojivě doloženo. V povědomí lidí tradičně vede tato hranice po jižním okraji obcí Jestřabí, Bohuslavice nad Vlárí, Vlachovice, Haluzice a Loučka. Brumov-Bylnice a Štítná nad Vlárí-Popov jsou již obcemi Jižního Valašska. Podle tohoto vymezení je katastr obce Šanov rozhraním Slovácka a Valašska. Západní okrajovou oblastí Valašska je Slavičínsko. Je vymezeno obcemi Slavičín, Nevšová, Lipová, Divnice, Hrádek na Vlárské dráze, Rokytnice a Rudimov. Valašsko je charakteristické lidovou kulturou horského typu, zatímco pro Slovácko je typická lidová kultura nížinného typu. Pestrost vlivů doplňuje Vizovické Zálesí s obcemi, které v minulosti náležely k zázemí Újezda, a Závřší, nevelké území při slovenské hranici na Valašskokloboucku, vymezené obcemi Návojná, Nedašov a Nedašova Lhota.

2.1.2 Stručná charakteristika mikroregionu

Z hlediska hospodářského rozvoje patří Jižní Valaško k chudším, průmyslově zemědělským oblastem. Nenalezneme zde významnější průmyslová či společenská centra. Přirozenými spádovými středisky Jižního Valašska jsou města Brumov-Bylnice, Slavičín a Valašské Klobouky, menší význam mají sídla Štítná nad Vlárí a Vlachovice. Z historického hlediska nejstaršími sídly jsou Brumov a Slavičín. První zmínky o těchto sídlech spadají do let 1255 a 1256.

Průmysl oblasti býval významně zastoupen strojírenstvím a kožedělnou výrobou. Vleklé problémy s privatizací Vlárských strojíren přispěly k vysoké míře nezaměstnanosti oblasti. Výroba obuvi je i nadále nejvýznamnějším odvětvím a je zde zastoupena firmou PRABOS Slavičín.

Zemědělská výroba představuje v oblasti významnou roli, přestože zde nemá ideální podmínky. V rámci půdního fondu 44,3 % tvoří zemědělská půda a 55,3 % půda nezemědělská. Zemědělství je významným krajinnotvorným činitelem. Nejvíce je zde zastoupená velkovýroba mající původ v transformovaných družstvech. Největším bohatstvím představují lesy, které se nacházejí v poměrně dobrém stavu, a květnaté louky.

Obecně platí, že v oblasti rozvoje technické infrastruktury Česká republika nedosahuje průměru Evropské unie. To se stává brzdou ekonomického růstu území. Kvalita technické infrastruktury také zásadně ovlivňuje životní prostředí území.

Délka silniční sítě představuje 144 km, což činí pouhých 4,8 % celkové délky silnic ve Zlínském kraji. Málo rozvinutá infrastruktura tak nepřeje rozvoji služeb, stejně jako nedostatek ostatních zařízení, nepřipravenost obcí a zdejších podnikatelských subjektů.

2.2 Demografická a socioekonomická analýza

2.2.1 Vybrané ukazatele

Pro zpracování demografické a socioekonomické analýzy jsem vybrala několik charakteristik, které jsou jednak dostupné pro úroveň obcí a jednak dostatečně charakterizují socioekonomické jevy, které patří k zásadním při vytváření strategií. Do této kapitoly jsem zařadila i ukazatele charakterizující situaci na trhu práce.

- **Index stáří** - vyjadřuje poměr počtu osob ve věku 60 let a starších na 100 dětí ve věku 0 – 14 let.
- **Index závislosti I (ZI)** - vyjadřuje počet dětí ve věku 0 – 14 let na 100 osob ve věku 15 – 59 let.
- **Index závislosti II (ZII)** - vyjadřuje počet osob ve věku 60 let a starších na 100 osob ve věku 15 – 59 let.
- **Index ekonomického zatížení (EZ)** - vyjadřuje počet dětí ve věku 0 – 14 let a počet osob ve věku 60 let a starších na 100 osob ve věku 15 – 59 let.
- **Kriterium nejvyššího ukončeného vzdělání.**

Struktura obyvatelstva podle vzdělání se vzhledem k věku ukončení školní

docházky udává v poměru k počtu obyvatel starších 15 let.

Při analýze úrovně vzdělání byly rozlišeny následující základní kategorie:

- základní vzdělání,
- střední vzdělání bez maturity (kategorie zahrnuje vyučené bez maturity a střední odborné vzdělání bez maturity),
- střední vzdělání s maturitou (tato kategorie zahrnuje učební obory s maturitou, úplné střední vzdělání s maturitou a úplné střední odborné vzdělání s maturitou),

- vysokoškolské vzdělání.

✦ **Míra ekonomické aktivity** - tento ukazatel vyjadřuje podíl ekonomicky aktivního obyvatelstva na celkovém počtu obyvatel.

✦ **Vyjíždka a dojíždka za prací**

Vyjíždka a dojíždka umožňují vymezit objektivní regiony typu jádro-zázemí, tedy regiony, které existují nezávisle i na fungující správní struktuře daného území. Prvním krokem při vymezování dojíždkových regionů je výběr středisek dojíždky. Při regionalizaci území Zlínského kraje z hlediska dojíždění obyvatel za prací byla pro výběr dojíždky zvolena tři kritéria:

- počet dojíždějících za prací do střediska musel činit nejméně 500 osob,
- počet obsazených pracovních míst ve středisku dojíždky musel dosahovat minimálně 1000,
- počet hlavních směrových proudů vyjíždky do střediska musel činit nejméně 5. [23]

✦ **Míra nezaměstnanost (MN)**

S účinností od 1.7.2004 se zavádí nová metodika výpočtu měsíční registrované míry nezaměstnanosti pro úroveň ČR, NUTS 2, NUTS 3 (krajů) a NUTS 4 (okresů). Při odhadu MN za nižší územní celky (mikroregionu, obce s POU, obce) se z důvodů dostupnosti dat vychází z ekonomicky aktivního obyvatelstva.

Konstrukce ukazatele míry nezaměstnanosti:

míra nezaměstnanosti ke konci sledovaného měsíce (%):

dosažitelní uchazeči o zaměstnání evidovaní na ÚP

„zaměstnaní z VŠPS“ + počet pracujících cizinců + počet s ŽO + dosažitelní uchazeči evidovaní na ÚP

Dosažitelnými uchazeči o zaměstnání jsou občané ČR a EU. Do té doby se míra nezaměstnanosti počítala tak, že v čitateli byli uchazeči o zaměstnání evidovaní na ÚP celkem a ve jmenovateli byla pracovní síla (tzn. klouzavý průměr vypočítaný z posledních čtyř čtvrtletí, tj. pracující z výběrového šetření pracovní síly + nezaměstnaní). [vlastní zpracování na základě údajů ÚP Zlín]

2.2.2 Věková struktura obyvatelstva

V posledních letech mají v České republice, jako v ostatních vyspělých evropských zemích, strukturální změny obyvatelstva mnohem větší význam než změny jeho celkového počtu. Významným faktorem podmiňujícím celkový sociálně ekonomický vývoj je změna obyvatelstva podle věku. V České republice se v důsledku dlouhodobé nízké úrovně plodnosti a klesající úmrtnosti prohlubuje proces tzv. demografického stárnutí. Absolutně i relativně se v blízké budoucnosti začne zmenšovat také zastoupení obyvatelstva v produktivním věku (tj. obyvatelstvo ve věku 15 – 59 let).

V důsledku demografického stárnutí se zhoršují ekonomické relace mezi produktivní a neproduktivní složkou populace. Důsledky tohoto stavu se dotýkají různých sfér života společnosti, patrně nejzřetelněji však systémů sociálního a zdravotního zabezpečení.

V průběhu sledovaného období proces stárnutí v kategorii **60 a více let** postupoval ve všech mikrocelcích přibližně stejným tempem. Podíl této věkové kategorie na celkovém počtu obyvatelstva mikroregionu se zvýšil cca o 2 %, nejvíce na Slavičínsku, a kopíroval vývoj v okrese Zlín. Ve Zlínském kraji i ČR podíl „staré složky“ vzrostl o necelá 2 %. Nejvyšší podíl této věkové kategorie je na Valašskokloboucku – 18,6 %. Celkem však v mikroregionu žije o 4 % více obyvatel ve věku 60 let a více než je průměr Zlínského kraje a ČR.

Zastoupení **dětské složky** ve sledovaném období klesalo poměrně rychlým tempem. Nejrychlejší pokles zaznamenalo Slavičínsko z 23 % na 17 %. Podobný trend vidíme ve Zlínském kraji a v ČR.

K příznivým změnám dochází u osob v **produktivním věku** (tj. ve věkové kategorii 15 – 59 let). Při poměrně stabilním počtu obyvatel mikroregionu se v průběhu devadesátých let podíl této věkové skupiny zvýšil cca o 2-3 %. Nejméně se zvýšil na Valašskokloboucku, kde má i nejmenší zastoupení 61,0 %. Nejvíce vzrostl na Slavičínsku a dosáhl podílu 65,3 %. V mikrocelku Slavičínsko tedy dochází k největšímu poklesu dětské složky a největšímu nárůstu osob v produktivním věku. Tento vývoj odráží obecný trend, který je dán vstupem silných ročníků ze sedmdesátých let do této věkové kategorie. Ve srovnání se Zlínským krajem a Českou republikou je však v mikroregionu osob v produktivním věku zhruba o 4 % méně.

Analýza **indexu stáří** potvrzuje výše naznačený trend. Jeho hodnota v mikroregionu za rok 1991 činila 65,5, v roce 2001 dosahuje již hodnoty 92,6. Obdobný proces stárnutí probíhal i ve Zlínském kraji a České republice, i když hodnoty indexu stáří jsou zde výrazně nižší. Index stáří nejvíce vzrostl na Slavičínsku z 65 na 103. Podle tohoto indexu v roce 2001 vykazuje nejstarší obyvatelstvo Slavičínsko a Valašskokloboucko, kde ukazatel překročil hodnotu 90. Nejmladší obyvatelstvo žije v mikrocelku Brumovsko-Bylnicko (86,9).

Tab. 1. Struktura obyvatelstva podle základních věkových kategorií (v %) v mikroregionu v roce 1991 a 2001 [vlastní zpracování na základě údajů SLDB 1991, 2001]

Území	Celkem	Rok	Podíl obyvatelstva ve věku		
			0 – 14	15 – 59	60 a více
Brumovsko-Bylnicko	100,0	1991	24,6	60,9	14,5
	100,0	2001	20,3	63,2	16,5
Slavičínsko	100,0	1991	23,4	61,4	15,2
	100,0	2001	17,0	65,3	17,6
Valašskokloboucko	100,0	1991	23,1	60,2	16,7
	100,0	2001	20,4	61,0	18,6
Mikroregion	100,0	1991	23,7	60,8	15,5
	100,0	2001	19,4	63,0	17,6
Okres Zlín	100,0	1991	21,6	61,2	17,2
	100,0	2001	16,1	65,0	18,9
Zlínský kraj	100,0	1991	21,7	66,2	12,1
	100,0	2001	16,5	69,8	13,7
ČR	100,0	1991	21,7	66,7	12,1
	100,0	2001	16,2	70,0	13,8

Tab. 2. Podíl počtu obyvatel a index stáří v jednotlivých mikrocelcích v roce 1991 a 2001 [vlastní zpracování na základě údajů SLDB 1991, 2001]

Území	1991			2001		
	počet obyvatel	podíl v %	index stáří	počet obyvatel	podíl v %	index stáří
Brumovsko-Bylnicko	11 401	33,8	58,8	11 779	35,2	86,9
Slavičínsko	9 719	28,8	64,9	9 177	27,4	103,3
Valašskokloboucko	12 591	37,4	72,3	12 501	37,4	91,3
Mikroregion	33 711	100,0	65,5	33 457	100,0	92,6
Okres Zlín	-	-	56,6	-	-	88,9
Zlínský kraj	-	-	55,8	-	-	82,9
ČR	-	-	60,2	-	-	85,4

Věkovou strukturu obyvatelstva jsem detailněji charakterizovala prostřednictvím **indexů závislosti a indexů ekonomického zatížení**. Demografický vývoj posledních let naznačuje, že dochází k obratu a zatíženost obyvatelstva v produktivním věku začne opět stoupat. Z ekonomického hlediska nebude podstatné pouze samotné zvýšení indexu ekonomického zatížení, ale zejména změna struktury závislých osob, protože mnohem výraznější podíl v ní budou představovat osoby v poproduktivním věku. Zkušenosti přitom ukazují, že na jednu osobu v tomto věku jsou vázány dvakrát až třikrát vyšší sociální výdaje než na jednu osobu v dětském věku.

Situace v zastoupení věkové skupiny 0 – 14 let na věkové skupině 15 – 59 let ukazuje, že se podíl závislosti dětské složky na produktivním obyvatelstvu snižuje. Hodnoty z let 1991 a 2001 názorně ilustrují tento nepříznivý jev poklesu dětské složky: v mikroregionu z 38,4 na 28,0, ve Zlínském kraji z 32,8 na 23,7 a v ČR z 31,7 na 23,1. V rámci mikroregionu pokles závislosti dětské složky byl nejvýraznější na Slavičínsku – z 38,2 na 26,1.

Závislost věkové skupiny 60 a více let na osobách v produktivním věku se zvyšuje. V mikroregionu se uvedená závislost zvýšila z 25,2 na 28,0. Ve Zlínském kraji a ČR toto zvýšení nebylo tak dramatické – z 19,1 na 19,7. Při detailnějším srovnání mikrocelků tento tzv. index závislosti II nejvíce vzrostl v oblasti Brumovsko-Bylnicka. Závislost „staré složky“ na osobách v produktivním věku je v mikroregionu a všech jeho částech výrazně vyšší než ve Zlínském kraji a v ČR.

Vývoj ekonomické zátěže v období let 1991 a 2001 byl příznivý. Počet závislých osob na 100 osob v produktivním věku se snižoval. V ČR z 50,7 na 42,9, ve Zlínském kraji z 51,1 na 43,4 a v mikroregionu Jižní Valašsko z 63,6 na 58,8. Uvnitř mikroregionu nejvyšší ekonomické zatížení osob v produktivním věku je na Valašskokloboucku (64,0) a nejnižší na Slavičínsku (53,0).

Tab. 3. Základní charakteristiky věkové struktury v mikroregionu letech 1991 a 2001 [vlastní zpracování na základě údajů SLDB 1991, 2001]

Území	1991			2001		
	index	index	index EZ	index	index	index EZ
Valašskokloboucko	38,3	27,7	66,0	33,5	30,6	64,0
Slavičínsko	38,2	24,8	63,0	26,1	26,9	53,0
Brumovsko-Bylnicko	37,7	22,8	61,5	32,1	27,9	59,9
Mikroregion	38,4	25,2	63,6	30,9	28,0	58,8
Okres Zlín	32,5	18,4	51,0	23,1	20,3	43,4

Zlínský kraj	32,8	18,3	51,1	23,7	19,6	43,4
Česká republika	31,7	19,1	50,7	23,1	19,7	42,9

2.2.3 Struktura obyvatelstva podle vzdělání

Kvalitu lidských zdrojů ve zkoumaném území výstižně charakterizuje struktura obyvatelstva podle vzdělání. Kvalitnější vzdělanostní struktura obyvatelstva je předpokladem úspěšného sociálního a ekonomického rozvoje daného regionu. Údaje o vzdělanostní struktuře za veškeré obyvatelstvo jsou v ČR k dispozici pouze prostřednictvím sčítání lidu. Pro hodnocení této struktury se nejčastěji využívá kritéria nejvyššího ukončeného vzdělání. Struktura obyvatelstva podle vzdělání se vzhledem k věku ukončení školní docházky udává v poměru k počtu obyvatel starších 15 let. Většinou se rozlišují následující základní kategorie: základní vzdělání, střední vzdělání bez maturity (kategorie zahrnuje vyučené bez maturity a střední odborné vzdělání bez maturity), střední vzdělání s maturitou (tato kategorie zahrnuje učební obory s maturitou, úplné střední vzdělání s maturitou a úplné střední odborné vzdělání s maturitou), vysokoškolské vzdělání.

Z údajů tabulky 4. je patrné, že v časovém horizontu 1991 až 2001 dochází v mikroregionu Jižní Valašsko k růstu úrovně vzdělání, i když nedosahuje úrovně Zlínského kraje a České republiky jako celku. Snížil se podíl osob se základním vzděláním z 40,2 % na 28,4 % (okres Zlín v roce 2001 25,3 %). Podíl osob s úplným středním vzděláním vzrostl z 18,1 % na 21,7 % (okres Zlín 28,4 %) a osob s vysokoškolským vzděláním vzrostl z 3,5 % na 5 % (okres Zlín 8,6 %). Nejméně osob se základním vzděláním podle posledního sčítání žije na Brumovsko-Bylnicku. Nejvíce obyvatel se středoškolským a vysokoškolským vzděláním žije na Slavičínku. Ještě v roce 1980 ve všech obcích kromě Slavičína nadpoloviční většina obyvatel starších 15 let měla pouze základní vzdělání. Podle posledního sčítání v roce 2001 v mikroregionu již nenajdeme obec s tak nepříznivou úrovní vzdělání. Nejvíce vysokoškolsky vzdělaných obyvatel žije ve městech mikroregionu - Slavičín, Valašské Klobouky a Brumov-Bylnice. Kromě těchto měst a center středoškolského vzdělání výraznější podíl vysokoškolských obyvatel má Štítná n. Vláří, Újezd a Vlachovice.

Podle průzkumu úřadů práce Zlínského kraje uskutečněným v rámci iniciativy Rady pro rozvoj lidských zdrojů pro období 2002 – 2005 dochází k posunu poptávky po dělnických profesích, zejména po dělnických profesích s požadovaným výučním listem. Nekvalifikovaná pracovní síla je požadovaná v překvapivě velkém rozsahu. Rozložení podle požadovaného stupně vzdělání je následující:

- 70 % vyučených,
- 20 % se středoškolským vzděláním,
- 10 % s vysokoškolským vzděláním. [14]

Tab. 4. Obyvatelstvo mikroregionu ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání (v %) v letech 1991 a 2001 [vlastní zpracování na základě údajů SDLB 1991, 2001]

Území	Základní		Střední bez maturity		Střední s maturitou		Vysokoškolské	
	1991	2001	1991	2001	1991	2001	1991	2001
Brumovsko-Bylnicko	42,0	30,0	38,9	43,0	15,8	19,6	2,8	3,9
Slavičínsko	36,2	24,8	37,1	39,9	21,5	24,7	4,7	6,6
Valašskokloboucko	41,7	29,6	36,8	40,7	17,4	21,3	3,2	4,8
Mikroregion	40,2	28,4	37,5	41,3	18,1	21,7	3,5	5,0
Okres Zlín	34,9	25,3	35,6	37,8	22,7	28,4	6,7	8,6
Zlínský kraj	36,2	26,0	36,4	39,0	21,5	27,3	5,9	7,1
ČR	34,5	24,8	35,4	38,0	22,9	28,4	21,5	27,3
Počet obyvatel ve věku	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

V rámci mikroregionu najdeme větší rozdíly ve vzdělanostní struktuře podle pohlaví. Úroveň vzdělání žen je ve srovnání s muži v obou časových horizontech nižší. Podle posledního sčítání v roce 2001 přece jen k mírnému vyrovnání dochází. V roce 1991 základní vzdělání mělo 51,4 % žen a 28,4 % mužů. V roce 2001 základní vzdělání mělo 38,3 % žen a 18,3 % mužů. Počet žen a mužů s úplným středním vzděláním vzrostl o 1 - 3 %. Vysokoškolské vzdělání dosáhlo 6,0 % mužů a 3,9 % žen.

Nejvyšší podíl žen se základním vzděláním je na Brumovsko-Bylnicku, nejvíce žen s úplným středním vzděláním je na Slavičínsku. Podíl žen s vysokoškolským vzděláním je na Valašskokloboucku a Slavičínsku shodný. Analyzujeme-li situaci hlouběji, zajímavou skutečností je, že ve všech třech městech mikroregionu je podíl žen s úplným středním vzděláním vyšší než podíl mužů. V ostatních obcích je nejvíce vysokoškolsky vzdělaných žen ve Štítné nad Vláří, Vlachovicích a Újezdě.

Tab. 5. Obyvatelstvo mikroregionu ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání a podle pohlaví (v %) v letech 1991 a 2001 [vlastní zpracování na základě údajů SLDB 1991, 2001]

Území		Základní		Střední bez maturity		Střední s maturitou		Vysokoškolské	
		1991	2001	1991	2001	1991	2001	1991	2001
Brumovsko-Bylnicko	muži	31,0	19,9	50,8	55,2	14,1	17,7	3,7	4,4
	ženy	52,9	40,0	26,7	30,9	17,2	21,5	2,0	3,2
Slavičínsko	muži	24,2	15,3	46,8	49,1	21,8	24,2	6,8	8,6
	ženy	47,5	34,7	27,9	31,2	21,4	25,0	4,2	2,6
Valašskokloboucko	muži	29,8	19,9	48,8	52,9	16,8	19,6	4,0	5,5
	ženy	53,1	39,5	25,2	29,5	18,1	22,9	2,5	4,3
Mikroregion	muži	28,6	18,3	48,9	52,6	17,3	20,3	4,7	6,0
	ženy	51,4	38,3	26,5	30,5	18,9	23,1	2,4	3,9
Zlínský kraj	muži	25,8	17,7	46,1	48,2	20,3	24,6	7,8	9,5
	ženy	45,9	33,7	27,5	30,5	22,5	29,8	4,1	6,0
ČR	muži	26,1	18,4	43,2	45,3	21,4	25,5	9,4	10,8
	ženy	42,2	30,7	28,2	31,2	24,4	30,9	5,1	7,1
Počet obyvatel ve věku 15 a více let		100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

2.2.4 Ekonomická struktura obyvatelstva

V této kapitole se zabývám strukturou obyvatelstva z hlediska jeho ekonomické aktivity (EA). Srovnávám průměrné hodnoty ekonomické aktivity jednotlivých mikrocelků a strukturu ekonomické aktivity podle pohlaví. Dále tyto hodnoty srovnávám s údaji za bývalý okres Zlín a Zlínský kraj. V další části kapitoly sleduji změny podílu ekonomicky aktivních v rámci odvětvové struktury.

Ekonomická aktivita obyvatel

Nejpodrobnější údaje o ekonomické aktivitě obyvatelstva, a to za malé územní jednotky, poskytují pravidelná sčítání lidu. Za ekonomicky aktivní jsou považovány ty osoby, které jsou schopny produkovat zboží a služby, tudíž zahrnují v sobě jak osoby zaměstnané, tak i nezaměstnané. Údaje o ekonomické aktivitě z roku 2001 nejsou plně srovnatelné s údaji

zjištěnými při předposledním sčítání z roku 1991. Při tomto sčítání byly do ekonomicky aktivních osob zahrnovány i ženy na tzv. další mateřské dovolené (do tří let věku dítěte) a osoby pobírající rodičovský příspěvek. Tento rozdíl lze pro přibližné srovnání ekonomické aktivity na úrovni obcí přehlédnout.

Tab. 6. Ekonomická aktivita obyvatelstva podle pohlaví v mikroregionu (v %) v letech 1991 a v 2001 [vlastní zpracování na základě údajů SLDB 1991, 2001]

Území	Ekonomická aktivita obyvatelstva						
	ekonomicky aktivní			míra ekonomické aktivity			
				2001			1991
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem
Valašskokloboucko	3 586	2 084	1 502	26,8	31,8	22,1	48,1
Slavičínsko	4 618	2 600	2 018	50,6	58,2	43,3	54,1
Brumovsk-Bylnicko	5 019	2 888	2 131	43,2	49,4	36,9	39,5
Mikroregion	13 223	7 572	5 651	36,6	44,9	32,8	44,3
Okres Zlín	99 970	54 905	45 065	51,2	57,8	44,9	-
Zlínský kraj	298 616	164 897	133 719	50,2	56,8	43,8	-

Podle údajů ze sčítání lidu v roce 1991 a tehdy používané metodiky bylo v mikroregionu celkem 17 888 ekonomicky aktivních obyvatel, tj. 53 % z celkového počtu obyvatel. Na této hodnotě se muži podíleli 54 % a ženy 46 %. V 90. letech dochází k poklesu míry ekonomické aktivity v rámci mikroregionu jako celku. Mezi mikrocelky jsou však výrazné rozdíly. K největšímu poklesu ekonomicky aktivního obyvatelstva dochází na Valašskokloboucku, na Slavičínsku zůstává zhruba stejná a na Brumovsko-Bylnicku se dokonce zvyšuje. Údaje v tabulce 6. jsou zpracovány podle metodologie z roku 2001.

V mikroregionu přetrvává velký rozdíl v ekonomické aktivitě žen. O této skutečnosti vypovídá míra ekonomické aktivity 22,1 %, což je polovina hodnoty za okres Zlín – 44,9 %.

Struktura ekonomicky aktivního obyvatelstva podle základních sektorů

Hodnotit změny ve struktuře ekonomicky aktivního obyvatelstva podle odvětví v letech 1991 – 2001 je velmi obtížné, neboť při sčítání lidu v roce 1991 byla používaná Jednotná klasifikace odvětví národního hospodářství, ale při sčítání 2001 již Odvětvová klasifikace ekonomických činností OKEČ, která vychází z Mezinárodní standardní odvětvové klasifikace ekonomických činností ISIC. Proto zde omezím analýzu v rámci daného období na základní sektory ekonomiky.

Podle Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2001 polovina ekonomicky aktivního obyvatelstva mikroregionu byla zaměstnána v sekundárním sektoru (průmysl a stavebnictví). Proti roku 1991 výrazně poklesl počet obyvatel zaměstnaných v primárním sektoru (zemědělství, lesnictví a vodní hospodářství), a to z 23,4 % na 5,1 %. Podíl terciární sféry (ostatní odvětví národního hospodářství) na celkové zaměstnanosti činil téměř 44,9 %.

Z těchto údajů je patrné, že v průběhu 10 let se změnila struktura ekonomické aktivity obyvatelstva ve prospěch terciárního sektoru. Nicméně zde pracuje méně než 50 % obyvatelstva (46,6 %). Této hodnotě se nejvíce přibližuje 47,4 procentními body ekonomicky aktivní obyvatelstvo Slavičína. Nejméně je tento sektor zastoupen na Brumovsko-Bylnicku s 41,3 %. Průmysl a stavebnictví v mikroregionu neustále převládá, a to ve všech mikrocelcích, nejvíce na Brumovsko-Bylnicku, kde zaměstnává nadpoloviční většinu obyvatel.

Z porovnání mikrocelků vyplývá, že v roce 2001 byl primární a sekundární sektor nejvíce zastoupen na Brumovsku-Bylnicku a terciární sféra na Slavičíně. Identifikované rozdíly jsou uvnitř mikroregionu jsou však velmi malé.

Tab. 7. Ekonomicky aktivní obyvatelstvo mikroregionu podle základních sektorů ekonomiky (v %) v letech 1991 a 2001 [vlastní zpracování na údajů SLDB 1991, 2001]

Území	1991			2001		
	I	II	III	I	II	III
Brumovsko-Bylnicko	21,8	56,7	21,5	6,7	52,0	41,3
Slavičín	18,8	54,0	27,2	3,4	49,2	47,4
Valašsko-kloboucko	23,4	51,7	24,7	4,8	48,9	46,3
Okres Zlín celkem	15,1	50,8	34,1	2,7	44,7	46,6
Mikroregion	23,4	51,7	24,9	5,1	50,0	44,9
Zlínský kraj	14,6	52,5	32,9	4,2	49,2	46,6
ČR	12,0	46,3	41,7	4,7	40,8	54,5

2.3 Sídlní struktura

Sídlní struktura mikroregionu Jižní Valašsko byla ve své nedávné historii velmi proměnlivá. Obce se slučovaly a vytvářely větší agregace, poté se zpětně oddělovaly, aby hospodařily samostatně. Téměř polovinu z celkového počtu obyvatel mikroregionu Jižní

Valašsko, tj. 43 %, tvoří obyvatelé venkova. K 31. prosinci 2001 měl územní celek 27 obcí. Ve většině těchto obcí žije méně než 500 obyvatel.

Strukturu obcí a měst mikroregionu lze charakterizovat následujícími kategoriemi podle počtu obyvatel:

➤	<u>- 499</u>	13 obcí
➤	<u>500 - 999</u>	7 obcí
➤	<u>1 000 - 1 999</u>	3 obce
➤	<u>2 000 - 4 999</u>	1 obec
➤	<u>5 000 - 9 999</u>	3 města.

Podrobnější charakteristika obcí je uvedena v Příloze I Pasporty obcí.

K největším městům mikroregionu, která jsou zároveň přirozenými spádovými centry okolních obcí, patří Slavičín s 7 159 obyvateli, Brumov-Bylnice s 6 091 obyvateli a Valašské Klobouky s 5 191 obyvateli. Valašské Klobouky jsou zároveň jedinou obcí s rozšířenou působností v mikroregionu. Tyto obce zahájily svoji činnost 1.1.2003 a jsou na ně převedeny působnosti okresů z následujících oblastí: všeobecná vnitřní správa, doprava, živnosti, sociální zabezpečení, sociálně právní ochrana dětí, zemědělská půda a zemědělství, památková péče a civilní služba.

V roce 1961 bylo na daném území 38 obcí. K postupnému snižování počtu obcí docházelo administrativním slučováním obcí. V roce 1961 se ke Slavičínu připojil Hrádek na Vlárské dráze a v roce 1964 Divnice. V roce 1964 došlo ke spojení obce Brumov s Bylnicí pod názvem Brumov - Bylnice, Křekova s Lipinou a Štítné nad Vláří s Popovem. Podobně dochází k dalšímu slučování obcí v roce 1967, kdy se propojily obce Vlachovice a Vrbětice. V roce 1976 se Sidonie a Štěpán přičlenily k Brumovu - Bylnici, Bohuslavice nad Vláří ke Slavičínu, Lipina-Křekov k Valašským Kloboukám. Poslední a největší inegrace obcí byla završena v roce 1980. Tehdy se připojily ke Slavičínu obce Lipová, Nevšová, Petrůvka, Rokytnice, Rudimov, Šanov a k Valašským Kloboukám Smolina, Tichov a Vlachova Lhota. Později se obec Vlachovice - Vrbětice přejmenovala na Vlachovice.

Zpětný proces osamostatňování obcí nastartovaly změny ve společnosti po roce 1989, zejména nové zákonné úpravy týkající se místní správy a samosprávy. Integrované obce se znovu rozdělovaly a vytvářely původní malé obce. Od Valašských Klobouk se oddělily obce Poteč, Křekov, Vlachova Lhota a Tichov. Od Slavičína se odpojily Lipová, Rudimov, Šanov, Petrůvka a Rokytnice.

2.3.1 Bydlení

Při sčítání lidu, domů a bytů v roce 1991 bylo v mikroregionu celkem 7 840 domů a 10 693 bytů. Z toho počtu bylo 89,1 % domů a 91,3 % bytů obydlených trvale. Převážnou část trvale obydleného bytového fondu, cca 70 % tvoří rodinné domky. Do roku 1991 se počet domů a bytů zvyšoval v důsledku nové bytové výstavby. Dynamika bytové výstavby v 90. letech značně poklesla.

Z níže uvedené tabulky je přesto patrné, že počet domů a bytů v letech 1999 až 2001 vzrostl. V roce 2001 bylo v mikroregionu 5 223 domů a 7 749 bytů. Toto zvýšení však odráží progresivní vývoj na Slavičínsku, ve zbývajících dvou mikrocelcích bytová výstavba spíše stagnovala.

*Tab. 8. Počty domů a bytů v mikroregionu v letech 1991 a 2001
[vlastní zpracování na základě údajů SLDB 1991, 2001]*

Území	1991			2001		
	domy	byty	rodinné	domy	byty	rodinné
Valašskokloboucko	1032	1147	1003	1034	1238	1135
Slavičínsko	1365	2540	1346	1733	3189	1761
Brumovsko-Bylnicko	2412	3075	2363	2456	3322	2623
Mikroregion	4809	6762	4712	5223	7749	5519

Podle následující tabulky je patrné, že nejvíce rodinných domů (RD) se staví na Brumovsko-Bylnicku, kdežto na Slavičínsku lidé bydlí převážně v bytech. V tomto mikrocelku je rovněž nejvíce bytů I a II. kategorie.

Tab. 9. Počty domů a bytů podle kategorií v mikroregionu v roce 2001 [vlastní zpracování na základě údajů SLDB 2001]

Území	Domy				Byty			
	celkem	trvale obydlené		neobydlené v %	celkem	trvale obydlené		byty I.a II. kategorie
		celkem	RD v %			celkem	RD v %	
Valašskokloboucko	1070	927	88,9	13,4	1946	1751	52,3	1803
BrumovskoBylnicko	2784	2456	96,2	11,8	3763	3402	77,2	3167

Slavičínsko	1996	1733	88,5	13,2	3534	3189	55,2	3171
Mikroregion	5850	5116	92,3	12,5	9243	8342	78,6	8141

2.3.2 Školství

Na území mikroregionu je vzdělávání místních obyvatel zabezpečováno soustavou následujících předškolních a školských zařízení.

Mateřské školy v počtu 26 uspokojují všechny žádosti zaměstnaných rodičů o umístění dětí. Mateřské školky nebyly zřízeny v obcích Haluzice, Křekov, Lipová, Valašské Příkazy, Vlachova Lhota, Tichov, Petrůvka, Študlov.

V mikroregionu je sedm základních škol vyššího typu a osm základních škol nižšího typu. Do základních škol v sousedních obcích musí dojíždět děti z Haluzic, Křekova, Lipové, Valašských Příkaz, Vlachovy Lhoty, Tichova, Petrůvky, Rudimova, Loučky, Poteče, Jestřabí, Návojně a Nedašovy Lhoty.

Středoškolské vzdělávání, stejně jako školy speciální, jsou v mikroregionu soustředěny ve městech Valašské Klobouky a Slavičín. Vzhledem k významu i velikosti spádové oblasti chybí středoškolské zařízení ve městě Brumov-Bylnice. Všeobecné středoškolské vzdělání obyvatelům mikroregionu poskytují gymnázia ve Valašských Kloboukách a ve Slavičíně. Úplné střední odborné vzdělání zajišťují Střední odborná škola a Střední odborné učiliště ve Slavičíně. Střední vzdělání bez maturity lze získat na dvou Středních odborných školách ve Valašských Kloboukách. Dvě speciální školská zařízení pro zdravotně a mentálně postižené děti se nacházejí ve Slavičíně a dvě ve Valašských Kloboukách. Střední školství doplňují Základní umělecké školy se sídly ve Slavičíně a Valašských Kloboukách.

V rozporu s vývojem potřeb trhu práce v mikroregionu došlo k poklesu žáků v oborech středních odborných učilišť s maturitou, které měly v oblasti tradici. Naopak došlo k nárůstu žáků v oborech zaměřených na ekonomiku a administrativu. Jiným problémem je udržení škol I. stupně na úrovni základního školství v malých obcích. V mikroregionu nelze získat vysokoškolské vzdělání. Nejbližší vysokou školou je UTB ve Zlíně.

2.3.3 Zdravotnictví a sociální péče

Zdravotní a sociální péče je poskytována prostřednictvím státních a soukromých zdravotnických zařízení. Počet privátních zařízení se v posledních letech prudce vzrostl na

zhruba 44 samostatných lékařských ordinací. Přesto zdravotnická a sociální péče není zastoupena ve všech obcích mikroregionu, zejména v těch nejmenších. Stálá ordinace praktického lékaře chybí v Jestřabí, Nedašově Lhotě, Lipové, Petrůvce, Rudimově, Šanově, Drnovicích, Haluzicích, Křekově, Poteči, Tichově, Vlachově Lhotě, Vysokém Poli, Lačnově, Študlově, Valašských Příkazech. Do některých obcí lékař dojíždí ve stanovenou dobu.

V mikroregionu jsou dvě nemocnice, a to ve Slavičíně a ve Valašských Kloboukách. Lékáren je zde pět, jedna se nachází v Brumově-Bylnici, dvě jsou ve Slavičíně, jedna je ve Valašských Kloboukách a jedna je v Újezdě. V mikroregionu jsou i dvě rychlé záchranné zdravotnické služby a obě jsou lokalizovány ve Slavičíně. Zařízení sociální péče jsou zastoupena ústavem sociální péče pro dospělé se sídlem v Návojně, domy s pečovatelskou službou v Brumově-Bylnici, ve Slavičíně (2) a ve Valašských Kloboukách, domovy důchodců v Nedašově a v Loučce a domovem – penzionem pro důchodce ve Valašských Kloboukách.

2.4 Trh práce

2.4.1 Vyjížd'ka a dojížd'ka za prací

Údaje o ekonomicky aktivním obyvatelstvu a jeho struktuře nepostačují k posouzení pracovního významu jednotlivých obcí či větších územních celků, a to z toho důvodu, že více než třetina ze zaměstnaných obyvatel České republiky (v roce 2001 to bylo 36,2 %) nepracuje v obci svého trvalého bydliště. Kromě toho do ekonomicky aktivního obyvatelstva patří také osoby nezaměstnané. Situaci na trhu práce v území ovlivňuje nejen obyvatelstvo vyjíždějící z obce svého trvalého bydliště, ale také obyvatelstvo do území za prací dojíždějící. Dojížd'ka či vyjížd'ka za prací je u nás pravidelně zjišťována zhruba jednou za deset let v rámci sčítání lidu.

V roce 1991 v mikroregionu Jižní Valašsko mimo svou obec vyjíždělo za prací 7 737 osob, tj. 43,3 % z celkového počtu ekonomicky aktivních obyvatel. Podle sčítání lidu z roku 2001 vyjížd'ka za prací v absolutních číslech mírně vzrostla na 7 891 osob. Celkový podíl vyjíždějících na ekonomicky aktivním obyvatelstvu mikroregionu tak překročil hranici 50 %. Vyjížd'ka za prací z obcí mikroregionu je podstatně vyšší ve srovnání se Zlínským krajem i údajem platným pro okres Zlín.

Tab. 10. Vyjíždka za prací v mikroregionu v roce 2001 [vlastní zpracování na základě údajů SLDB 2001]

Území	Počet obyvatel	Vyjíždějící	Ekonomicky aktivní		Zaměstnaní	
			abs.	z toho vyjíždějící v %	abs.	Z toho vyjíždějící v %
Valašskokloboucko	13 366	3 193	6 049	52,8	5 378	59,4
Brumov-Bylnicko	11 632	2 601	5 019	51,8	4 294	60,6
Slavičínsko	9 133	2 097	4 618	45,4	4 201	49,9
Mikroregion	34 131	7 891	15 688	50,3	13 873	56,9
Okres Zlín	195 020	36 617	99 970	51,3	92 277	39,7
Zlínský kraj	595 010	48 183	298 616	50,2	121 255	39,7

Vysoká intenzita vyjíždky za prací v rámci mikroregionu přetrvává. V roce 1991 vysoká vyjíždka byla zjištěna na Brumovsko-Bylnicku a na Valašskokloboucku, kde představovala 53 % z celkového počtu ekonomicky aktivních obyvatel. V roce 2001 tento podíl v obou mikrocelcích zůstává přibližně stejný (51,8 %, 52,8 %). Vezmeme-li v úvahu pouze osoby zaměstnané, dosahuje zde výjíždka vysoké hodnoty cca 60 %. Dojíždka nad vyjíždkou převládá pouze na Slavičínsku.

Podle posledního sčítání nejvyšší vyjíždka za prací je v obci Jestřabí, kde přesáhla 90 %. Této vysoké hodnotě se blíží obce Lipová (88,4 %), Rudimov (88,2 %), Tichov (87,7 %) a Vlachova Lhota (89,6 %). Uvedené hodnoty se vztahují k počtu zaměstnaných osob.

Dojíždka za prací je jedním z rozhodujících regionálních procesů. Její hodnocení společně s hodnocením dalších pohybů obyvatelstva, jako je např. dojíždka obyvatelstva za službami nebo migrace obyvatelstva, umožňuje vymezit objektivní regiony typu jádro-zázemí, tedy regiony, které existují nezávisle i na fungující správní struktuře daného území. Prvním krokem při vymezování dojíždkových regionů je výběr středisek dojíždky. Na území mikroregionu spadají do úvahy jako střediska dojíždky města Slavičín, Valašské Klobouky a Brumov-Bylnice.

Jak již bylo zmíněno v kapitole 2.2.1, při regionalizaci území Zlínského kraje z hlediska dojíždění obyvatel za prací byla pro výběr dojíždky zvolena tři kritéria: počet dojíždějících

za prací do střediska musel činit nejméně 500 osob, počet obsazených pracovních míst ve středisku dojížděky musel dosahovat minimálně 1000, počet hlavních směrových proudů vyjížděky do střediska musel činit nejméně 5.

V rámci mikroregionu Jižní Valašsko tato kritéria splnila pouze dojížděková střediska Slavičín a Valašské Klobouky. Brumov-Bylnice má pouze 3 hlavní směrové proudy.

Zlínský dojížděkový region má 68 obcí včetně města Zlína. Co do významu v pořadí druhým nejvýznamnějším regionem byl region Uherské Hradiště. Dojížděkové regiony Slavičín a Valašské Klobouky lze považovat za méně významné.

Město Slavičín není obcí s rozšířenou působností, nicméně v minulosti, ale i v současnosti si vytváří vlastní dojížděkový region. Ten je v současnosti tvořen pouze pěti obcemi mikroregionu – Haluzice, Jestřabí, Rokytnice, Štítná nad Vláří-Popov a Vlachovice. Ostatní obce patří do jiných mikroregionů. V uplynulém desetiletí však dojížděkový region Slavičín oslábl v důsledku ztráty obcí Vysoké Pole a Petrůvky, které posílily dojížděkový region Zlína.

Dojížděkový region města Valašské Klobouky je stejně velký. Je tvořen celkem 11 obcemi. Pracovní funkce ve Valašských Kloboukách rovněž oslabila v důsledku přesunutí obcí Študlov a Lačnov do dojížděkového regionu Vsetín. Obvod Valašských Klobouk, jako obce s rozšířenou působností, patřil k obvodům s největším podílem vyjíždějících ze zaměstnaných – 56 %. Oproti roku 1991 se tento počet ještě zvýšil. [23]

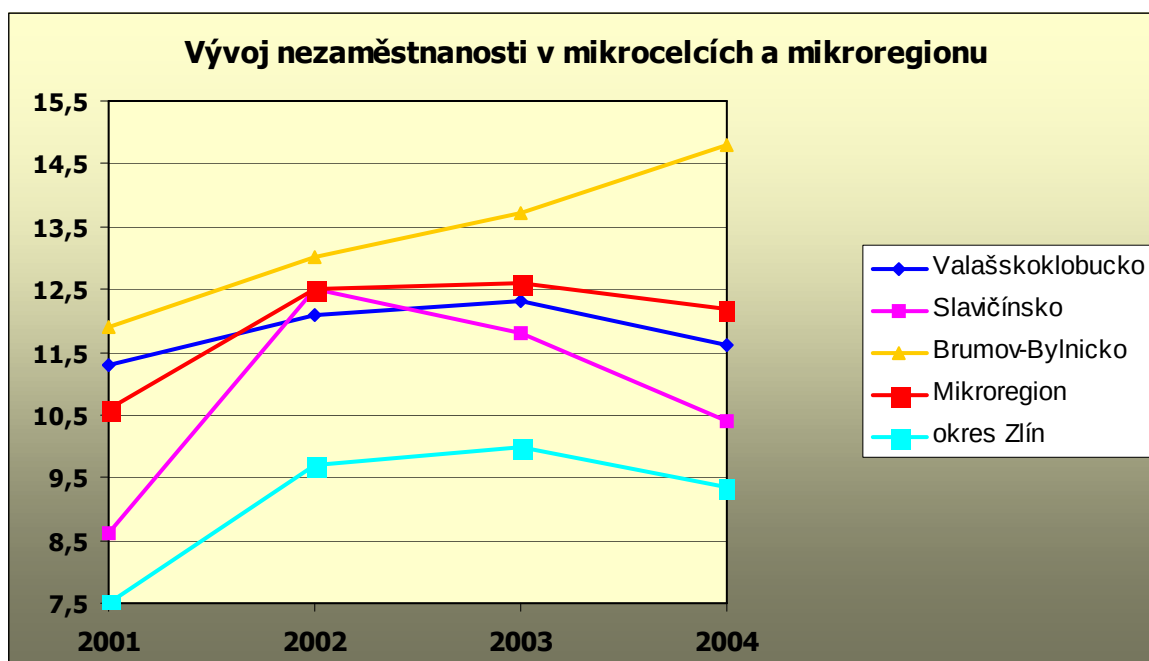
2.4.2 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost a s ní spojené jevy odráží propojenost celkové hospodářské situace mikroregionu s vývojem zaměstnanosti. Analýza vývoje nezaměstnanosti jako socioekonomického jevu je významná pro identifikaci problémů regionální ekonomiky. Mikroregion Jižní Valašsko je charakterizován vysokou nezaměstnaností, která převyšuje průměr kraje i České republiky. Tuto skutečnost nepříznivě ovlivňuje jeho příhraniční poloha.

Od posledního sčítání lidu v roce 2001 míra nezaměstnanosti v mikroregionu trvale roste a pohybuje se nad hranicí 10 procentních bodů. Ke konci roku 2004 bylo na Úřadu práce ve Zlíně evidováno 2 128 uchazečů bydlících v mikroregionu Jižní Valašsko a míra nezaměstnanosti (MN) dosáhla 12,2 %. Ve sledovaných letech měla míra nezaměstnanosti následující průběh – 10,6 %, 12,5 %, 12,6 %, 12,2 %. Nezaměstnanost mikroregionu byla

cca o 3 % vyšší než v okrese Zlín, kde se pohybovala těsně pod hranicí 10 %. Ve srovnání s průměrem za ČR je míra nezaměstnanosti výrazně vyšší.

Následující graf naznačuje mírný pokles míry nezaměstnanosti na konci roku 2004. Průběh míry nezaměstnanosti v mikroregionu kopíruje průběh míry nezaměstnanosti v okrese Zlín. Výraznější pokles nezaměstnanosti zaznamenávají mikrocelky Slavičínsko a Valašskokloboucko, pouze v Brumovsko-Bylnicku má stále rostoucí tendenci.

Graf 1. Vývoj nezaměstnanosti v mikrocelcích a mikroregionu v letech 2001, 2002, 2003, 2004 [vlastní zpracování na základě údajů Úřadu práce Zlín]

Tab. 11. Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání a vývoj míry nezaměstnanosti v mikroregionu v letech 2001, 2002, 2003, 2004 [vlastní zpracování na základě údajů Úřadu práce Zlín]

Území	2001			2002			2003			2004		
	počet uchaz.	MN		počet uchaz.	MN		počet uchaz.	MN		počet uchaz.	MN	
		%	ženy		%	ženy		%	ženy		%	ženy
Valašskokloboucko	667	11,3	14,3	724	12,1	13,6	726	12,3	16,1	716	11,6	13,5
Slavičínsko	386	8,6	11,6	547	12,5	16,2	551	11,8	15,7	520	10,3	14,7
Brumov.-Bylnicko	798	11,9	16,7	753	13,0	18,7	830	13,7	18,6	892	14,8	20,5
Mikroregion	1851	10,6	14,2	2024	12,5	16,2	2107	12,6	16,8	2128	12,2	16,2

Okres	7156	7,5	9,6	9326	9,7	12,5	9923	10,0	12,4	9622	9,34	11,6
-------	------	-----	-----	------	-----	------	------	------	------	------	------	------

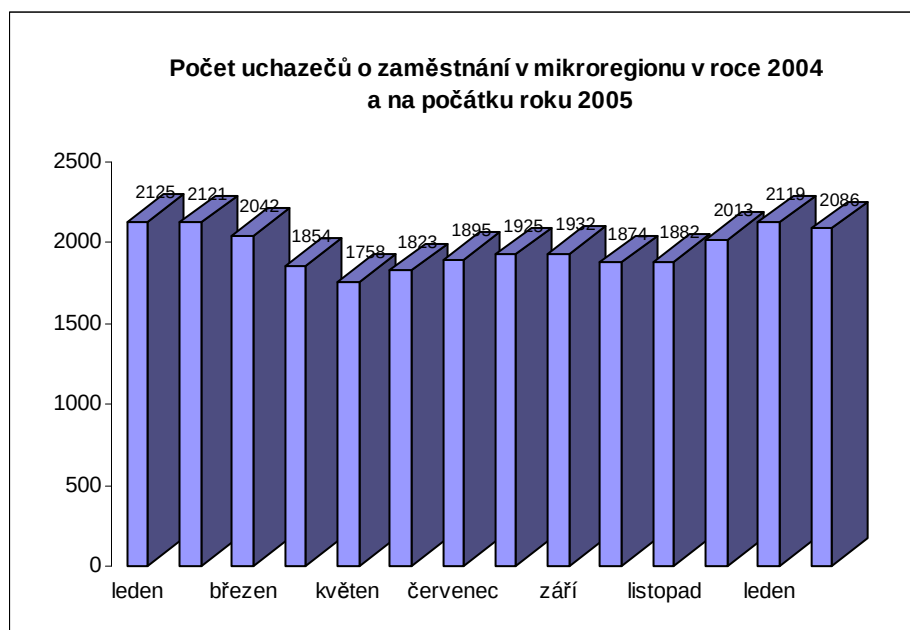
Analýzou trhu práce mikroregionu v průběhu sledovaných let byly zjištěny výrazné difference uvnitř území. Nejvyšší nezaměstnanost je na Brumovsko-Bylnicku, kde dosáhla koncem roku 2004 14,8 %. V mikrocelku Slavičínsko míra nezaměstnanosti osciluje kolem hodnoty 11 procentních bodů. Koncem roku 2004 dosahuje 10,3 % a nejvíce se přibližuje průměrné hodnotě okresu Zlín. Na Valašskokloboucku byla nezaměstnanost mírně nižší. Je však třeba upozornit na situaci ve Vlachově Lhotě, Poteči, Jestřabí či Nedašově, kde více než 15 % obyvatel nemělo práci.

Tab. 12. Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání a míry nezaměstnanosti v obcích mikroregionu v letech 2001, 2002, 2003 a 2004 [vlastí zpracování s využitím údajů ÚP Slavičín a Valašské Klobouky]

Území	2001			2002			2003			2004		
	počet uchaz.	MN		počet uchaz.	MN		počet uchaz.	MN		počet uchaz.	MN	
		%	ženy		%	ženy		celk.	ženy		celk.	ženy
Valašské Klobouky	291	12,2	14,9	313	13,1	14,6	301	12,2	14,6	304	12,3	14,1
Drnovice	27	12,3	13,8	26	12,0	16,3	26	11,7	14,8	29	13,1	18,2
Haluzice	2	9,1	20,0	3	13,6	10,0	5	17,9	33,3	3	10,7	25,0
Křekov	8	13,1	26,9	5	8,2	15,3	4	5,8	9,1	5	7,3	12,1
Loučka	10	6,5	7,5	14	9,2	7,5	11	6,7	6,7	10	6,1	4,0
Poteč	44	12,7	18,5	50	14,5	17,2	50	14,0	19,2	54	15,2	13,3
Tichov	15	10,4	5,7	23	16,0	15,1	19	12,8	15,0	17	11,5	6,7
Újezd	50	8,3	7,0	53	8,8	8,5	66	10,6	9,8	60	9,6	9,5
Vlachova Lhota	16	14,2	19,2	15	13,3	19,2	22	20,2	32,6	17	15,6	23,9
Vlachovice	71	10,3	14,8	83	12,0	17,7	78	10,7	14,4	77	10,6	16,1
Vysoké Pole	37	10,2	12,5	34	9,3	10,4	46	12,6	12,2	25	6,9	8,1
Lačnov	44	10,9	-	62	15,3	-	51	12,4	-	68	16,6	-
Studlov	45	18,4	-	36	15,2	-	39	16,4	-	36	15,1	-
Valašské Příkazy	7	6,5	-	7	6,5	-	8	6,6	-	11	9,2	-
Valašskokloboucko	667	11,3	14,3	724	12,1	13,6	726	12,3	16,1	716	11,6	13,5
Slavičín	288	7,9	10,0	399	11,0	14,6	408	11,1	15,6	395	10,8	15,0
Bohusl.	18	10,3	14,1	25	14,3	19,5	24	13,5	19,0	25	14,0	16,5
Lipová	9	6,0	9,0	21	13,9	13,4	24	16,3	20,3	19	12,9	21,9
Petrůvka	13	7,6	8,9	12	7,0	8,9	13	7,7	11,1	12	7,1	8,3
Rokytnice	15	5,7	4,7	33	12,5	14,0	14	12,7	13,2	30	11,2	17,4
Rudimov	14	12,8	21,6	22	20,2	29,7	31	11,6	14,7	8	7,3	13,2
Šanov	29	11,8	17,4	35	14,2	22,8	37	14,6	24,6	31	12,2	18,4
Slavičínsko	386	8,6	11,6	547	12,5	16,2	551	11,8	15,7	520	10,3	14,7
Brumov-Bylnice	419	14,7	18,8	423	14,8	19,6	477	16,4	19,9	513	17,6	22,5
Jestřabí	18	11,7	16,4	20	13,0	18,2	24	15,7	25,0	28	18,3	21,7
Návojná	40	14,9	17,9	37	13,8	21,7	38	13,8	16,4	36	13,0	19,8
Nedašov	103	16,4	27,6	111	17,7	29,4	110	17,0	25,9	119	18,4	29,2
Nesašova Lhota	109	9,9	15,4	47	15,3	21,5	49	15,7	20,3	55	17,6	26,6
Štítná n.Vláří	109	9,9	15,4	115	10,4	14,6	132	12,1	16,7	141	12,9	17,5
Brumovsko-Bylnicko	798	11,9	16,7	753	13,0	18,7	830	13,7	18,6	892	14,8	20,5
Mikroregion	1851	10,6	14,2	2024	12,5	16,2	2107	12,6	16,8	2128	12,2	16,2

Výše uvedená tabulka ukazuje, že míra nezaměstnanosti žen je vysoko nad průměrem okresu Zlín, ale i nad průměrem mikroregionu jako celku. Nejvíce nezaměstnaných žen je v mikrocelku Brumovsko-Bylnicko. Zde se již stává závažným problémem, neboť např. v obci Nedašov dosáhla hodnoty 29,2 %, v Brumově-Bylnici 22,5 % a v Jestřabí 21,7 %. Na Slavičínsku je míra nezaměstnanosti nejvyšší v obci Lipová (21,9 %) a na Valašskokloboucku v obcích Haluzice (25,0 %) a ve Vlachově Lhotě (23,9 %).

Vývoj situace na trhu práce lze analyzovat i podle měsíčních hodnot základních ukazatelů. Tento přístup umožňuje zjistit i sezónní výkyvy nezaměstnanosti.

Graf 2. Uchazeči o zaměstnání v mikroregionu v letech 2004 – 2005
[vlastní zpracování na základě údajů Úřadu práce Zlín]

Z pohledu nejvyššího dosaženého stupně vzdělání postihuje nezaměstnanost v regionu nejvíce osoby vyučené a s neúplným středním vzděláním. Počet těchto osob se během sledovaného období výrazně zvýšil. Právě osoby se středním vzděláním bez maturity tvořily zhruba polovinu z celkového počtu uchazečů o zaměstnání. Výrazně nejrychlejší tempo růstu má nezaměstnanost uchazečů s úplným středním vzděláním. Nejvýraznější vzestup počtu nezaměstnaných osob s maturitou je na Brumovsko-Bylnicku. Zvyšuje se rovněž podíl lidí bez práce s vysokoškolským vzděláním, přestože jejich zastoupení na nezaměstnanosti v mikroregionu jsou necelá dvě procenta.

Z dosud uvedených údajů vyplývá, že z hlediska situace na trhu práce v mikroregionu Jižní Valašsko vystupují do popředí dva závažné problémy:

- ✦ vysoce nadprůměrná nezaměstnanost žen,
- ✦ dlouhodobě nadprůměrná celková nezaměstnanost.

2.5 Hospodářství

2.5.1 Struktura podnikatelských subjektů

Ekonomickou strukturu subjektů jsem analyzovala na základě údajů registru ekonomických subjektů v letech 1999, 2001 a 2003. To mně umožnilo sledovat určité tendence ve vývoji počtu a struktury podnikatelských subjektů a jevů s tím souvisejícími.

Podle údajů registru ekonomických subjektů právnických a fyzických osob Českého statistického úřadu působilo v mikroregionu Jižní Valašsko ke konci roku 2003 celkem 6 339 ekonomických subjektů, z toho 385 právnických osob a 5 951 soukromých podnikatelů. Počet právních subjektů v dané časové řadě se mírně zvyšoval. Tuto tendenci můžeme vidět i uvnitř regionu ve všech mikrocelcích.

Tab. 13. Struktura ekonomických subjektů mikroregionu podle právních forem v letech 1999, 2001 a 2003 [vlastní zpracování na základě údajů ČSÚ]

Počet podnikatelských subjektů podle právní formy		Valašskoklobouck o		Slavičínsko		Brumovsko- Bylnicko		Mikroregion	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Státní organizace	1999	6	42,9	6	42,9	2	14,3	14	0,3
	2001	8	42,1	8	42,1	3	15,8	19	0,3
	2003	24	50,0	13	27,1	11	22,9	48	0,8
Akciové společnosti	1999	2	15,4	8	61,5	3	23,1	13	0,2
	2001	2	15,4	7	53,9	4	30,8	13	0,2
	2003	3	25,0	6	50,0	3	25,0	12	0,2
Obchodní společnosti	1999	90	35,7	100	39,7	62	24,6	252	4,7
	2001	100	35,1	116	40,7	69	24,2	285	5,0
	2003	115	31,7	120	28,6	76	24,4	311	4,9
Družstevní organizace	1999	9	60,0	3	20,0	3	20,0	15	0,3
	2001	9	64,3	3	21,4	2	14,3	14	0,2
	2003	8	64,3	3	21,4	2	14,3	14	0,2
Fyzické osoby	1999	1339	37,5	1119	21,3	1115	31,2	3573	65,9
	2001	1447	37,6	1174	30,5	1224	31,8	3845	66,9
	2003	1658	38,3	1265	29,2	1412	32,6	4335	68,4
Samostatně hospodařící rolníci	1999	251	53,6	208	21,0	251	25,4	989	18,3
	2001	533	55,1	183	18,9	252	26,0	968	16,8
	2003	533	55,5	182	19,0	245	25,5	960	15,1
Svobodná povolání	1999	129	44,8	86	29,9	73	25,4	288	5,3
	2001	141	45,8	90	29,2	77	25,1	308	5,4
	2003	140	46,8	88	29,4	71	23,8	299	4,7
Ostatní	1999	111	40,4	85	30,9	79	28,7	275	5,1
	2001	120	41,0	87	29,7	86	29,4	293	5,1
	2003	143	40,1	115	32,2	99	27,7	357	5,6

Mezi právnickými osobami převládají obchodní společnosti v počtu 323. Akciových společností je pouze 12, převládající část tvoří společnosti s ručením omezeným, které se

nacházejí především na Slavičínsku. Družstevních organizací je 14 s převažující lokalizací na Valašskokloboucku.

Soukromí podnikatelé tvoří v mikroregionu nejpočetnější skupinu. Celkový počet fyzických osob k 31.12.2003 činil 4 335, tj. 68,4 % z celkového počtu podnikatelských subjektů. Ve sledované časové řadě jejich počet mírně narůstal. Největší nárůst zaznamenal na Slavičínsku. Druhou nejvýznamnější skupinu tvoří soukromě hospodařící rolníci, přestože jejich počet mírně poklesl z 18,3 % na 15,1 %. Konečně svobodná povolání představují poměrně stabilní skupinu zastoupenou cca 5 %.

Podnikatelé, fyzické osoby mají největší zastoupení na Valašskokloboucku (28,3%). Ve sledovaném období jejich počet ve všech mikrocelcích narůstal. Od r. 1999 největší nárůst zaznamenalo Slavičínsko. Na tomto nárůstu se nejvíce podílelo samotné město Slavičín. Na rozdíl od vývoje mikroregionu jako celku, kde počet samostatně hospodařících osob klesal, na Valašskokloboucku se jejich počet od roku 1999 výrazně zvýši z 251 na 533 a představují 55,5 % podnikatelských subjektů tohoto mikrocelku.

Za účelem lepšího srovnání jsem při analýze podnikatelských subjektů během let 1999, 2001 a 2003 použila stejnou klasifikaci hospodářských činností, i když od 1.1.2003 byla klasifikace pozměněna a liší se od klasifikace uvedené v tabulce 14.¹ Podle odvětvové klasifikace ekonomických činností (OKEČ) se v roce 2003 převážná část podnikatelských subjektů mikroregionu zabývala obchodem a službami (23,7 %). V dané časové řadě se jejich počet mírně zvýšil. Následoval průmysl (18,3 %), stavebnictví (18,1 %) a

¹ A Zemědělství, myslivost, lesnictví

B Rybolov a chov ryb

C Těžba nerostných surovin

D Zpracovatelský průmysl

E Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody

F Stavebnictví

G Obchod; oprava motorových vozidel a výrobků pro osobní spotřebu a převážně pro domácnost

H Ubytování a stravování

I Doprava, skladování a spoje

J Finanční zprostředkování

K Činnosti c oblasti nemovitostí a pronájmu, podnikatelské činnosti

L Veřejná správa a obrana; povinné sociální pojištění

M Vzdělávání

N Zdravotní péče; veterinární činnost

O Ostatní veřejné, sociální a osobní služby

P Činnosti domácností

Q Exteritoriální organizace a instituce

zemědělství (17,6 %). Ve sledovaném časovém horizontu se pořadí a zastoupení zmíněných činností neměnilo, pouze v roce 1999 zemědělství zaujímal významnější podíl 20,9 %.

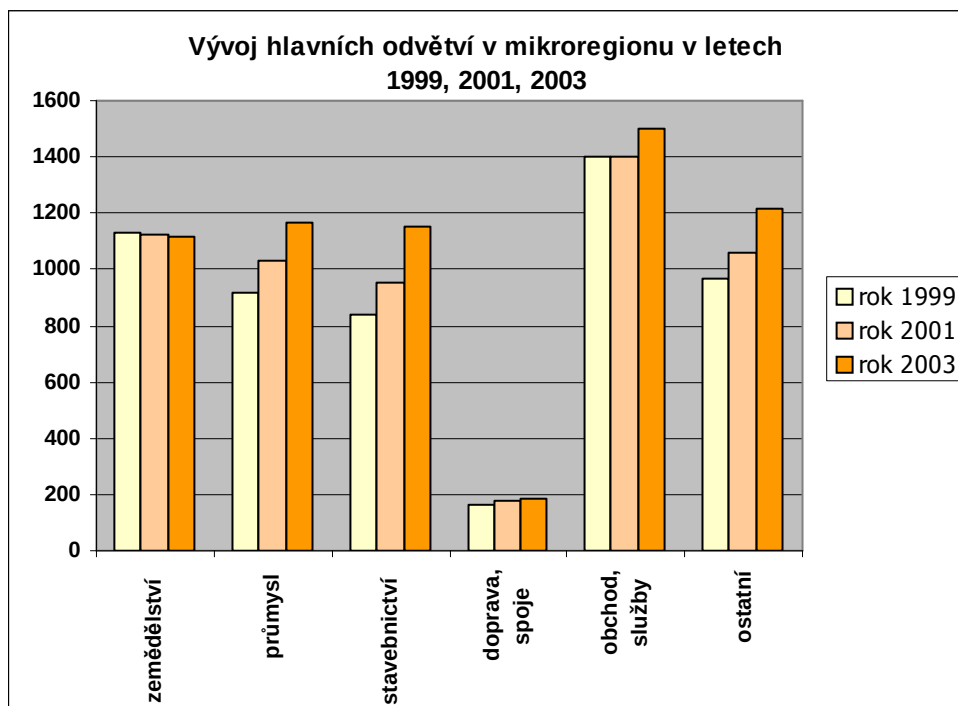
Tab. 14. Struktura podnikatelských subjektů mikroregionu podle OKEČ v letech 1999, 2001 a 2003 (%). [vlastní zpracování na základě údajů ČSÚ]

Počet podnikatelských subjektů podle převažující činnosti dle OKEČ		Valašsko- kloboucko		Slavičínsko		Brumovsko- Bylnicko		Mikroregion	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Zemědělství, lesnictví, rybolov	1999	616	51,2	240	21,2	312	27,6	1132	20,9
	2001	311	52,6	222	19,7	27,6	27,6	1125	19,6
	2003	635	53,6	216	19,4	301	27,9	1115	17,6
Průmysl	1999	408	38,3	280	30,6	285	31,2	915	16,9
	2001	463	38,7	301	29,1	333	32,2	1034	18,0
	2003	506	38,2	324	27,9	395	34,0	1163	18,3
Stavebnictví	1999	372	36,0	221	26,4	314	37,6	836	15,4
	2001	434	37,8	232	24,3	361	37,9	953	16,6
	2003	522	38,4	269	23,4	440	38,3	1150	18,1
Doprava a spoje	1999	78	48,2	38	23,5	46	28,4	162	3
	2001	83	46,6	44	25,0	50	28,4	176	3,1
	2003	92	48,4	46	24,5	51	27,1	188	3,0
Obchod, prodej a oprava motor. vozidel, spotřebního zboží, pohostinství	1999	579	37,0	488	34,8	396	28,2	1404	25,9
	2001	574	36,4	486	34,7	404	28,9	1399	24,4
	2003	641	37,8	505	33,6	428	28,5	1501	23,7
Obchod a ostatní služby (nemovitosti, služby peněžní, služby pro podnikatele, aj.)	1999	199	36,4	209	41,8	109	21,8	500	9,2
	2001	215	35,7	228	41,2	128	23,1	554	9,6
	2003	251	35,0	269	41,5	153	23,6	649	10,2
Veřejná správa	1999	14	51,9	6	22,2	7	25,9	27	0,5
	2001	14	56,0	5	20,0	6	24,0	25	0,4
	2003	14	56	5	20,0	6	24,0	25	0,4
Školství a zdravotnictví	1999	61	46,7	39	32,5	7	20,8	27	2,2
	2001	63	45,7	44	34,7	25	19,7	127	2,2
	2003	77	47,4	48	31,6	32	21,1	152	2,4
Ostatní veřejné, sociální a osobní služby	1999	145	41,8	94	29,1	94	29,1	323	6,0
	2001	153	41,8	106	30,1	99	28,1	352	6,1
	2003	175	43,4	110	28,0	113	28,8	393	6,2
Celkem	1999	2216	100,0	1615	100,0	1588	100,0	5419	100,0
	2001	2360	100,0	1668	100,0	1717	100,0	5745	100,0
	2003	2636	100,0	1792	100,0	1919	100,0	6339	100,0

Zemědělství je po celé analyzované období hlavním odvětvím na Valašskokloboucku. V této oblasti v zemědělství působila více než polovina celkového počtu podnikatelských subjektů (56,6 %). Pro srovnání v ostatních mikrocelcích to bylo o polovinu méně – na Brumovsko-Bylnicku 27,9 % a na Slavičínsku 19,4 %.

Průmyslová a stavební činnost jsou zastoupeny srovnatelně ve dvou mikrocelcích – Valašskokloboucku a Slavičínsku. Méně podnikatelských subjektů pracuje v průmyslu a stavebnictví v mikrocelku Brumovsko-Bylnicko

Dopravě a školství rovněž výrazně převládá na Valašskokloboucku, kde je koncentrováno učňovské i středoškolské vzdělávání. Nachází se zde z mikroregionálního hlediska významná Valašská dopravní společnost s.r.o.

Graf 3. Vývoj hlavních odvětví v mikroregionu podle počtu podnikatelských subjektů v letech 1991, 2001, 2003

2.5.2 Průmysl

Zdlouhavá privatizace průmyslových podniků v mikroregionu významně zasáhla do života jeho obyvatel. Na počátku devadesátých let pracovalo 44 % ekonomicky aktivních obyvatel v průmyslu. Průmysl zde hrál významnou roli a byl soustředěn do strojírenských a elektrotechnických podniků MEZ Brumov, Vlárské strojírny Slavičín, Svit Slavičín, Pal Valašské Klobouky, Igla Valašské Klobouky, dřevozpracující závod Brumov-Bylnice a pivovar Brumov, ve kterých pracovalo celkem 6 300 osob. V současnosti jsou tyto průmyslové organizace privatizovány, transformovány, zrušeny nebo se v nich výrazně omezila výroba. Největším podnikem v hodnoceném území je akciová společnost PRABOS Slavičín (bývalý Svit) se zaměřením na výrobu pracovní obuvi.

Privatizační procesy na jedné straně vedly ke zvýšení nezaměstnanosti, na druhou stranu podnítily rozvoj drobných podnikatelských aktivit. Příkladem může být stavebnictví, ve kterém bylo na začátku devadesátých let zaměstnáno téměř 1 300 osob, to je cca 7,2 % z

celkového počtu ekonomicky aktivního obyvatelstva. Většina z nich pracovala ve dvou největších stavebních podnicích, a to v Průmyslových stavbách a v Pozemních stavbách Gottwaldov a dále v místním stavebnictví, které reprezentoval Okresní stavební podnik Gottwaldov. V letech 1990 - 1991 byl nastartován postupný proces rozpadu velkých firem, který dal podnět ke vzniku řady menších stavebních firem, respektive k podnikání soukromých osob na živnostenský list.

Tab. 15 Nejvýznamnější podniky a organizace mikroregionu [vlastní zpracování]

Název firmy, organizace	Sídlo firmy, organizace	Převažující činnost
TVD – výrobní družstvo	Rokytnice	Strojírenská výroba
TRYON, s.r.o.	Brumov-Bylnice	Kovovýroba, lisovací nástroje
JAVORNÍK-CZ.PLUS, s.r.o.	Štítná n. Vláří	Dřevovýroba
JAVORNÍK-CZ.PLUS, s.r.o.	Štítná n. Vláří	Dřevovýroba
CAMO, s.r.o	Slavičín	Prodej informační techniky
AG Zálesí, a. s.	Slavičín	Kovové konstrukce
PRABOS, a. s.	Slavičín	Výroba obuvi
ROIS s.r.o	Brumov-Bylnice	Výroba svářecí techniky
MOEX – Vlárské strojírny	Slavičín	Výroba armatur z nerez oceli
Městská nemocnice Slavičín	Slavičín	Nestátní zdravotnické zařízení
Triodin Beta s.r.o.	Brumov-Bylnice	Výroba lisovaných komutátorů
Conec, s.r.o	Loučka	Výroba telekomunik. techniky
Triodin delta s.r.o.	Brumov-Bylnice	Výroba komutátorů
PAVOT PRODUCT, s.r.o.	Újezd	Výroba zboží z plastů
Důbrava, výrobní družstvo	Újezd	Výroba pracích saponátů
Valaška, výrobní družstvo	Valašské Klobouky	Výroba obuvi
LP Plast, s.r.o.	Valašské Klobouky	Výroba plastových polotovarů
Valašská dopravní společ.,s.r.o.	Valašské Klobouky	Silniční doprava

V současnosti v mikroregionální průmyslové struktuře zauímají vedoucí postavení organizace podnikající ve výrobě pryžových a plastových výrobků, výrobě potravin a nápojů a dřevařském průmyslu. V roce 2003 podnikatelé uváděli v 1 163 případech jako hlavní činnost svého podnikání činnost průmyslovou, tj. 18,3 % z celkového počtu podnikatelů v mikroregionu. Nejvíce je zde rozšířena kovodělná výroba, dřevovýroba a výroba elektrických strojů a přístrojů.

Podle výzkumu úřadů práce Zlínského kraje pro rok 2002-2005 zaměstnavatelé nejvíce vyhledávali následující profese [14]:

- elektromechanik, opravář a seřizovač různých typů elektrického zařízení
- nástrojař, kovomodelář, kovodělník

- impregnátor, úprava dřeva
- obsluha strojů na výrobu pryžových výrobků (obuv, pneumatiky)
- výrobci a opraváři výrobních dílů z plechu

2.5.3 Zemědělství

Přírodní podmínky Jižního Valašska nevytváří příznivé předpoklady pro rozvoj zemědělství. Intenzifikace zemědělské výroby po roce 1949 výrazně pozměnila celou krajinu. Většina zemědělských družstev na Valašskokloboucku, Brumovsko-Bylnicku i na Slavičínku ekonomicky zaostávala, proto v polovině šedesátých let byla transformována na státní statky.

V další fázi docházelo k přestavbě družstev formou koncentrace kapacit, k tzv. slučování družstev, které mělo přispět ke zvyšování specializace výroby. Výrobní zaměření, které nerespektovalo rozmanitost přírodních podmínek a svými necitlivými postupy devastovalo celou krajinu, přeměnilo typickou tvář venkovského prostředí. Nadměrná intenzita a nepřírozenost těchto procesů vedla k narušení rovnováhy krajinného prostředí mikroregionu. Ekologický potenciál území byl oslabován zásahem do významných přírodních bariér - odstraňování mezí, rozptýlené krajinné zeleně, remízků, křovin či polních cest. K tomu přistupuje pěstování nevhodných plodin na neúměrně velkých plochách. Jelikož tyto krajinné prvky tvoří její přirozenou ochranu, po jejich odstranění došlo k nadměrné vodní a větrné erozi, rozmnožení škůdců a chorob rostlin. Vodní zdroje byly zatíženy používáním velkého množství herbicidů a pesticidů. Následky těchto zásahů do krajiny musí být řešeny ještě v současnosti.

Během devadesátých let 20. století prochází celé národní hospodářství zásadními ekonomickými, organizačními a legislativními změnami. Dochází ke změně vlastnických vztahů, obnově podnikatelských forem v zemědělství a vytváření tržního prostředí. Mění ráz venkovské, a tedy zemědělské krajiny mikroregionu. Vedle zemědělských družstev zde existují soukromí zemědělci, ale i společnosti s ručením omezeným. Koncem roku 2003 bylo na území mikroregionu celkem registrováno 1 115 právnických a fyzických osob zabývajících se zemědělskou činností. Samostatně hospodařící rolníci v počtu 960 zastávají v mikroregionu mezi podnikatelskými subjekty významnou úlohu.

Perspektivou současného rozvoje zemědělství je ekologické zemědělství, které je charakteristické úsporným využíváním přírodních zdrojů, přirozenými způsoby chovu a

vhodnými zpracovatelskými postupy. V daném území je zastoupeno 8 subjektů, které hospodaří na celkové výměře 1 715 ha půdy.

Úkolem zemědělství v mikroregionu je svým zodpovědným přístupem přispět k posilování významných mimoprodukčních funkcí krajiny. Nízká úrodnost půdy na území mikroregionu, jakož i nezbytnost uchování přírodních hodnot Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty posiluje orientaci na extenzifikaci zemědělství, pro které zde zdejší zemědělství má dobré předpoklady. Restrukturalizace zemědělství vycházející z revitalizačních programů se zaměřuje především na zatravňování orné půdy. Úroveň tohoto procesu charakterizuje stupeň zornění, vyjadřující podíl orné půdy na celkové zemědělské půdě.

Tab. 16. Struktura zemědělské půdy v mikroregionu (v %) [vlastní zpracování na základě údajů Sčítání lidu, bytů a domů 2001]

Území	zemědělská půda	orná půda	zahrad y	ovocné sady	trvalé travní porosty
Valašskoklobouck o	43,5	23,4	1,5	0,6	18,2
Slavičínsko	25,2	13,0	0,9	0,1	11,5
Brumov-Bylnicko	31,0	11,6	1,0	2,3	19,3
Mikroregion	44,3	47,3	3,3	3,0	48,5

Zemědělská půda zaujímá 44,3 % celkové výměry mikroregionu. Z toho největší podíl představují trvalé travní porosty – 48,5 %. Vysoký podíl zaujímá i orná půda - 47,3 %. Zahrad a ovocné sady představují cca 3 % zemědělské půdy.

V rámci mikrocelků je zemědělská půda výrazně zastoupena na Valašskokloboucku (43,5 %), kde je i největší podíl orné půdy. Ten činí na celkové výměře zemědělské půdy mikroregionu 23,4 %. Nejméně zemědělské půdy je na Slavičínsku – 25,2 %. Trvalé travní porosty zaujímají zhruba stejný podíl na Brumovsko-Bylnicku (19,3 %) a Valašskokloboucku (18,2 %). Nejvíce ovocných sadů nalezneme v mikrocelku Brumovsko-Bylnicko.

Trvale travní porosty převládají v katastrech obcí Brumov-Bylnice, Nedašov, Štítná n. Vlčí, Slavičín, Valašské Klobouky a Vlachovice. Nejvíce orné půdy je v katastrech obcí Štítná n. Vlčí – Popov, Vlachovice a místní části obce Slavičín - Hrádku na Vlárské dráze. Nejméně orné půdy mají obce Šanov a Petrůvka.

V mikroregionu Jižní Valašsko převažuje *nezemědělská půda* nad půdou zemědělskou. Z níže uvedené tabulky je zřejmé, že dominantní postavení zde zaujímají lesní plochy, a to především na Valašskokloboucku. Nicméně lesy mají podstatné zastoupení na celém území mikroregionu. Jejich výměra činí 15 679 ha, tj. 44,9 % katastrální plochy. Mikroregion má tak větší podíl lesních ploch než okres Zlín i ČR. K nejvíce zalesněným oblastem patří katastry obcí Sidonie (80 % podíl), Haluzice (76 %), Svatý Štěpán (72 %) a Lipová (62 %).

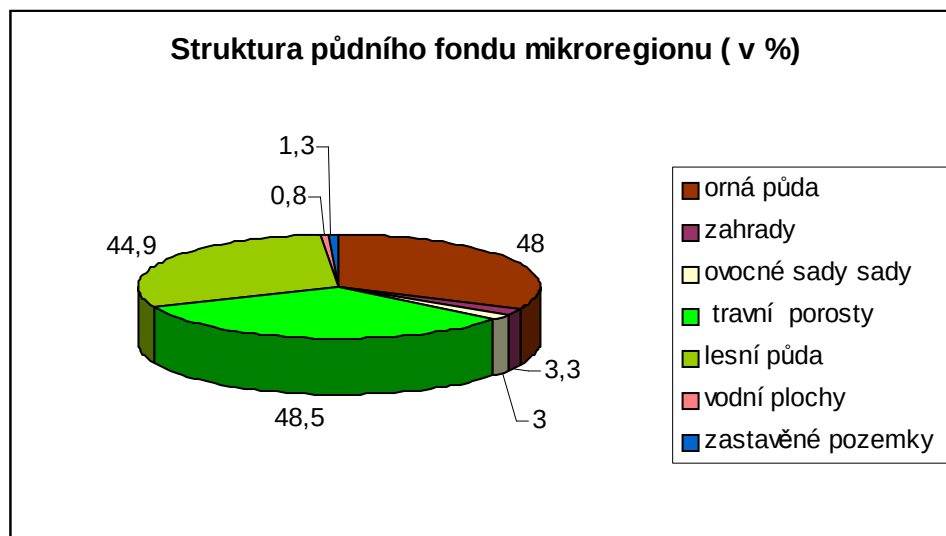
Tab. 17. Struktura nezemědělské půdy v mikroregionu (v %) [vlastní zpracování na základě údajů Sčítání lidu, bytů a domů 2001]

Území	nezemědělská půda	lesní plochy	vodní plochy	zastavě né plochy
Valašskoklobouck o	40,5	33,9	0,5	1,0
Slavičínsko	25,2	20,5	0,4	0,7
Brumov-Bylnicko	34,3	26,7	0,6	0,6
Mikroregion	55,3	44,9	0,8	1,3

Lesy jsou významným stabilizačním prvkem mikroregionu a plní významné funkce - krajinnotvornou, vodohospodářskou, rekreační aj. Pokud jde o druhovou skladbu, výrazně převládají lesy jehličnaté. Nejvíce listnatých lesů je na území Brumovsko-Bylnicka a nejméně na Valašskokloboucku. Velká část lesního bohatství má hospodářský význam jako tzv. výnosové lesy.

Největším ohrožením pro lesy jsou:

- imisní látky
- přemnožený hmyz, zejména kůrovci
- eroze
- polomy vlivem sněhových kalamit

Graf 4. Struktura půdního fondu mikroregionu [vlastní zpracování na základě údajů ze Sčítání lidu, bytů a domů 2001]

2.6 Doprava

➤ Doprava

Podmínky pro rozvoj dopravy v hodnoceném území jsou limitovány těmito třemi významnými faktory:

- existence státní hranice se Slovenskem
- přeshraniční styk v souvislosti s rozvojem cestovního ruchu a jiných aktivit
- CHKO Bílé Karpaty

Existence státní hranice se Slovenskou republikou ve východní části mikroregionu vyžaduje řešení všech situací vyplývajících z vazby mezi dvěma sousedními státy, jako je například tranzit vozidel třetích států v nákladní a osobní dopravě nebo zostřující režim ostrahy státní hranice.

Přeshraniční styk ovlivňuje dopravu rostoucím rekreačním významem oblasti. Nachází se zde jeden železniční a dva silniční přechody:

- Silniční hraniční přechod Brumov-Bylnice – Horné Srnie s dobrým přístupovým zajištěním (číslo komunikace I/57) pro osobní i nákladní dopravu v plném rozsahu;
- Silniční hraniční přechod Nedašova Lhota – Červený Kameň, kde přístupovou komunikací je silnice III. třídy, patří k méně využívaným přechodům;

- Železniční přechod Vlárský průsmyk – Nemšová se nachází na železniční trati č. 340, po které jezdí kromě osobních vlaků i rychlíky a spěšné vlaky sloužící pouze osobní přepravě.

Možnosti železniční a silniční dopravy a její propojení do hustší sítě výrazně limituje nejen povrch území, který je převážně kopcovitý, ale i šetrný režim vyžadující CHKO Bílé Karpaty. Oba aspekty omezují výraznější rozvoj a především propojení tras do hustší sítě. Dopravní trasy tak většinou vedou podél vodních toků, údolími nebo tato údolí spojují.

- *Železniční doprava*

Územím mikroregionu vedou dvě přibližně stejně dlouhé železniční tratě:

- č. 280 Hranice na Moravě – Vsetín – Bylnice (délka trati -16 km)
- č. 340 Brno – Vlárský průsmyk – Nemšová. (délka trati - 18 km)

Na trati č. 280 jezdí pouze osobní vlaky a má spíše místní význam. Trať č. 340 využívají rychlíky a expresní vlaky a ve Vlárském průsmyku spojuje Českou republiku se Slovenskou republikou. Provoz na těchto tratích je zabezpečován státní organizací České dráhy.

Již zmíněný železniční hraniční přechod Vlárský průsmyk – Nemšová je v posledních letech stále více využíván. V hodnocení intenzity využití je ze sedmi mezistátních přechodů se SR na čtvrté pozici a na celkové osobní přepravě se podílí necelými 3 %. Polovina z celkového počtu cestujících využívá železniční přechod Mosty u Jablunkova – Čadca.

- *Silniční doprava*

Celková délka silniční sítě na hodnoceném území činí cca 144 km. Silniční infrastrukturu mikroregionu Jižní Valašsko tvoří:

silnice I. třídy :

- č. I/57 st. hranice - Krnov - Vsetín - Trenčianská Teplá
(trasa v délce 19,4 km: Valašské Příkazy, Poteč, Valašské Klobouky, Brumov, Bylnice, Svatý Štěpán)

Výhledově po dokončení dálnice D1 severně od Zlína a vybudování obchvatů měst Valašské Klobouky v délce 4,9 km a Brumov - Bylnice v délce 10,7 km se má tato

komunikace stát významným příčným dálničním přivaděčem. Toto řešení dopravní infrastruktury bude mít příznivější dopad na ovzduší.

silnice II. třídy:

- č. 488 Vsetín - Vizovice – Hrádek
(trasa v délce 13,0 km: Loučka, Lipová, Slavičín, Hrádek na Vlárské dráze)
- č. 493 Luhačovice - Petrůvka - Slavičín
(trasa v délce 9,6 km: Petrůvka, Slavičín)
- č. 494 Haluzice - Vlachovice - Valašské Klobouky
(trasa v délce 10,5 km: Haluzice, Vlachovice, Křekov, Lipina, Valašské Klobouky)
- č. 495 Moravský Písek - Uherský Brod – Bylnice
(trasa v délce 13,0 km: Hrádek na Vlárské dráze, Jestřabí, Štítná nad Vláří, Bylnice)

Územím mikoregionu nevede žádná dálnice ani rychlostní komunikace.

▪ **Obslužnost menších obcí**

V obslužnosti menších obcí hrají nejvýznamnější roli silnice III. třídy. Představují 55 % z celkové délky silnic mikoregionu. Vzhledem k velké vytíženosti není této kategorii silnic věnována dostatečná pozornost:

- 1) Mezi nejčastější závady vyskytující se na silnicích patří: poškozování konstrukce vozovky, nevyhovující směrové a šířkové uspořádání, chybějící nebo neúplně vybudované chodníky.
- 2) Dopravní obslužnost venkovských obcí pravidelnou autobusovou dopravou je nedostatečná. Omezil se počet spojů mezi městy a spádovými obcemi a spojení s dalšími centry jako Zlín a Luhačovice.

Hromadnou přepravu osob mikoregionu zabezpečují dva subjekty:

- 1) ČSAD Vsetín na 24 linkách,
- 2) soukromá firma HOUSA CAR na jediné lince Zlín – Bohuslavice – Luhačovice – Slavičín – Valašské Klobouky.

✦ Ostatní technická infrastruktura

▪ ***Plynofikace, elektrifikace a telekomunikace***

Z celkového počtu 27 obcí nejsou dosud plynofikovány pouze obce Lipová, Petrůvka, Rudimov, Haluzice a Študlov. Pro nedostatek disponibilních zdrojů obecních rozpočtů nelze menší a odlehlé obce plynofikovat. Tato skutečnost vede k tomu, že se lidé vracejí k původnímu způsobu topení, které znečišťuje ovzduší. Je zřejmé, že z důvodu znečišťování prostředí je preferováno spalování zemního plynu místo fosilních paliv, zejména uhlí. Je třeba využít příznivých předpokladů mikroregionu pro výrobu bioplynu jako obnovitelného zdroje plynu. Jeho výroba by se mohla soustředit v čistírnách odpadních vod a v zemědělských objektech.

Posílení elektrických sítí je žádoucí v obcích Rudimov, Šanov a Křekov. Venkovská síť je vedena převážně na betonových sloupech. Dřevěné sloupy jsou vyjímečně ve Valašských Kloboukách. Celkový technický stav sítě nízkého napětí je vyhovující ve všech obcích kromě Slavičína a Šanova.

V posledních letech zaznamenaly telekomunikace vysokou dynamiku rozvoje. Od roku 1991 se počet telekomunikačních stanic v domácnostech zněkolikanásobil. Plně digitalizovány jsou ústředny v Brumově-Bylnici, Štítné nad Vlárí, Valašských Kloboukách, Vlachovicích a ve Slavičíně. Území je rovnoměrně pokryto signály českého vysílání televizních stanic ČT1, ČT2, TV Nova. Nové ústředny plně pokrývají potřeby měst a blízkého okolí. V souladu s koncepcí se dokončuje digitalizace sítě na celém území mikroregionu.

▪ ***Vodní hospodářství***

Na většině území je nedostatek podzemních vod. Perspektivní oblasti pro získávání vodních zdrojů jsou fluvialní uložení řeky Vlárky. Mikroregion má 2 menší vodárenské nádrže ve Štítné nad Vlárí a v Šanově. Současným nejvýznamnějším zdrojem pitné vody je propojení upravené vody z vodárenské nádrže Karolínka v okrese Vsetín na vodovod Vlára.

Zásobování pitnou vodou je v mikroregionu realizováno prostřednictvím:

- skupinového vodovodu;
- místních veřejných vodovodů, které zásobují obce Svatý Štěpán, Nedašov, Haluzice, Loučka a Újezd;
- místních studní.

Pro vodní zdroje podzemních a povrchových vod sloužících pro hromadné zásobování obyvatelstva jsou stanovena pásma hygienické ochrany 1. a 2. stupně a hlavní zásady ochrany.

Skupinový vodovod Vlára v mikroregionu zásobuje vodou 25 obcí. Výstavba vodovodu probíhala postupně. Jeho základem byla výstavba vodovodu v Hrádku na Vlárské dráze a ve Slavičíně v roce 1909. Budování vodovodu Vlára pokračovalo výstavbou vodovodu v Šanově. V téže obci byla v letech 1950 - 1953 vybudována vodárenská nádrž s úpravnou vody. V roce 1970 byla zahájena výstavba vodovodu Vlára I se zdrojem vody na potocích katastrálního území Štítná nad Vláří. Vodovod řešil nedostatek vody v obcích s místními zdroji jen částečně, proto v roce 1986 byl uveden do provozu vodovod Vlára II, který přivádí vody z nádrže Karolínka. V roce 1992 dochází k propojení skupinových vodovodů Vlára a Luhačovice.

Zdroje pro skupinový vodovod Vlára:

- ▣ vodárenská nádrž Štítná nad Vláří
- ▣ vodárenská nádrž Šanov
- ▣ podzemní zdroj Šanov (pramenné jímky mající vydatnost 2 l/s)
- ▣ nádrž s úpravnou vody Karolínka

Veřejný vodovod dosud není zaveden v obcích Návojná, Nedašova Lhota, Kochavec, Tichov Lipina a Študlov. Kanalizaci s napojením na ČOV mají poze ve Valašských Kloboukách, Vlachovicích, Slavičíně a Brumov-Bylnici.

2.7 Cestovní ruch

Území mikroregionu má díky svým kulturním a přírodním hodnotám dobré předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu. Jsou zde historické památky, turisticky zajímavé obce i předpoklady pro rozvoj chalupářství. Mikroregion je tak schopen uspokojit potřeby a podněty rekreace, která umožňuje kultivaci tvořivých sil člověka, má vliv na intelektuální, tělesný a sociální rozvoj osobnosti.

- ✦ Kulturní památky

Chloubou mikroregionu Jižní Valašsko je řada kulturních památek, které se dochovaly z 18. století. Najdeme zde památky připomínající období baroka, empíria, secese, ale i gotiky. Z období renesance se významnější památky nedochovaly. Gotická architektura se zde uchovala díky hradu Brumov, který byl v roce 2000 zpřístupněn a patří k nejzajímavějším historickým památkám mikroregionu. Hrad tvoří spolu s farním kostelem dominantu města Brumova-Bylnice. Z období empíria můžeme obdivovat stavbu kostela v Újezdě. Období baroka připomínají takové památky jako zámek ve Slavičíně, měšťanský dům - stará radnice ve Valašských Kloboukách a několik drobných soch v Brumově, Slavičíně, Divnicích, Újezdě nebo Vlachově Lhotě. Sakrální architektura je zde zastoupena farním kostelem ve Slavičíně a děkanským chrámem ve Valašských Kloboukách. Drobnou klasicistní architekturou je kaple Panny Marie ve Slavičíně. Připomínkou rané secese je bývalý obchodní dům č. 189 ve Valašských Kloboukách. Farní kostel ve Štítné nad Vlčí-Popov nebo kaplička v Lipové obohacují mikroregion o rustikální památky. V městech Brumově-Bylnici a ve Valašských Kloboukách byly vymezeny městské památkové zóny.

Kromě těchto kulturních památek si zaslouží obdiv například ojedinělá dělnická kolonie v Sidonii. Můžeme říci, že prakticky v každé vesničce je drobná sakrální stavba. Malebnost krajiny tak dotváří drobné objekty jako jsou kříže, kapličky nebo vzácné stromy. Lidovým bohatstvím jsou objekty lidového stavitelství jako pasekářské usedlosti.

Turisticky zajímavá místa a atraktivita se nacházejí téměř v každé obci mikroregionu. Jejich přehled uvádím v Příloze II Památky v regionu. Zde uvádím jen některé zajímavosti, které si rovněž zaslouží pozornost návštěvníků mikroregionu.

Zajímavosti v regionu

✦ Hrad Brumov

Je zříceninou bývalého královského hradu, založeného nejpozději v 1. polovině 13. století.

✦ Pivovar Brumov

Unikátní soubor budov různého stáří, fasády většinou jednotné z konce 19. století, nejstarší průmyslový podnik na Valašsku.

✦ Památník na Ploštině

V období druhé světové války došlo k tragické události na drnovských pasekách s názvem Ploština. Celá pasekářská osada byla vypálena za údajnou pomoc a ukrývání partyzánů. Tato tragédie je popsána v románu L. Mňačka „Smrt si říká Engelchen“. V roce 1975 zde byl postaven Národní památník.

✦ Pivečkův lesopark

Pivečkův lesopark, dříve park „Pod Obruby“ byl založen rodinou Pivečků v roce 1940 na památku zemřelé manželky majitele továrny na obuv a kůže. Jako pustý les byl v roce 1993 vrácen Janu Pivečkovi, který po svém návratu do vlasti začal podporovat mladé a schopné lidi v různých oblastech, zejména ve školství, obuvnickém průmyslu a veřejně prospěšných organizacích. V současné době probíhá obnova parku díky placeným pracovníkům a brigádníkům z řad studentů a občanů Slavičína.

✦ Návojná – železniční tunel

Trat' č. 283 Horní Lideč-Bylnice

✦ Nedašov – Jalovcová stráž (přírodní památka, 9 ha)

Na slunném svažitém terénu se zde nacházejí rozsáhlé nepravidelné porosty jalovce a rostlinná společenství suchých pastvin a mokřadů.

✦ Mezinárodní festival dětských folklorních souborů

V roce 1998 se stalo město Slavičín satelitním pořadatelem jedné z nejvýznamnějších folklorních akcí v České republice, která se koná v Luhačovicích a okolí.

✦ Slavičánek

Láska k folklóru a k dětem vedla v roce 1985 k založení souboru, který pracuje na základní škole Vlára ve Slavičíně. V současné době navštěvuje soubor asi 80 dětí a doprovází je děcká hudecká muzika.

Ubytování, stravování

V mikroregionu je stále nedostatek ubytovacích zařízení. Většinou jde o zařízení typu ubytoven, kempů, tábořišť. Ubytování hotelového typu se nachází pouze v Brumově-Bylnici, Slavičíně a Valašských Kloboukách. Rovněž počet stravovacích zařízení je nedostatečný.

Sportovní zařízení

Po sportovní stránce nabízí mikroregion dobré a v hlavních centrech nadstandardní vybavení. Téměř v každé obci mikroregionu se nachází sportovní hřiště. Stadiony byly vybudovány ve Slavičíně, Valašských Kloboukách a Brumově-Bylnici. Nechybí zde nabídka tenisových kurtů, koupališť, kuželen aj. Přesto nabídka netradičních sportů chybí, výjimkou je možnost provozování horolezectví v Lačnově. Dobrý stav životního prostředí je nakloněn i jiným formám letní rekreace. Na území mikroregionu zasahuje CHKO Bílé Karpaty. V jeho blízkosti se nacházejí lyžařské vleky.

2.8 Přeshraniční spolupráce

Mikroregion Jižní Valašsko má dobré předpoklady pro přeshraniční spolupráci, která je řešením pro odstranění periferního charakteru a izolované polohy území. Zmíněná okrajová poloha mikroregionu v rámci ČR i Zlínského kraje v širším evropském kontextu je vlastně výhodou. Tato výhoda je dána především jeho polohou na přirozeném propojení jižní, střední a severní Evropy.

Mikroregion nepropojuje okolní regiony pouze z hlediska geografického, ale územím mikroregionu prochází tzv. Jižní valašská urbanistická osa. Osa je tvořena silnicí 1. tř. č. 57 od Vsetína na jih k hranici se Slovenskem. Její trasa v Jižním Valašsku je vymezena obcemi Valašské Příkazy, Poteč, Valašské Klobouky, Brumov, Bylnice, Svatý Štěpán. Trasa představuje hlavní infrastrukturní napojení mikroregionu na Slovenskou republiku a tvoří páteřní přístupovou cestu k hraničnímu přechodu na Slovensko: Brumov-Bylnice/Horné Srnie. Tato urbanistická osa patří do souboru tzv. moravských rozvojových os, podél kterých se nachází území s nejlepšími potencionálními předpoklady pro osídlování a rozvoj podnikatelských aktivit.

Jak již bylo zmíněno v kapitole 2.6., komunikační spojení se Slovenskou republikou zajišťují 2 silniční přechody a 1 železniční přechod. Přímo k hranicím se Slovenskou republikou svým katastrem zasahují obce Šanov, Jestřabí, Štítná nad Vláří-Popov, Brumov-Bylnice, Nedašov, Nedašova Lhota, Študlov.

V procesu evropské integrace se přeshraniční spolupráce považovala za zkušební rámec přístupu asociovaných zemí k členství EU spolupráce:

- ✦ V roce 1999 proběhlo pracovní setkání Krajského úřadu Trenčín a Okresního

výboru Zlín, týkající se problematiky životního prostředí.

- ✦ V roce 1999 byl odsouhlasen investiční projekt programu Phare CBC, který řešil problém odkanalizování a likvidaci odpadních vod mikroregionu. Projekt zahrnuje intenzifikaci stávající ČOV Brumov-Bylnice a kanalizaci Štítné nad Vlárou.

Cílem

je podpora přeshraniční spolupráce, jakož i dosažení limitů ekologických norem EU.

2.9 Životní prostředí

✦ Ovzduší

Celkový útlum průmyslové výroby měl i svoji pozitivní stránku. Obsah emisí v ovzduší, zejména SO_2 a NO_2 , se v důsledku tohoto vývoje snížil. K tomu přispěl pokles zemědělské produkce, postupný přechod na ušlechtilá paliva a zejména zavádění čistících technologií.

Ovzduší mikroregionu Jižní Valašsko ovlivňují do značné míry i vnější zdroje znečištění. Je zde patrný i negativní vliv průmyslových podniků ve vzdálenějších městech jako Zlín, Otrokovice, slovenských městech Púchov, Trenčín a obci Horné Srnie.

Významným zdrojem znečišťování ovzduší, zejména pokud se jedná o obsah těžkých kovů, je stále intenzivnější automobilová doprava. Ve městech s největší dopravní frekvencí k tomu přistupuje zatížení obyvatelstva překračováním hlukových limitů.

Dalším zdrojem škodlivých emisí jsou lokální zdroje tepla, především hnědé uhlí, které velmi často slouží k vytápění rodinných domků. Závažnější dopad těchto škodlivých emisí spočívá ve skutečnosti, že stejně jako výfukové plyny z motorových vozidel, zůstávají v nižších vrstvách atmosféry v podobě kouřových exhalací. Navíc kopcovitý terén mikroregionu je příhodný ke vzniku teplotních inverzí. Lze konstatovat, že tam, kde obce přešly na vytápění zemním plynem, se kvalita ovzduší zlepšila.

✦ Vodstvo

Prioritním úkolem vodního hospodářství na hodnoceném území je ochránit vodní zdroje před znečišťujícími látkami. V kapitole 2.6 byl zdůrazněn význam povrchových vodních ploch jako zdrojů pitné vody. Intenzita plošného znečišťování prostředí se snížila v souvislosti s poklesem zemědělské produkce a tudíž zejména díky omezení aplikace průmyslových hnojiv a chemických ochranných prostředků. Přesto stále vážným ohrožením podzemních i povrchových vod je půdní eroze, při které dochází ke splavování různých chemických látek.

✦ Půda

Na území mikroregionu se často setkáváme s jevem, který je důsledkem minulých snah o intenzivní využívání orné půdy, s tzv. erozí půdy. Erozní procesy způsobují odnos svrchních, nejúrodnějších vrstev ornice a způsobují degradaci půdních profilů. Používání těžké mechanizace má pro půdu rovněž degradační účinek.

K lokalitám, které jsou vodní erozí postiženy nejvíce, patří Brumov-Bylnice, Nedašov, Rudimov, Újezd a Valašské Příkazy. Znehodnocená či ohrožená území vyžadují nákladná opatření.

V oblasti Bílých Karpat dochází vedle vodní eroze k častým sesuvům půdy. Ty se stávají častější a závažnější v souvislosti s častými návalovými dešti a povodněmi, které v posledních letech sužují celou naši republiku.

✦ Odpady

Politika nakládání s odpady staví na první místo recyklaci, bezpečné ukládání nevyužitých zbytků, prevenci vzniku odpadu. Řízené skládky tuhých domovních odpadů se nacházejí ve Smolině a Slavičíně, kam směřuje komunální odpad z domácností obcí mikroregionu. Přesto, že kapacity obou skládek jsou dostatečné, nízká disciplinovanost občanů je příčinou výskytu černých skládek. Převažuje tuhý komunální odpad, jehož objem neustále roste. Složení odpadu se mění i v důsledku plynofikace, jelikož dřevěný odpad je dosud spalován v kotlích ústředního topení domácností. Třídění odpadu provádí pouze polovina z celkového počtu obcí.

✦ Chráněná území

Chráněná území a přírodní parky jsou významnými prvky krajinné stability. Na území mikroregionu Jižní Valašsko nalezneme:

- velkoplošné zvláště chráněné území CHKO Bílé Karpaty, které bylo v roce 1996 vyhlášeno biosférickou rezervací,
- maloplošná chráněná území, která zahrnují přírodní rezervace a přírodní památky,
- přírodní park Vizovické vrchy,
- regionální a nadregionální biocentra a biokoridory.

CHKO Bílé Karpaty byla zřízena v roce 1980. Jejím posláním je ochrana všech hodnot krajiny, jejího vzhledu, typických znaků, přírodních zdrojů a vytváření zdravého životního

prostředí. Do CHKO Karpaty patří následující obce mikroregionu Jižní Valašsko: všechny obce mikrocelků Brumovsko-Bylnicko a Slavičínsko a dále Valašské Klobouky, Poteč, Lipina, Křekov, Vlachovice, Vrbětice a Haluzice z mikrocelku Valašskokloboucko. CHKO Bílé Karpaty sousedí na hranici se Slovenskou republikou s CHKO Biele Karpaty.

Unikátnost Bílých Karpat spočívá v jejich ekologické vyváženosti krajiny a výskytu botanicky cenných orchidejových druhů rostlin evropského významu. Cenná jsou i kvalitní lesní společenství. Nachází se zde řada máloplošných chráněných území. Celá oblast je důležitou součástí ÚSES - nadregionálních a regionálních biocenter a biokoridorů. Jako biosférická rezervace se vyznačuje výskytem převládajících biomů jako jsou bučiny a druhotné louky, a flórou a faunou polokulturních a kulturních orchidejových luk.

Celkem bylo na území mikroregionu Jižní Valašsko vyhlášeno 19 *maloplošných chráněných území*, z toho 9 přírodních rezervací a 10 přírodních památek. Tato území se vyznačují výskytem vzácných chráněných biotopů - květnatými loukami a pastvinami, lemovými společenstvy, křovinami a sukcesními stádii dřevin. Předmětem speciální ochrany jsou silně ohrožené druhy rostlin.

Přírodní park Vizovické vrchy je cenný z hlediska krajinářského, ekologického a rekreačního. Je charakteristický souvisle zalesněnou hornatinou, charakteristickým osídlením a hospodařením na svazích a v údolích. Součástí přírodního parku Vizovické vrchy jsou části katastrálních území obcí Loučka, Vysoké Pole, Újezd, Drnovice a Tichov.

Biocentra (klíčová území) jsou součástí krajiny se soustředěnými přírodními hodnotami celonárodního a celoevropského významu. Na území mikroregionu se nachází 2 nadregionální a 6 regionálních biocenter. Biocentra jsou spojena biokoridory, které představují dálkové migrační trasy organismů národního a evropského významu. Na území mikroregionu je 8 nadregionálních a 2 regionální biokoridory.

2.10 SWOT ANALÝZA

2.10.1 Silné stránky

- + příznivé životní prostředí s relativně vysokým stupněm ekologické stability
- + velká část mikroregionu leží v CHKO Bílé Karpaty
- + vysoký podíl druhově bohatých lesních porostů vzhledem k celkové rozloze mikroregionu
- + relativně dobrý stav lesních porostů, nízký podíl lesů ohrožených imisemi
- + existence zdrojů surovin, zejména pro dřevařský a stavební průmysl (výnosové lesy)
- + dlouhodobá tradice průmyslových odvětví, zejména strojírenského odvětví, výroby obuvi a výroby speciální techniky
- + dlouhodobé působení a zkušenosti Výzkumného ústavu při Vlárských strojárnách
- + omezení intenzivního způsobu obdělávání zemědělské půdy
- + velké množství nevyužitých výrobních ploch, existence zemědělských objektů pro výrobní činnost
- + dostatek volné pracovní síly
- + vysoká flexibilita pracovní síly
- + nízké náklady na pracovní sílu
- + nadprůměrný podíl rodinných domů
- + průchod dvou železničních tratí s možností osobní i nákladní přepravy
- + existence dvou silničních hraničních přechodů s dobrou dopravní přístupností a jednoho železničního hraničního přechodu,
- + dostatečná plynofikace a dostatečné pokrytí území rozvodnou sítí elektrické energie,
- + velké množství kulturních a historických památek
- + svérázný folklór a bohaté lidové tradice Valašska a Slovácka, udržování lidových zvyků a obřadů
- + aktivní činnost společenských a zájmových organizací
- + obroda a udržování folklorních souborů a skupin
- + hustá síť značených turistických cest
- + dobré možnosti venkovské turistiky
- + pro zdraví příznivé podmínky pro rekreaci v CHKO Bílé Karpaty

- + výhodná geografická poloha pro všestrannou *spolupráci se Slovenskou republiku*
- + minimální jazykové bariéry
- + dva silniční a jeden železniční přejezd zajišťující dopravní spojení se Slovenskou republikou
- + společná historie a dlouholeté soužití v jednom státním útvaru
- + mezivládní smlouva o zrušení vízové povinnosti s platností od 1.1.1993
- + rozšiřující se aktivity v oblasti přeshraniční spolupráce
- + výhodné podmínky pro pěší turistiku, cykloturistiku, agroturistiku a jejich rozšíření přes hranice

2.10.2 Slabé stránky

- jednosměrná orientace na útlumové obory strojírenského a kožedělného průmyslu, které procházejí restrukturalizací
- nerovnoměrný rozvoj infrastruktury nezbytný pro rozvoje malých a středních podniků
- nedostatečná spolupráce mezi podnikateli a samosprávou
- pomalé zavádění progresivních technologií, nízká úroveň inovační aktivity v podnikatelské sféře
- přetrvávající negativní vliv periferní polohy a izolovanosti v rámci ČR
- územně a dopravně izolované trhy
- špatná ekonomická situace zemědělských podniků s negativním dopadem na rozvoj venkova
- neprovázanost zemědělské výroby se zpracovatelským průmyslem
- pomalý rozvoj ekologického zemědělství
- část lesních porostů je poškozena působením emisí
- zvyšující se ekonomická závislost dětské složky a obyvatel ve věku 60 a více let na produktivní složce obyvatel
- nízká územní mobilita pracovní síly
- pomalé vytváření nových pracovních příležitostí
- vysoká míra nezaměstnanosti
- podprůměrná vzdělanost a nízká kvalifikace pracovní síly
- nedostatečná nabídka aktivit pro trávení volného času
- neuspokojivý technický stav silničních a místních komunikací

- dvě železniční tratě pocházejí pouze východní částí mikroregionu
- rozptýlené sídlištní útvary v mikroregionu zvyšují náročnost na dopravní obslužnost
- chybí napojení na rychlostní silniční komunikace
- velká vzdálenost k nejbližšímu letišti
- chybí provázanost osobní autobusové a železniční dopravy
- neúměrné zatížení frekventovaných vozovek v centrech měst Slavičína, Valašských Klobouk, Brumova-Bylnice
- nedostatečná kapacita a kvalita základní a doprovodné turistické infrastruktury (ubytování, stravování, rekreační služby, nedostatek sportovních zařízení), nedostatečné zapojení místních podnikatelů
- nedostatečná koordinace činnosti mikroregionálního informačního centra
- málo turistických produktů, nedostatečná propagace a kooperace v oblasti cestovního ruchu
- nízká úroveň příjmů z cestovního ruchu, malý podíl zaměstnanosti v cestovním ruchu
- špatný stav některých památek a historických objektů
- nedostatečná vybavenost obcí ČOV
- lokální znečišťování vod z komunální sféry
- devastace zemědělských ploch v některých oblastech v důsledku neobdělávání
- vysoký výskyt emitujících znečišťujících látek v údolích s častým výskytem teplotních inverzí
- negativní působení v minulosti provedených vodohospodářských úprav krajiny
- spolupráce a koordinace aktivit se SR pouze na úrovni obcí: chybí vzájemná koordinovanost řešení problémů v dopravě, životním prostředí aj.
- absence odpovídajícího společného informačního systému a společných propagačních materiálů
- nedostatek hraničních přechodů na turistických stezkách, které brzdí rozvoj mezinárodního cestovního ruchu
- limitující režim pro hospodářské činnosti (zemědělství, cestovní ruch) na území CHKO

2.10.3 Příležitosti

- ? zlepšení kvality infrastruktury pro průmyslové zóny, zlepšení podmínek pro příchod investorů
- ? lepší využití restrukturalizačních programů pro odvětví tradičního průmyslu
- ? zlepšení podpory rozvoje malých a středních firem
- ? efektivnější využití volných výrobních kapacit
- ? zvýšení spolupráce s výzkumnými pracovišti, hospodářskou komorou a dalšími institucemi pro všestranný rozvoj mikroregionu
- ? využití technické odbornosti a dovednosti části pracovní síly k rozvoji ekonomických aktivit
- ? restrukturalizace zemědělství na živočišnou výrobu
- ? zvýšení podílu trvale travních porostů a vybudování mezí s cílem revitalizace krajiny
- ? využití netradičních forem zemědělství, využití alternativních zdrojů energie, recyklace odpadů atd.
- ? využití potenciálu přeshraniční spolupráce v rámci koncepcí rozvoje zemědělství a lesnictví
- ? vybudování a podpora rozvoje odbytových center zemědělských produktů a zajištění návaznosti na zpracovatelský průmysl
- ? přizpůsobení systému vzdělávání potřebám trhu
- ? výstavba a rekonstrukce kanalizační sítě a čistíren odpadních vod
- ? podpora výstavby obchvatů hlavních center osídlení mikroregionu
- ? napojení mikroregionu na dopravní síť v závislosti na řešení celkové dopravní situace Zlínského kraje
- ? podpora cestovního ruchu a rekreace v oblasti cykloturistiky a agroturistiky, zlepšení propagace
- ? vybudování turistické infrastruktury za účelem rozvoje podnikatelských aktivit mikroregionu
- ? zvýšení podílu dlouhodobé rekreace a volného cestovního ruchu s pozitivními dopady na rozvoj zaměstnanosti
- ? přeměna trvale neobydlených objektů na rekreační chalupy a zabránění jejich znehodnocování

- ? rozšíření nabídky sportovních zařízení
- ? využití krajiny pro turistiku a rekreaci
- ? likvidace černých skládek
- ? dobudování vodovodní, kanalizační a plynofikační sítě
- ? zvýšení významu mimoprodukční funkce lesních porostů a změn druhové skladby lesů
- ? využívání biomasy jako obnovitelného zdroje energie
- ? vytvoření nabídky regionálních turistických produktů s důrazem na přeshraniční spolupráci
- ? využití kapacit cestovního ruchu pro slovenské občany
- ? společná účast na veletrzích v obou zemích (veletrhy GO, HOLIDAY WORLD, REGIONTOUR)
- ? velký důraz na zapojení mládeže do přeshraniční spolupráce,
- ? zapojení obou stran do aktivit Euroregionu Bílé-Biele Karpaty
- ? společné postupy v CHKO Bílé-Biele Karpaty
- ? využití prostředků EU pro zintenzivnění rozvoje přeshraniční spolupráce se SR a vznik dalších přeshraničních projektů se SR
- ? společné využívání některých zařízení pro obohacení vzájemných poznatků (výzkumná pracoviště, nemocnice, školská zařízení, sociální zařízení)

2.10.4 Ohrožení

- ! nerovnoměrný rozvoj mezi venkovskými oblastmi a městským průmyslovým prostorem
- ! pokračování negativních trendů ve vývoji v průmyslu – zánik významných hospodářských subjektů
- ! pomalý rozvoj podnikatelské infrastruktury
- ! nefunkční koordinace mezi veřejnými správami jednotlivých obcí, neprůchodnost rozhodovacích procesů napříč mikroregionem
- ! přetrvávající nedostatek podpory malého a středního podnikání ohrožuje tvorbu pracovních míst
- ! zhoršování příjmové situace obcí podmíněné nedostatečným rozvojem podnikatelské sféry
- ! snížení schopnosti spolufinancování projektů z programů pomoci EU

- ! obtížný přístup k finančním zdrojům s nízkými úrokovými sazbami
- ! odchod mladých lidí z příhraničních oblastí s tradičními vazbami na zemědělskou a lesnickou výrobu, izolace regionu
- ! zvyšující se ekonomická závislost dětské složky a osob v poproduktivním věku na produktivní složce obyvatelstva struktura
- ! přetrvávající dlouhodobá nezaměstnanost
- ! odliv kvalifikované pracovní síly
- ! vyjíždka lidí za prací mimo mikroregion, kde lidé získávají bydlení
- ! nesoustředěné a nekoordinované školství v mikroregionu
- ! hlavní sídla firem podnikajících na území mikroregionu Jižní Valašsko se nacházejí mimo území daného mikroregionu
- ! izolace celého regionu od vnitrostátní a mezinárodní dálniční sítě – špatná dopravní dostupnost
- ! vysoké požadavky autobusových dopravců na financování ztrátových spojů
- ! prohloubení problémů v dopravní obsluze území
- ! postupné chátrání dopravní infrastruktury
- ! rozdílný pohled na priority rozvoje území ze strany místních a mikroregionálních orgánů a ze strany CHKO
- ! konkurence turistických nabídek sousedních mikroregionů
- ! další zhoršování stavu historických památek
- ! rizika kapitálové návratnosti do budování turistické infrastruktury
- ! nedostatečná podpora rozvoji cestovního ruchu zejména ve venkovských oblastech
- ! rostoucí množství odpadů
- ! přetrvávající nedisciplinovanost občanů v nakládání s odpady
- ! ukládání odpadů do skládek místo recyklace
- ! růst nákladů na opravu špatných komunikací
- ! přetrvávající nízká podpora využívání alternativních a obnovitelných zdrojů energie
- ! roztříštěnost informačních toků s negativním dopadem na mikroregion
- ! nedostatečné plánování finančních prostředků na přeshraniční spolupráci ve veřejných rozpočtech

2.11 Závěrečné shrnutí analytické části

Mikroregion Jižní Valašsko je tvořen 27 obcemi. Obce tvoří elementární prostorové a administrativní jednotky, které konkrétně poukazují na vnitřní diferenciaci mikroregionu. Úkolem druhé části diplomové práce bylo identifikovat tyto rozdíly a vyhodnotit celkový stav ekonomické, sociální a dalších oblastí života mikroregionu Jižní Valašsko.

Regionální rozdíly se vyjadřují ukazateli jako hrubý národní produkt, zaměstnanost podle sektorů národního hospodářství, nezaměstnanost, demografický vývoj, úroveň vzdělanosti a řadou dalších ukazatelů. Pro splnění cíle analytické části této diplomové práce a z důvodu omezeného rozsahu práce jsem věnovala velkou pozornost výběru ukazatelů. Jejich přehled je v kapitole 2.2.1. Analýza byla rovněž omezena dostupností statistických dat a informací umožňujících jejich srovnání, hodnocení a interpretaci.

Při hodnocení jsem použila komparativní metodu a získané údaje jsem srovnávala s údaji za okres Zlín, Zlínský kraj a Českou republiku. Při analýze jsem pracovala, sice jen omezeně, v časových řadách a kladla důraz na hodnocení socioekonomické struktury a její vývoj. Tomu byl přizpůsoben i výběr výše uvedených ukazatelů. Důležitou součástí je i analýza situace na trhu práce.

Závěrečné hodnocení nevyznívá pro mikroregion Jižní Valašsko příznivě. Všechny ukazatele charakterizující mikroregion Jižní Valašsko vykazovaly horší výsledky než průměrné hodnoty za srovnávaná území. Přesto byly zjištěny i pozitivní trendy, k těm nejvýznamnějším patří rostoucí úroveň vzdělanosti. Pozitivní je i růst počtu podnikatelských subjektů ve sledovaném časovém horizontu. Nicméně je třeba konstatovat, že průmyslová produkce, která byla základem hospodářství i v mikroregionu Jižní Valašsko spíše upadá. Slabou stránkou je nedostatek kapitálu a výrazné rozdíly v ekonomické aktivitě uvnitř mikroregionu, naopak silnou stránkou je levná pracovní síla a dostatek kvalifikovaných pracovníků.

Závěrečná SWOT analýza, jako často používaná metoda v oblasti státní správy a samosprávy, poskytuje detailnější přehled nejzávažnějších hrozeb mikroregionu. Výhodou jejího použití je pojmenování předností a příležitostí mikroregionu, které usnadní vymezit hlavní směry pro další rozvoj mikroregionu.

3 VARIANTY STRATEGICKÉHO ROZVOJE MIKROREGIONU JIŽNÍ VALAŠSKO

3.1 Ekonomický rozvoj

✦ Strategický cíl

Prioritou hospodářského rozvoje je stabilizace oblasti směřující k vytvoření životního prostředí, které umožní plnohodnotný, ale především perspektivní život pro mladé lidi. Smyslem tohoto úsilí je, aby obyvatelé spojovali svoji budoucnost s životem v tomto mikroregionu, kde založí rodinu a najdou pracovní příležitost. Cesta, která k tomu povede, znamená řešení konkrétních pracovních míst v mikroregionu prostřednictvím restrukturalizace starých výrobních provozů v moderní typy s nízkou surovinovou základnou a energetickou závislostí a vysokou přidanou hodnotou. Ověřeným motorem hospodářské prosperity je malé a střední podnikání představující hlavní příležitost rozvoje mikroregionu a významný faktor konkurenceschopnosti.

Tradiční strojírenská výroba v mikroregionu Jižní Valašsko a jeho modernizace by mohla být jedním z východisek pro nasměrování investic. Předcházející analýzy ukázaly, že toto odvětví má v mikroregionu kromě zmíněné tradice i dostatek kvalifikované pracovní síly. Ohrožením ekonomického rozvoje mikroregionu je periferní poloha regionu vzhledem k EU i v rámci ČR. Razantním krokem k odvrácení tohoto možného ohrožení a změny ohrožení v příležitost by jistě byl vstup silného investora, který by však výrobu nepřestěhoval po čase do levnější ciziny.

✦ Specifické cíle

1. Vytvoření podmínek pro malé a střední podnikatele s cílem zamezení vysídlování příhraniční oblasti
2. Vybudování podnikatelského centra
3. Podpora investorů a efektivní zacílení investic
4. Podpora zapojení ekonomických subjektů do mezinárodních forem spolupráce a usnadnění jejich vstupu na zahraniční trhy
5. Rozvoj zemědělství a lesnictví jako hlavního nástroje obnovy venkova

✦ Návrh opatření

Vytvoření podmínek pro malé a střední podnikatele s cílem zamezení vysídlování pohraniční oblasti.

- Dobudování průmyslových zón a související infrastruktury
- Vybudováním informačního podnikatelského centra ve Slavičíně s cílem zjednodušit drobným a středním podnikatelům v celém mikroregionu přístup ke kvalitním informacím
- Vytváření sdružení obcí za účelem snadnějšího financování
- Podpora projektů drobných a středních podnikatelů, jakož i maximální využití stávajících podpor ministerstev či jiných organizací podporující malé a střední podnikatele
- Podpora dalšího vzdělávání podnikatelské veřejnosti

3.1.1 Návrh projektu rozvoje podnikání na Slavičíně jako inkubátoru podnikatelů mikroregionu

Zdůvodnění

Z rozboru stavu hospodářství mikroregionu vyplývá, že spíše než rozvoj průmyslových zón na tzv. „zelené louce“, výhodnější bude využití stávajících historických průmyslových areálů, které jsou umístěny v blízkosti zdejších měst. Z analýzy v druhé části diplomové práce vyplynulo, že Slavičínsko, konkrétně město Slavičín, je nejvhodnější jak pro rozvoj průmyslových zón tak pro vybudování lokálního „inkubátoru podnikatelů“. Přestože jedinou obcí s rozšířenou pravomocí v mikroregionu jsou Valašské Klobouky, Slavičín jsem vyhodnotila jako obec s největším rozvojovým potenciálem. Uvedený mikrocelek má nejprůmyslovější věkovou strukturu, tj. největší podíl obyvatel v produktivním věku. Zatíženost osob v produktivním věku je zde nejnižší. Rovněž hodnoty ekonomické aktivity a úroveň vzdělanosti byly ve srovnání s ostatními mikrocelky nejprůmyslovější. Doporučovala bych, aby rozvojové aktivity (rekvalifikace, budování infrastruktury aj.) vyhovovaly především potřebám malých a středních podnikatelů, kteří jsou s oblastí dlouhodobě spjati. Zmíněné centrum by bylo lokalizováno v areálu bývalých Vlárských strojírů. Měl by zde být vytvořen prostor, kde by nové firmy za předem stanovených podmínek využívaly zvýhodněné nájemné a služby. Účelem je v jednom prostoru kumulovat několik nástrojů.

Očekávaným efektem je další stimulace podnikatelského úsilí, multiplikační efekt na regionální politiku a zejména řešení problému vysoké nezaměstnanosti. V současnosti je zde realizován projekt „Regenerace průmyslového areálu“. Navíc areál se nachází v blízkosti komunikace spojující Slavičín a Valašské Klobouky.

Cílem projektu je podpora podnikatelských aktivit nejen na území mikrocelku Slavičín. Zejména dva jeho pilíře – Informační podnikatelské centrum ve Slavičíně a Společné výzkumné centrum mikroregionu Jižní Valašsko – mají ambici působit na mikroregionální úrovni.

Obsahem návrhu jsou tři úrovně:

- 1) Vybudování průmyslových zón ve Slavičíně
- 2) Vybudování informačního podnikatelského centra ve Slavičíně
- 3) Vybudování společného výzkumného centra

☐ Průmyslové zóny

Příprava areálu bývalých Vlárských strojíren umožní dořešit využití volných objektů bývalých Vlárských strojíren. Areál je určen pro průmyslové využití a je vhodný jak pro strategického investora se zaměřením na obnovení speciální strojírenské výroby, tak především střední a malé podniky. V průmyslovém areálu má nyní provozovnu 12 firem, které dohromady zaměstnávají cca 220 lidí. V areálu jsou však další výrobní plochy, které nejsou doposud využívány. Úkolem podnikatelského inkubátoru bude, aby o ně projevíli zájem další podnikatelé, začali v nich podnikat a nabídli tak nové pracovní příležitosti lidem ze Slavičína a okolních obcí. Cílem je nahradit staré opuštěné výrobní prostory moderními provozovnami malých a středních podniků v rámci zastavěného nevyužívaného území průmyslového areálu o výměře více jak 120 ha. Pro další průmyslovou zónu jsou vhodné i pozemky podél komunikace vedoucí ze Slavičína do jeho místní části Hrádku nad Vlčí. Zóna již částečně slouží pro obchod, její zaměření by mělo být rozšířeno na lehký průmysl, služby a sklady. Výhodou obou zón je jejich dopravní dostupnost po silnici i železnici spojující region se Slovenskou republikou.

☐ Informační podnikatelské centrum ve Slavičíně

Další vzdělávání a lepší informovanost místních podnikatelů jsou nezbytné. Řada malých a středních firem v mikroregionu nemá informace o možnostech získání státních finančních podpor pro podnikání. Místní živnostníci či malí podnikatelé se musí starat o prosperitu

svého podnikání sami. Za těchto podmínek sledování inovací a stavu trhu je velmi obtížné, přestože se většinou jedná o inovace na nejnižší úrovni. I oni potřebují potřebné kontakty a mít přehled o situaci v oboru. Smyslem vybudování tohoto centra je řešit problémy podnikatelů spojené se založením firmy, přípravou a realizací podnikatelského záměru, získání úvěru, marketingem, vývozem jejich výrobků, zvláštnostmi obchodování v EU, vhodnými technologiemi, financováním a zdaněním, řízením jakosti, hledáním zaměstnanců, dodavatelů, prostor, školením, rekvalifikací, apod. Zlepšení informovanosti předpokládá užší spolupráci s dalšími institucemi jako je Obchodní hospodářská komora ve Zlíně, Regionální informační centra a agentury aj.

Podnikatelské centrum by mělo zabezpečit propagaci a šíření informací, zvolit vhodné formy komunikace a zajistit informační servis např. prostřednictvím e-mailu, vlastních webových stránek nebo rozesíláním informačního zpravodaje. Informační servis by měl zahrnovat:

- vytvoření databáze nabídky a poptávky po službách a výrobcích
- přehled poradenských a zprostředkovatelských institucí
- přehled podpor a dotací pro založení a rozvoj firmy
- informovat o moderních metodách řízení
- řízení nabídky jazykových kurzů, práce s počítačem, využití nového softwaru aj.
- informace o možnostech zúčastnit se odborných seminářů
- přehled o tuzemských i mezinárodních výstavách
- zprostředkování kontaktů na jiná poradenská pracoviště

□ Společné výzkumné centrum

Zmíněné Vlárské strojírny byly svého času známé produkcí výrobků na vysoké technologické úrovni. Slavičínsko by chtělo navázat na tuto tradici. Proto projekt navrhuje využít výzkumné a vývojové kapacity Výzkumného ústavu ve Slavičíně k vybudování společného výzkumného centra s působností na celém území mikroregionu. Toto centrum výzkumu a vývoje by sdružovalo a propojovalo podniky pracujících zejména v oborech strojírenství, elektrotechniky a oborech kožedělných. Úkolem tohoto centra by bylo sdružovat investiční prostředky a know how a tím zachytit tempo technologických inovací.

Předpokladem je aktivní partnerství společného výzkumného centra s jinými vědeckými institucemi a vysokými školami.

Přínosy

- Rozvoj zaměstnanosti v mikroregionu se uskuteční zejména prostřednictvím zvýšení podílu malých a středních podniků na obnovení růstu ekonomiky v oblasti.
- Malé a střední podniky vytvářejí pracovní příležitosti prostřednictvím nízkých kapitálových nákladů.
- Nastartování pozitivních trendů ekonomického rozvoje.
- Bezkonkurenční meziodvětvové vztahy mohou náklady na diferenciaci snížit.
- Nevýhodou malých a středních podniků je menší finanční síla, menší dostupnost úvěrů, menší specializace.
- Usnadnění vstupu dalších občanů do podnikání.
- Vytváření podmínek pro rozvoj podnikání, rozvíjení komerčních služeb pro podnikatele (právních, finančních, obchodních služeb apod.).
- Efektivní zapojení území do procesu dělby práce.
- Malí podnikatelé většinou poskytují své služby a výrobky na trzích lokální úrovně, anonymita se ztrácí a kvalita poskytovaných služeb je vyšší.
- Zvýšením přitažlivosti malého podnikání a tvorbou nových pracovních míst přispět ke zlepšení hospodářské a sociální situace mikroregionu a tím přispět ke zvýšení daňových příjmů místních rozpočtů.

Podpora vstupu strategických investorů do mikroregionu

Většina obcí mikroregionu v současnosti již má vypracovaný seznam lokalit vhodných pro podnikání a volných prostor v průmyslových areálech. Usilují-li o vstup silného investora, jako v případě mikrocelku Brumovsko-Bylnicko, mohou pro budování technické infrastruktury a investiční výstavbu využít podpory v rámci Programu na podporu rozvoje průmyslových zón. Program podporuje pouze zóny spojené s investorem, který získá pobídky podle Zákonu o investičních pobídkách č. 72/2000. Jedná se o program Ministerstva průmyslu a obchodu a poskytuje finanční prostředky ze státního rozpočtu.

Tím se liší od programu Reality, který využívá prostředků strukturálních fondů EU a je určen pro širší okruh příjemců. Podprogramy jsou určené pro přípravu průmyslových zón, regeneraci nevyužívaných průmyslových areálů, výstavbu a rekonstrukci nájemních objektů. Příjemcem podpory může být obec, svazek obcí, kraj, rozvojová společnost či významný investor, který zažádal o investiční pobídky. [15]

Rozvoj zemědělství a lesnictví jako hlavního nástroje obnovy venkova

Cílem opatření je efektivní, ekologicky šetrné využití venkovského prostoru při zachování hodnot zdejšího životního prostředí. Je třeba sladit koncepci zemědělské politiky na úrovni mikroregionu s revitalizačními programy:

- V živočišné výrobě podporovat přirozený způsob chovu v souladu s trendem ekologického zemědělství;
- V rostlinné výrobě je vhodné klást důraz na výrobu, která vychází z místních tradic – zelinářství, pěstování švestek a jablek;
- Hledání odbytových center pro produkty zemědělské výroby;
- Vypracování společné marketingové studie zemědělské výroby;
- Zlepšením stavu lesních porostů podporovat těžbu a zpracování dřevní hmoty;
- Obnova sadovnictví, rozšíření plodin typických pro okolí obce Štítná n. Vlárí;
- Podpora alternativního hospodářství, které je založeno na ekologickém zemědělství. Ekologickým zemědělstvím se v mikroregionu zabývá 8 subjektů, které hospodaří na celkové výměře 1 715 ha půdy.

S rozvojem tržních podmínek nabývá na významu i přes své specifické vlastnosti půda. V souvislosti s tím vznikla potřeba stanovení průměrných cen zemědělské půdy odvozených od půdně ekologických jednotek (zkráceně BPEJ). Tyto ceny slouží nejen pro daňové účely, ale i jako kritérium pro účely kategorizace území pro řešení různých typů dotací a subvencí jako např. pro zatravňování orné půdy, pokosení luk apod. Nárok na dotaci na údržbu luk nastává, je-li průměrná cena v katastru do 2,80 Kč/m². Uplatňovat dotační nárok na údržbu luk v tomto územním celku nemohou pouze Hrádek na Vlárské dráze, Rokytnice, Loučka, Lačnov a Valašské Příkazy. Proporce ceny půdy ke stupni zornění je optimální pouze v Lipové a v Šanově, na ostatních katastrech překračuje stupeň zornění optimum, většinou vícenásobně.

3.1.2 Návrh projektu vytváření sdružení obcí v mikroregionu s cílem zkvalitnění koordinace a rozhodovacích procesů

Zdůvodnění

Závažným problémem analyzovaného mikroregionu, který jsem identifikovala ve SWOT analýze jako hrozbu rozvoje, je často nefunkční koordinace mezi veřejnými správami jednotlivých obcí a neprůchodnost rozhodovacích procesů napříč mikroregionem. Tato skutečnost je častou příčinou nevyužití velmi atraktivních příležitostí, které se naskýtají v různých oblastech života mikroregionu. Dalším ohrožením je snížení schopnosti spolufinancování projektů z programů pomoci EU a obtížný přístup k finančním zdrojům.

Řešením této situace vidím ve vhodném sdružování a spolupráci obcí. V mikroregionu je 27 obcí a svazky obcí by mohly překonat zmíněné problémy a další problémy spojené s velkým počtem obcí.

Na území by mohly být vytvořeny tři sdružení obcí, která zhruba odpovídají analyzovaným mikrocelkům.

☐ Sdružení obcí s centrem ve Slavičíně

Mikrocelek Slavičínsko zahrnuje obce Slavičín, Bohuslavice, Lipová, Petrůvka, Rokytnice, Rudimov, Šanov. Dojížděkový region města Slavičín je díky ekonomickému potenciálu větší, tvoří ho 11 obcí. Naproti tomu Petrůvka posílila dojížděkový region Zlína. Při vytváření sdružení obcí se vychází z dobrovolnosti a společných zájmů obcí, schopnosti zastupitelstev společně řešit praktické úkoly.

V mikrocelku Slavičínsko vznikla akciová společnost Regionální centrum kooperace, a.s., Slavičín (RCK, a.s.), která chce pomocí fondů Evropské unie regenerovat zmíněný průmyslový areál. Společnost vznikla jako součást aktivní politiky města Slavičín s následným přístupem obcí Vlachovice, Lipová, Rudimov, Petrůvka, Šanov. O vstupu dalších se v současnosti jedná. Společnost upřednostňuje

- strategii regionálního rozvoje založenou především na využití místního potenciálu, posílení regionálních meziodvětvových průmyslových vazeb, regionálního marketingu,
- podporu investic do odstraňování vážných překážek místního rozvoje – nevyhovující kvalifikační struktury pracovní síly, rozvoje sociální infrastruktury, aj.,

- údržbu a zkvalitňování existující infrastruktury namísto výstavby nové, zaměřit se na zlepšení dopravního propojení uvnitř regionu,
- podporovat rozvoj infrastruktury pro méně škodlivé druhy dopravy (kombinovaná, železniční).

□ Sdružení obcí s centrem ve Valašských Kloboukách

Jak bylo uvedeno výše, Valašské Klobouky jsou jedinou obcí s rozšířenou působností. Mikrocelek zahrnuje 14 obcí, nicméně dojížděkový region je stejně velký jako v případě města Slavičín, tzn. je tvořen 11 obcemi. Navíc Vysoké Pole posílilo dojížděkový region Zlína a obec Študlov posílila dojížděkový region Vsetína. Jádrem podnikatelského rozvoje by mohlo být v rýsující se průmyslové zóně bývalého Pal Magnetonu.

□ Sdružení obcí s centrem v Brumově-Bylnici

Další variantou lokálního „inkubátoru podnikatelů“ je Brumovsko-Bylnicko s centrem v prostorách bývalého podniku MEZ Brumov. Zde se pokoušela a pokouší uspět řada firem, buď jako nástupci bývalého podniku MEZ Brumov nebo s novými programy a záměry. Obecní zastupitelstva se zde snaží vytvářet podmínky pro drobné a střední podnikatele i vyčleňováním objektů ve vlastnictví obce, zvýhodněným financováním či nižšími nájmy. Mikrocelek je nejmenší, je tvořen 6 obcemi – Brumov-Bylnice, Jestřabí, Návojná, Nedašov, Štítná n. Vlčí, Nedašova Lhota.

Přínosy

- Snadnější sdružování prostředků
- Možnost více zdrojového financování projektů
- Možnost čerpání zdrojů na společné programy
- Užší propojení sdružení obcí s podnikatelskými subjekty formou sdružení obcí s podnikatelskými subjekty
- Efektivnější koordinace společných aktivit
- Pružnější rozhodovací procesy

Podprogram na podporu infrastruktury přispívající k rozvoji zaměstnanosti

Obce mohou pro financování výše uvedených návrhů využít finanční prostředky v rámci Podprogramu na podporu infrastruktury přispívající k rozvoji zaměstnanosti. Cílem vyhlášeného podprogramu je přispět k zvyšování zaměstnanosti ve Zlínském kraji. Soustředěné úsilí bude orientováno na vytváření podmínek rozvoje malých a středních

podniků, které představují značné procento celkového podnikání a mohou přispět k ekonomické prosperitě Zlínského kraje. Cílem podprogramu je podpořit projekty rozvoje infrastruktury, které přímo povedou k zajištění nových pracovních míst na území Zlínského kraje s dodržáním maximální efektivity a hospodárnosti vynaložených prostředků. Obci Vysoké Pole, která spadá do mikroregionu Jižní Valašsko, byla na základě tohoto podprogramu vyplacena podpora ve výši 249.000,-Kč. Výsledkem tohoto projektu bylo vytvoření 15 pracovních míst ve společnosti, která zahájila výrobu v obci Vysoké Pole po rekonstrukci příjezdové komunikace, na niž obec podporu čerpala. [16]

Cíle programu:

- vznik a rozvoj nových drobných služeb
- lokalizace podniků v podpořených obcích
- vytváření nových nebo zachování stávajících pracovních míst
- zlepšení vybavenosti ploch a objektů pro podnikání technickou infrastrukturou
- zlepšení dostupnosti ploch a objektů podnikání
- revitalizace starých objektů a areálů
- vytvoření a prohloubení partnerství veřejného a soukromého sektoru

3.2 Rozvoj lidských zdrojů

✦ **Strategický cíl**

Plnohodnotný život občanů mikroregionu Jižní Valašsko je náplní všech cílů formulovaných v oblasti rozvoje lidských zdrojů. Lidské zdroje jsou klíčovým faktorem rozvoje společnosti, organizace či regionu. Důležité jsou jejich znalosti a dovednosti, neméně důležité jsou však i jejich individuální hodnoty – životní postoje, osobní cíle, odpovědnost a další vztahy. Každý člověk by však měl mít možnost svůj osobní potenciál v pracovním, společenském a osobním životě uplatnit. Z předcházející analýzy vyplývá hrozba mikroregionu v podobě zvyšující se nezaměstnanosti. Vystává problém smysluplného využití volného času nezaměstnaných lidí v mikroregionu jako prevence před negativními vlivy tohoto jevu. Vzhledem ke stárnutí populace je třeba věnovat pozornost společenskému a kulturnímu životu seniorů.

✦ **Specifické cíle**

1. Zlepšení úrovně zaměstnanosti obyvatel mikroregionu aktivním vytvářením

nových pracovních míst

2. Vytvoření koncepce volnočasových aktivit a zapojení široké veřejnosti s cílem podpory obnovení identifikace obyvatel s mikroregionem
3. Vytvářet rovnocenné podmínky a možnosti pro obyvatelstvo v jednotlivých obcích mikroregionu v oblasti vzdělání a kultury
4. Zajistit dostupnost sociálních služeb a zdravotní péče pro všechny obyvatele

✿ Návrh opatření k dosažení stanovených cílů

- *Prohloubit koordinaci a komunikaci lokálních úřadů práce, podnikatelského sektoru a obcí při vytváření nových pracovních míst*

Představitelé regionu jsou si vědomi skutečnosti, že ekonomický a společenský rozvoj v oblasti je podmíněn růstem pracovních míst. Prioritou je proto zkvalitňování infrastruktury a podpora malého a středního podnikání, která jsou zdrojem vytváření nových pracovních míst. Vysoká nezaměstnanost však vyžaduje aktivně využít další nástroje a finanční prostředky při vytváření např. krátkodobých pracovních poměrů, zvyšování odborné kvalifikace či rekvalifikace – viz Operační program Rozvoj lidských zdrojů

- *Zapojit širokou veřejnost do rozvoje volnočasových aktivit*

Pro vytvoření koncepce volnočasových aktivit bude nutné získat přehled názorů a postojů konkrétních skupin obyvatel mikroregionu. Na základě získaných informací odpovědné osoby vypracují projekty zacílené na jednotlivé věkové skupiny.

- *Zlepšit podmínky pro větší mobilitu pracovní síly*

Urychlení vybudování integrované dopravní obslužnosti umožní vytvářet a hledat pracovní příležitosti i mimo tradiční centra mikroregionu.

- *Zakládání uměleckých dílen s využitím lidových tradic, zapojení postižených spoluobčanů*

Zviditelnění mikroregionu a jeho konkurenceschopnosti vyžaduje rozsáhlejší podporu projektů využívání a rozvoje lidových tradic, lidové kultury a umění. Zlepšení dopravní dostupnosti rovněž ulehčí obyvatelům návštěvu divadel či koncertů ve vzdálenějších centrech.

- *Vyhodnocení sítě sociálních služeb v souvislosti rostoucím podílem starších obyvatel*
Doporučuji zejména zvážit vybudování domu s pečovatelskou službou ve Valašských Kloboukách.

Operační program Rozvoj lidských zdrojů

Úřad Práce ve Zlíně byl pověřen realizací projektů, které jsou zaměřené na vytváření nových pracovních míst, školení a rekvalifikaci nezaměstnaných, a které jsou spolufinancovány z prostředků Evropského sociálního fondu. Lze je předložit v rámci čtyř opatření Operačního programu Rozvoj lidských zdrojů:

Opatření 1.1 - Posílení aktivní politiky zaměstnanosti při zaměstnávání uchazečů a zájemců o zaměstnání

Opatření 2.1 - Intergrace specifických skupin obyvatelstva ohrožených sociální exkluzí

Opatření 2.2 - Rovné příležitosti pro ženy a muže na trhu práce

Opatření 4.1 - Zvýšení adaptability zaměstnavatelů a zaměstnanců na změny ekonomických a technologických podmínek, podpora konkurenceschopnosti [17]

3.2.1 Návrh projektu rozvoje volnočasových aktivit

Zdůvodnění

Vzhledem ke stálému růstu počtu nezaměstnaných v obcích mikroregionu a hrozby izolovanosti těchto občanů, roste potřeba hledat náhradní programy pro vhodné a smysluplné využití vzniklého volného času. Realizací těchto programů povede ke vzniku nových pracovních příležitostí v oblasti služeb. Nová koncepce by měla vzít v úvahu negativní vlivy moderního světa a nárůstu kriminálního jednání a měla by být chápána jako jejich prevence. V období, kdy roste význam regionů a úloha jejich samospráv, je třeba zdůraznit nutnost komunikace obce se svými obyvateli. To předpokládá poznávat a analyzovat jejich potřeby a postoje. Vzhledem ke stavu a tendencím vývoje bude mít existence systému volnočasových aktivit v životě obcí stále vzrůstající význam.

Obsah projektu

- Vytvoření programů v oblasti sportu a jiných volnočasových aktivit pro všechny věkové, sociální, etnické a tělesně postižené skupiny obyvatel obce. Z hlediska věkových skupin je třeba klást důraz zejména na děti, mládež, mladé rodiny s malými dětmi, seniory a lidi postižené. To předpokládá získat přehled názorů a postojů těchto konkrétních skupin obyvatel mikroregionu, a to jak z pohledu

životního stylu, tak i z hlediska politiky obce, ekonomiky, podmínek prostorových a materiálních. Tyto informace lze získávat prostřednictvím vhodných metod a technik – dotazování, terénního šetření, anket aj.

- Zajistit a následně realizovat projekty volnočasových aktivit dlouhodobého charakteru pro konkrétní skupiny obyvatel.
- Vytvoření sítě základních sportovních zařízení pokrývajících celé oblasti jednotlivých mikrocelků. Z tohoto hlediska je účelné zajistit vhodnou decentralizaci i centralizaci jednotlivých zařízení pro venkovní a vnitřní aktivity. Koncepce by měla podporovat multifunkčnost těchto zařízení. Volnočasové aktivity jsou již organizovány v obcích Študlov, Tichov, Slavičín. Rokytnice a Nedašov.
- Zjistit možnosti využívání školských zařízení.
- Zajištění organizace jejich využívání tak, aby byl podpořen pocit vlastnictví obyvatel obcí k těmto zařízením a nedocházelo k vandalismu.
- Při provozování zařízení doplnit aktivity organizované dobrovolnými iniciativami akcemi podnikatelského sektoru.
- Organizovat přednášky Centra prevence Zlín, centra prevence R-EGO Slavičín, zajistit tematickou pestrost přednášek.
- Zřizování volných zelených ploch, volně přístupných hřišť či cyklistických stezek musí stimulovat aktivitu obyvatel a podnikatelských subjektů a vést k pochopení ekonomického významu cestovního ruchu a rekreace pro mikroregion. Je vhodné co nejvíce využívat místní parky a okolní přírodu k realizaci oddechových aktivit.
- Vytvoření koncepce bude vyžadovat připravit metodologii, školení odborníků, propagaci
- Možnost vyhlášení grantů s tematickým zadáním:
 - ☐ podpora mimoškolních aktivit dětí a mládeže
 - ☐ oživení kulturního života ve městě, obci
 - ☐ rozvoj sportovní a tělovýchovné činnosti
 - ☐ akce na podporu životního prostředí
 - ☐ programy ekologické výchovy

Přínosy

Rozvoj volnočasových aktivit má vliv na zaměstnanost, spotřebu, zdraví a životní prostředí:

- rozvoj volnočasových aktivit vyžaduje výstavbu, provoz a údržbu zařízení, tedy související infrastrukturu, což stimuluje rozvoj drobného podnikání
- volnočasové aktivity vyžadují zřizování pracovníků v oblasti mládeže, výchovy, a jiných odpovědných pracovníků zajišťujících činnosti řídicí, koncepční, metodickou či kontrolní
- volnočasové aktivity představují nástroj prevence a ochranu společnosti před negativními vlivy
- podporují rozvoj místních sdružení, neziskových organizací a spolků, prohlubují identifikaci a ztotožnění obyvatel s regionem
- podporují úroveň výkonnosti každého občana, rozvoj potenciálu osobního růstu

3.2.2 Návrh projektu optimalizace požadavků podnikatelů na kvalifikační strukturu zaměstnanců s nabídkou školských institucí v mikroregionu

Zdůvodnění

Vzdělávací systém musí pružně reagovat na potřeby tržní ekonomiky. Praxe ukazuje, že množství a struktura absolventů škol v celém Zlínském regionu neodpovídá požadavkům podnikatelských subjektů. Doporučení proto klade důraz na kooperaci vzdělávacích institucí s podnikatelskou sférou. Tyto skutečnosti podporují urychlené vytvoření systému či mechanismu, který bude pomáhat zprostředkovávat spolupráci mezi školskými zařízeními a podnikatelským sektorem.

Obsah návrhu

- Realizovat průzkum potřeb podnikatelské sféry v oblasti kvalifikace pracovní síly
- Realizovat průzkum postojů a priorit obyvatelstva ve vztahu k zaměstnání
- Vytvoření programu odborného vzdělávání
- Nalezení odborníků pro realizaci odborného vzdělávání
- Zpracování projektů vzdělávacích a tréninkových programů
- Aktivně ovlivňovat ve spolupráci s podnikatelskou veřejností studijní učební obory na středních školách mikroregionu
- Iniciovat doplňková vzdělávání a rekvalifikace
- Posilovat roli knihoven v mikroregionu s využitím moderních informačních technologií
- Posílení zájmových vzdělávacích aktivit

Nabídka školských institucí pro zvyšování kvalifikace a specializace v nejvíce žádaných oborech:

1. Gymnázium Valašské Klobouky – ekonomie
2. Gymnázium Slavičín – informační technologie
3. SOU Valašské Klobouky – zemědělství, ekologie
4. SOŠ a SOU Slavičín – strojírenství, elektrotechnika, řemesla, služby

V oblasti učňovského školství, které má v mikroregionu tradici, současná podnikatelská praxe vyžaduje zaměřit se na obory:

- ☐ kovomodelář, kovodělník
- ☐ nástrojař, seřizovač
- ☐ obory dřevozpracujících, impregnace aj.
- ☐ obory plastikářské

Doporučení předpokládá vypracování dalších programů reagujících na celosvětové trendy, tj. zaměřené na informační a komunikační technologie, marketing, ekologické obory atd.

Přínosy:

- Provázanost školství, vědy, výzkumu a praxe
- Rostoucí konkurence podniků v mikroregionu
- Rostoucí počet malých a středních podnikatelů zavádějících moderní technologie
- Zpřístupnění poznatků vědy a výzkumu podnikatelské sféře

3.3 Dopravní a technická infrastruktura

➤ Strategický cíl

Ze SWOT analýzy vyplývá, že stav infrastruktury v mikroregionu je jednou ze slabých stránek mikroregionu. Infrastruktura tvoří základ pro všestranný rozvoj regionu. Zahrnuje dopravu, spoje, energetiku, bytové hospodářství, zdravotnictví, školy a výzkumné instituce. Úkolem komunální politiky by mělo být zabezpečení jak kvalitní technické infrastruktury, tak dostatek kvalitních ubytovacích zařízení a zařízení pro volný čas, zajištění likvidace odpadů atd. Taková politika přispívá ke vzniku nových podniků, rozvoji podniků stávajících a vytváření nových pracovních příležitostí.

➤ Specifické cíle

1. Rekonstrukce místních komunikací, dobudování obchvatů

2. Rekonstrukce rozvodů elektrické energie
3. Rozvoj informačních technologií jako nástrojů rozvoje ekonomiky
4. Dobudování plynofikační sítě v mikroregionu
5. Dobudování vodovodní sítě v mikroregionu
6. Dobudování kanalizačního řadu, studie napojení na jednotlivé ČOV

✦ Návrh opatření k dosažení stanovených cílů

Rekonstrukce rozvodů elektrické energie

- Posílení, resp. rekonstrukce rozvodů (Rudimov, Šanov, Křekov, Slavičín)

Dobudování vodovodní sítě v mikroregionu

- Napojení celé vodovodní sítě mikroregionu na nadregionální rozvod „Vlára“
- Studie možností využití nových podzemních zdrojů vody

Dokončení plynofikační sítě v mikroregionu

- Zpracování plynofikačního plánu obcí a celého mikroregionu (v současnosti z 27 obcí potřebuje dokončit plynifikaci 5 obcí)
- Vypracování studie využitelnosti zdrojů bioplynu v mikroregionu
- Dobudování kanalizace v mikroregionu a studie napojení na jednotlivé ČOV
- Zpracování projektu plošné plynifikace v obcích Jestřabí, Návojná, Nedašova Lhota, Křekov, Poteč, Vlachova Lhota, Vlachovice, Študlov, Valašské Příkazy.

Projekt bude zaměřený na využívání zemního plynu jako ekologicky šetrného druhu

energie. Přínosem je omezení ekologicky nevhodných druhů energie. Projekt předpokládá instalaci a modernizaci systémů pro ochranu ovzduší.

Rozvoj informačních technologií jako nástrojů rozvoje ekonomiky

- Umožnit levné připojení uživatelů k Internetu
- Zavádění Internetu do úřadů, škol a zdravotnických zařízení
- Podpora projektů řešících budování telekomunikačních tras a systémů pro levnou komunikaci v mikroregionu
- Podporovat nárůst počtu odborníků v oboru informačních technologií a Internetu v mikroregionu

Úprava páteřní komunikace I/57 a rekonstrukce místních komunikací v obcích v mikroregionu Jižní Valašsko

- Silnice I/57 – obchvat Valašské Klobouky (5km), obchvat Brumov-Bylnice (11 km)

- Silnice II/495 – přeložka z důvodů nepříznivých sklonových poměrů v úseku obcí Rokytnice, Jestřabí, Štítná, Popov
- Silnice II/493 – přeložka navazující na obchvat Luhačovic v obci Petrůvka
- Řešení napojení mikroregionu silnicí I. třídy směr severozápad s krajským městem
- Vybudování chodníků v obcích podél silnic I. a II. třídy
- Vybudování nebo rozšíření parkovacích ploch ve spádových obcích Valašské Klobouky, Slavičín, Brumov-Bylnice, v místech přístupů k turistickým areálům (Mikulčín Vrch), v místech celních přechodů do SR
- Příjezdové komunikace k novým areálům pro střední a drobné podnikání
- Dobudování čerpacích stanic PHM v mikroregionu
- Silnice Zlín – Trenčín

Přínos

Stav infrastruktury v obci je pro podniky velmi důležitý. Kvalitní infrastruktura vytváří kvalitní nabídku dopravní obslužnosti, napojení na dopravní síť, kulturní nabídku, nabídku stravovacích zařízení, pestré nákupní možnosti. Je to faktor konkurenceschopnosti a často rozhodujícím parametrem při rozhodování podnikatele, zda svůj podnik v dané obci či mikroregionu umístí. Je stimulem pro podnikatelskou aktivitu i uvnitř mikroregionu - vytváření nových firem a nových pracovních příležitostí. V neposlední řadě významným přínosem kvalitní infrastruktury je snížení negativních důsledků na životní prostředí. Přínosem plošné plynofikace je omezení ekologicky nevhodných druhů energie. Návrh opatření předpokládá instalaci a modernizaci systémů pro ochranu ovzduší.

3.4 Cestovní ruch

✦ Strategický cíl

Dochovaný ráz krajiny Jižního Valašska a jeho historické památky, včetně lidových tradic, jsou dědictvím minulých generací. Díky své svéráznosti území vyniká předpoklady pro rozvoj cestovního ruchu. Cestovního ruchu představuje pro každý region ekonomický potenciál, možnost jeho zviditelnění a zvýšení konkurenceschopnosti. Z analýzy současného stavu vyplývají další překážky pro rozvoj cestovního ruchu – nedostatečná infrastruktura, nízká kvalita poskytovaných služeb, neprofesionální propagace, nízká koordinace činností cestovního ruchu atd. Stanovené cíle a následná opatření se proto zaměřují na odstranění nebo zmírnění některých z uvedených slabých stránek. Důležité je, aby místní obyvatelé pochopili význam cestovního ruchu pro jejich mikroregion, totiž že

může právě jim přinést lepší životní podmínky. Významným úkolem je zapojení malých a středních podnikatelů do rozvoje cestovního ruchu, který zlepší nabídku ubytovacích, stravovacích a dalších zařízení s využitím volné pracovní síly. Zdůrazňování odlišností a specifik regionu je nejlepší propagace a cesta k jeho zviditelnění.

✦ Specifické cíle

1. Zvýšení hospodářského přínosu cestovního ruchu pro mikroregion
2. Propagace cestovního ruchu, zviditelnění mikroregionu a posílení identity života v mikroregionu
3. Rozšíření nabídky služeb ubytovacích a stravovacích zařízení
4. Zlepšení podmínek obyvatel mikroregionu pro kulturní, sportovní a společenské využití

✦ Návrh opatření

Vytvoření koncepce programové nabídky cestovního ruchu v mikroregionu

Programová nabídka by měla využít jedinečnosti a čistotu krajiny a zahrnovat například následující turistické produkty:

Cykloturistika a pěší turistika

Jedná se o nejoblíbenější a zároveň nejprístupnější způsob aktivního trávení volného času. Na území mikroregionu existuje hustá síť značených turistických cest. Je třeba více se zaměřit na cykloturistiku. Území mikroregionu pro její rozvoj nabízí ideální terén. Síť cykloturistických tras by měly směřovat do atraktivních míst a zákoutí jako např. naučná cyklotrasa vedoucí k hradu Brumov.

Agroturistiky a ekoagroturistika

Velkovýroba zanechala po sobě roztráštěné a nevyhovující stáje a skladové prostory. V současné době jsou tyto hospodářské objekty většinou nevyužívány, chátrají nebo slouží ke zcela jiným účelům. Úkolem je vytypovat vhodné zemědělské farmy pro agroturistiku. Tyto farmy by měly umožnit ubytování asi dvou rodin a místo na parkování aut. Zatím tato nabídka v mikroregionu zcela chybí.

Venkovská turistika

Tento způsob turistiky se stále více těší oblibě turistů. Je vyhledávaný zejména obyvateli větších měst hledající zdravé ovzduší a krásné přírodní scenérie. Turistický produkt by měl nabídnout zájemcům pobyt přímo uprostřed přírody nebo nabídnout pobyt ve volném venkovském sídle. Konkrétním projektem může být vybudování autokempu.

Vybudování sítě TIC v mikroregionu

Vybudování doprovodné infrastruktury cestovního ruchu

- zlepšení stavu dopravní obslužnosti v rekreačních oblastech
- zajištění dostatečného počtu parkovišť

Vybudování sítě cyklistických stezek v mikroregionu

- místní cyklistické stezky by měly navazovat na cyklistické stezky v pohraničí se Slovenskou republikou
- vyznačit trasy na stávajících komunikacích
- rekonstrukce špatných úseků cyklistických stezek

Budování nových sportovišť a sportovních areálů

Zařízení pro cestovní ruch a rekreaci jsou rozložena velmi nerovnoměrně. Ke zlepšení této situace mohou přispět zamýšlené akce:

- ☐ vybudování Městských lázní ve Slavičíně
- ☐ vybudování koupaliště v Brumově-Bylnici
- ☐ vybudování tenisových kurtů, minigolfu v areálu Sokolovny a celková úprav interiéru
- ☐ vybudování minigolfového hřiště, jako nejvhodnější lokalita se jeví město Slavičín – v blízkosti budoucího sportovního a rekreačního střediska
- ☐ vybudování autokempů a rozšiřování parkovacích míst
- ☐ budování doprovodných turistických zařízení k cyklostezkám
- ☐ budování a modernizace sportovních areálů Valašské Klobouky
- ☐ budování ubytovacího zařízení v obci Štítná nad Vláří

Přínosy

Rozvoj cestovního ruchu je velkou příležitostí pro malé a střední podnikatele a pro vznik nových pracovních míst. Vznik nových cyklotras umožní další rozvoj venkovského prostoru a posílení přílivu turistů. Podpoří vznik a rozvoj sítě doprovodných služeb – občerstvení, ubytování odpočívadla na trase.

3.4.1 Návrh projekt vybudování turistických informačních center v hlavních centrech mikroregionu

Zdůvodnění

Turistická informační centra (TIC) budou vybudována jako součást již existujícího informačního centra. Slabou stránkou zmíněného informačního centra je opět nedostatečná koordinace napříč mikroregionem. Hlavní prioritou navrhovaných turistických informačních center mikroregionu Jižní Valašsko bude, kromě vytváření informační databáze a poskytování informací, zejména realizace dalších projektů v oblasti cestovního ruchu. Obce izolovaně organizují akce, které zveřejňují na svých webových stránkách. Činnost center je koncipována jako činnost koordinace rozvoje cestovního ruchu, spolupráce subjektů cestovního ruchu a obcí. Předpokládá se rozšíření TIC do rekreačních oblastí a měla by vhodně navazovat na existující i nově zřizované cyklotrasy.

Obsah projektu:

- Vymezení úkolů turistického informačního centra
- Stanovení rozsahu poskytovaných služeb
- Sestavení seznamu programových nabídek
- Stanovení rozsahu poskytovaných informací
- Vytvoření a aktualizace databáze co možná nejširšího okruhu informací
- Vytvoření internetových stránek
- Zajištění poskytování propagačních materiálů
- Vhodné umístění informačních tabulí

Základní úkoly turistického informačního centra:

- sběr a aktualizace dat
- poskytování propagačních materiálů
- poskytování informací, rozmísťování infoboxů
- hodnocení úrovně rozvoje cestovního ruchu a činnosti TIC

Rozsah informací:

TIC by mělo poskytovat nejen turistické informace, které budou zpracovány nejpodrobněji, ale i následující informace:

Regionální informace by připomněly historii mikroregionu, obcí a měst, informace o geografických podmínkách mikroregionu, informace o obecních a městských úřadech, bankách, směnárnách, pojišťovnách.

Obecné informace by měly obsahovat základní informace o České republice a jejích přírodních podmínkách, správním uspořádání, politické situaci, demografické údaje.

Dopravní informace by umožňovaly nahlédnout do jízdních řádů autobusové a železniční dopravy, leteckých řádů, informací o MHD, hraničních přechodech, hraničních přechodech pro pěší, aktuální informace o sjízdnosti silnic, uzavírek, případně adresy půjčoven aut, kol, možnost zapůjčení auta v TIC, adresy opraven aut atd.

Komerční informace a služby by zahrnovaly prodej propagačních materiálů, vstupenky na kulturní akce, směnárenskou činnost atd. Základní informace návštěvníkům by měly být poskytovány zdarma.

Turistické informace jsou základem poskytovaných informací:

- Informace o kulturních, historických a přírodních památkách daného mikroregionu
- Možnost ubytování, stravování, informace o doplňujících službách cestovního ruchu
- Možnosti sportovního vyžití – přehled sportovních hřišť, areálů, tenisových kurtů, golfových hřišť s uvedenou otevírací dobou a u komerčních zařízení s cenou za pronájem
- Rezervace ubytování, stravování, sportovních hřišť
- Seznam cestovních kanceláří, případně spolupráce s nimi v oblasti průvodcovské a tlumočnické
- Vytvoření přehledu kulturních, společenských a sportovních akcí v mikroregionu a prodej vstupenek na jednotlivé akce
- Informace o programech kin, divadel, koncertů, výstav, muzeí, galerií
- Možnosti agroturistiky v mikroregionu
- Lov a rybolov v mikroregionu – informace o loveckých sezónách, kontakty na společnosti umožňující komerční využití lovu v mikroregionu, prodej rybářských lístků
- Informace o cyklotrasách
- Informace o zimní sezóně – provozy lyžařských vleků, běžeckých tratí

Internetové stránky

Důležitým bodem je vytvoření internetových stránek mikroregionu s podobnou strukturou výše uvedených informací poskytovaných TIC. Jednotlivé obce si vytváří své, často velmi kvalitní a profesionálně zpracované webové stránky, a účastní se soutěží o nejlepší

internetové stránky. Chybí však propojenost či vzájemné odkazy. To je odrazem nekoncepčnosti a malé vzájemné spolupráce.

Programová nabídka

Koncipování kvalitní programové nabídky bude vyžadovat spolupráci odborníků v oblasti cestovního ruchu s cestovními agenturami, obcemi, sportovními zařízeními a jinými institucemi. Nabídky mohou využít četné kulturní památky. Seznam památek mikroregionu je uveden v Příloze II.

Propagační materiály

Slabou stránkou rozvoje cestovního ruchu je absence jednotného postupu při propagaci kulturních památek, sportovních zařízení a společenských akcí. Doporučuji pro lepší orientaci návštěvníků vhodné umístění informačních tabulí s informacemi o TIC, kulturních památkách, turistických cyklistických stezkách atd. Dále doporučuji zpracování katalogů se seznamem ubytovacích zařízení, stravovacích zařízení, sportovních zařízení - tenisové kurty, bazény, lyžařské vleky, minigolf, střelnice, jízda na koni atd., a zpracování průvodce pro cykloturistiku a pěší turistiku s popisem významných pamětihodností.

Hodnocení úrovně cestovního ruchu

Východiskem pro hodnocení činnosti TIC a zejména úrovně rozvoje cestovního ruchu je sběr dat o návštěvnosti mikroregionu. Cílem tohoto sběru je získání ročního přehledu návštěvnosti, vypracování analýzy, porovnání s návštěvností předcházejícího období a vyhodnocení zájmu turistů o mikroregion. V případě poklesu návštěvnosti je třeba vyhodnotit příčiny a přijmout opatření k nápravě.

Přínosy

- Rozvoj cestovního ruchu umožňuje využití přírodního potenciálu mikroregionu
- Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu vytváří nová pracovní místa
- Podporuje spolupráci obcí s podnikateli působícími v cestovním ruchu
- Podporuje zapojení veřejnosti do rozvoje mikroregionu
- Vytváří místa pro setkávání, následně zvyšuje turistickou návštěvnost
- Zviditelňuje mikroregion, spoluvytváří image mikroregionu

V minulosti využívaly obce pro rozvoj cestovního ruchu dotací MMR v rámci Programu obnovy venkova velmi nerovnoměrně. 90 % čerpaných dotací připadlo mikrocelku Valašské Klobouky. Jednalo se především o dotační titul 1 – „Obnova a údržba venkovské zástavby a občanské vybavenosti“. Cílem tohoto programu je zvýšení účasti venkovského

obyvatelstva při obnově vesnice s využitím místních tradic za aktivní účasti občanských spolků a sdružení.

V současnosti mají obce pro realizaci daného projektu využít strukturálních fondů v rámci Rozvojových programů v cestovním ruchu, konkrétně OP RLZ Opatření 4.2 – Specifické vzdělávání v oblasti cestovního ruchu, které nabízí:

1. Vzdělávání pracovníků v cestovním ruchu
2. Odborná školení a vzdělávání pracovníků veřejné správy a volených zastupitelů pro oblast cestovního ruchu
3. Rekvalifikační program pro služby cestovního ruchu a lázeňství
4. Školení pro podnikatele v cestovním ruchu a začínající podnikatele [18]

3.5 Ochrana životního prostředí

✦ Strategický cíl

Narušení rovnováhy životního prostředí a procesy přeměny venkovského prostředí v minulých letech se vyznačují setrvačností a doznívají do současnosti. Zachování všech stabilizačních prvků krajiny má mimořádný význam. Usilujeme o posílení hospodářského života na venkově, přičemž vliv zemědělství a lesnictví na vzhled a funkce krajiny jsou zásadní. Převažující část mikroregionu byla vyhlášena jako součást CHKO Bílé Karpaty. V tomto kontextu a se zřetelem na zachování všech hodnot životního prostředí je dopracování územního konsensu vycházejícího z poznatků udržitelného rozvoje a jeho praktická realizace na úrovni obcí prvořadým úkolem.

✦ Specifické cíle

1. Uchování prvků ekologické stability krajiny
2. Zavedení efektivnější politiky nakládání s odpady
3. Zdokonalení a úprava stávajícího systému monitoringu, sběru a třídění dat, aby byl systém kompatibilní se systémem v EU
4. Snižování znečišťování životního prostředí automobilovou dopravou

✦ Návrh opatření k dosažení stanovených cílů

Uchování prvků ekologické stability krajiny

Pro realizaci tohoto cíle a níže uvedených opatření navrhuji intenzivnější využívání dotací z dotačních titulů Programu péče o krajinu. Cílem tohoto programu je udržení, respektive

obnova kulturního stavu krajiny a její ekologická stabilita. Dotace na ochranu krajiny proti erozi čerpala obec Nedašov, dotace na ochranu a obnovu základních funkcí krajiny využily obce Nedašov, Slavičín, Petrůvka, Lačnov, Študlov.

- Realizace komplexních pozemkových úprav
- Při řešení ekologické stability, zejména protierozních opatřeních a optimalizaci skladby lesů spolupracovat se sousedními mikroregiony a CHKO Bílé Karpaty
- Snížení znečišťování ovzduší lokálním vytápěním, odstranit užívání hnědého uhlí, koksu, spalování odpadů, zavádět alternativní způsoby a využívat bioplyn, dřevoplyn, biomasu
- Snížit negativní vliv emisí resp. imisí ze zdrojů sousedních území
- Zlepšení zásobování pitnou vodou a její využívání
- Zajištění ochrany podzemních a povrchových zdrojů
- Revitalizace vodních toků – náprava vodohospodářských úprav z minulosti
- Zlepšení stavu odpadních vod

Zavedení efektivnější politiky nakládání s odpady

- Vybudování komplexního systému nakládání s odpady - od jejich vstupu přes třídění, separované ukládání, svoz, hutnění, dotřídění, převozy a skládkování
- Větší pozornost věnovat odstranění černých skládek
- Zahájit osvětu proti zakládání černých skládek
- Odstraňování starých zátěží
- Zvýšení využívání místních zdrojů
- Zlepšení využívání přírodního potenciálu
- Snížit produkci biologických odpadů vznikajících v zemědělství
- Zajistit vhodné sběrné plochy a speciální místa

Zdokonalení a úprava stávajícího systému monitoringu, sběru a třídění dat, aby byl systém kompatibilní se systémem v EU

- Budování informačního a bezpečnostního systému
- Podpora spoluúčasti a spolupráce partnerů

Snižování znečišťování životního prostředí automobilovou dopravou

- Řešit špatnou průjezdnost mikroregionem, zejména na komunikaci I/57 – Štítná nad Vláří, Jestřabí, Brumov Bylnice, včetně mostů a obchvatů
- Podporou rozvoje hromadné silniční dopravy napomoci řešení problému nárůstu automobilové a pokles autobusové dopravy
- Zlepšení kvality místních silnic

Lepší využití přírodního potenciálu

- podporovat vznik občanských iniciativ pracujících v oblasti životního prostředí zapojit partnery z podnikatelské sféry do aktivního řešení otázek životního prostředí
- koordinovat opatření v oblasti ochrany životního prostředí, v oblasti zemědělství a cestovního ruchu

3.5.1 Návrh projektu vybudování informačního centra a bezpečnostního systému v oblasti životního prostředí

Zdůvodnění

Tento návrh vyplývá ze SWOT analýzy, ve které jsem uvedla jako ohrožení rozdílný pohled na priority rozvoje území ze strany místních a mikroregionálních orgánů a ze strany správy CHKO. Navíc nový systém zemědělských dotací vytváří silný tlak na zemědělce, aby odstraňovali ze svých pozemků nejen nálet křovin, ale i rozptýlenou zeleň mimo lesní plochy (remízky, solitérní stromy, stromořadí), které mají významnou ekologickou funkci. Z těchto důvodů se domnívám, že je zapotřebí zlepšit informovanost obyvatel, vytvořit mechanismus vzájemných konzultací s odborníky. Kromě nezbytných projektů pozemkových úprav a protierozních opatření se na území mikroregionu objevuje nové ohrožení, které je opakem dosavadního trendu – přestává se hospodařit a četné louky zůstávají ladem. Proto jedním z bodů projektu je i příslušná osvěta.

Obsah projektu

- Vytvoření stálého a funkčního orgánu pro životní prostředí složeného ze zástupců všech sektorů mikroregionu
- Úkolem orgánu bude koordinace aktivit, kontakt s pracovníky CHKO, podnikatelskými subjekty, stanovení priorit, návrhy opatření, průběžná kontrola

- Vymezení lokalit vyžadujících
 - 1) *realizaci pozemkových úprav*
 - 2) *protierozní úpravy pozemků*
 - 3) *revitalizaci krajiny, údržbu trvalých travních porostů*
 - 4) *údržbu krajiny v kulturním stavu*
 - 5) *obnovení původních polních cest*
 - 6) *rekonstrukce místních komunikací*
 - 7) *realizace protikůrovcových opatření*
 - 8) *obnova lesů po těžbě, aj.*
- Realizace projektů USES
- Zapojení dalších sociálně ekonomických partnerů podnikatelského a občanského sektoru
- Vytvoření řádných podmínek pro posuzování vlivu všech činností na životní prostředí, koordinovat spolupráci se sousedními mikroregiony a SR
- Vytvoření programu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty
- Spolupráce s institucemi jako Český ekologický ústav, Ústav pro ekopolitiku, Spolek pro obnovu venkova aj.
- Zdokonalení a úprava stávajícího systému monitoringu, sběru a třídění dat
- Podpora vzniku občanských iniciativ zaměřených na ekologii
- Vytvoření systému informování obyvatel obcí mikroregionu
- Osvětová kampaň za pravidelnou údržbu veřejné zeleně, obecných sadů a proti nechávání polí a luk ladem

Níže uvedené dílčí projekty představují náměty starostů v oblasti životního prostředí. Obce zabezpečují soulad dílčích projektů s územními plány. Problémy, které jsou obsahem těchto projektů, mají však dopad za hranice obcí i mikroregionu. Doporučuje se systémový, celoregionální přístup, integrace a koordinace ve fázi přípravy i vlastní realizace dané skupiny projektů.

Návrhy dílčích projektů

Lokalita

Navrhovaná opatření

- Brumov - pročištění náletů a probírka dřevin
(lokalita na hranici se SR, břehy řeky Vlárky)
- Nedašov Lhota - řešení dostupnosti pozemků
- Lačnov, Nedašov

Protierozních opatření

- Jestřabí - výsadba zeleně na honech ohrožených
erozí půdy, výsadba ovocných stromů,
původních krajových odrůd
- Slavičín - agrotechnická opatření
- Křekov - výsadba a udržování zeleně, udržování
remízků, potůčků, zachování studánek
- Lačnov - ÚSES
- Rudimov, Brumov-Bylnice

Revitalizace, údržba travních porostů navržena pro lokality

- Slavičín - revitalizace, zatravnění
- Lipová, Haluzice - zajištění sekání trávy na
neobhospodařovaných půdách

Obnova lesních porostů na katastrálních územích

- Brumov-Bylnice - realizace protikůrovcových opatření
- Újezd - obnova lesů po těžbě
- Vysoké Pole - zalesnění vytypovaných pozemků

Údržba krajiny v kulturním stavu

- Nedašov - opatření pro I. zónu CHKO

Obnovení původních polních cest

- Lipová
-

Přínosy

- zachování kostry ekologické stability území
- možnost produkce biomasy pro energetické účely
- možnost dalšího rozvoje ekologického zemědělství využití zdravého prostředí
v rámci rozvoje cestovního ruchu

3.6 Přeshraniční spolupráce

✦ Strategický cíl

Myšlenka posilování spolupráce se Slovenskou republikou vyplývá z tradičních úzkých vztahů, shodného životního stylu, příbuzných jazyků či příbuzenských vazeb. Je to i způsob, jak mohou regiony na obou stranách hranic efektivněji vyřešit řadu problémů, které se objevily po rozdělení republiky. Ohrožením pohraničních území je jejich současná izolace, kterou lze změnit v příležitost spolupráce a prosperity nového středoevropského euroregionu.

✦ Specifické cíle

Specifické cíle vychází z potřeby odstraňování izolace mikroregionu. Jedním z hlavních úkolů bude proto zlepšení návaznosti infrastruktury. Vzhledem k tomu, že se jedná o území CHKO, urychlování ekonomického rozvoje musí na obou stranách probíhat v rámci legislativy platné pro režim chráněných území a ve vzájemné shodě zájmů, které se zde střetávají. V praktickém životě je řada námětů a oblastí, ve kterých sousedící regiony mohou zintenzivnit spolupráci, vypracovat společné projekty či programy. Pro jejich rozvoj a realizaci daného projektu bude nutná vstřícnost samospráv ke spolupráci.

1. Zlepšení koordinace přeshraniční spolupráce se Slovenskou republikou ve všech oblastech života mikroregionu
2. Navázat na současnou spolupráci v oblasti kultury a sportu a zaměřit se na hledání společných řešení např. v oblasti zaměstnanosti, cestovního ruchu a životního prostředí

✦ Opatření k dosažení stanovených cílů

V současnosti probíhá intenzivní spolupráce mezi jednotlivými obcemi sousedních mikroregionů v oblasti kultury a sportu. Zdá se, že není dostatečná vůle realizovat větší projekty, a kdysi formulované koncepce zůstávají stále pouhými koncepcemi. Domnívám se, že dobrovolná sdružení obcí, která na úrovni samospráv spolu lépe komunikují, budou představovat větší sílu schopnou dovést věci až k jejich cíli.

Zakládání společných kulturních tradic

Přes lokální charakter akcí mezi obcemi na obou stranách můžeme hovořit o postupném zakládání společných kulturních a sportovních tradic příhraničních mikroregionů. Je třeba rozvíjet vzájemná setkání při pořádání lidových jarmarků, kulturní spolupráci města

Valašské Klobouky s oblastí Mikušovce - Ilava či měst Slavičín a Púchov nad Váhom, fotbalová utkání družstev z příhraničních oblastí aj. Jsou pořádány společné kulturní, sportovní a politické akce, návštěvy pracovníků samospráv, setkání různých občanských spolků a sdružení, společné akce škol. Gymnázium Valašské Klobouky uzavřelo družební smlouvu s gymnáziem v Púchově již před rokem 1989 a na jejím základě pořádají výměnná setkání pedagogů a mládeže obou škol. Příhraniční spolupráce je výrazně rozvinutá ze strany Českého svazu ochránců přírody.

Na tyto společné kulturní tradice je možné navázat a uskutečnit některá z navrhovaných opatření i v dalších oblastech života mikroregionů:

- vyhodnotit možnosti sezónní výměny pracovních sil
- vyhodnotit možnosti zakládání uměleckých dílen s využitím společných kulturních tradic
- společné plánování a rozvoj maloobchodní sítě
- společná infrastruktura např. v oblasti telekomunikace
- společný postup při opravách komunikací
- zřízení turistické autobusové rychlolinky pro občany měst
- podporovat spolupráci odborníků v oblasti životního prostředí
- organizovat společné semináře a přednášky odborníků v oblasti ochrany životního prostředí a péče o kulturní dědictví.
- vybudovat společný systém monitorování stavu ovzduší
- rozvoj společné propagace, vydávání společných publikací o možnostech turismu obou hraničních oblastí
- organizování společných turistických akcí
- koordinovat společné postupy CHKO
- vypracovat společnou koncepci rozvoje zemědělství a lesnictví
- vybudování společných přeshraničních tras a zařízení jako odpočívadla, směrové ukazatele, zařízení pro ubytování, stravovací zařízení aj.

Přínosy

- vytváření dobrých sousedských vztahů
- zlepšování životních podmínek obyvatel přeshraničních oblastí
- rozvoj společenských, hospodářských a politických kontaktů

- vytváření podmínek pro stabilizaci obyvatel
- odstranění periferního charakteru regionu

Významným nástrojem financování výše uvedených aktivit je Fond mikroprojektů, který je kompaktní součástí Iniciativy Společenství INTERREG IIIA Česká republika-Slovenská republika a zabývá se podporou neinvestičních projektů malého rozsahu s prokazatelným přeshraničním dopadem. Hlavními cíli Fondu mikroprojektů jsou:

- zmírnit okrajový charakter příhraničních oblastí a tím zlepšit kvalitu obyvatel v česko- slovenském příhraničí.
- podporovat další rozvoj hospodářského potenciálu příhraničních regionů posilováním stávajících struktur.

Region Bílé Karpaty, jako správce Fondu, určený dohodou příhraničních struktur, bude odpovídat za celou realizaci fondu, včetně plnění pomoci. Administrativou Fondu, na základě dohody o převodu činnosti Správce, byla pověřena Regionální rozvojová agentura Východní Moravy.

Jaké aktivity mohou obce žádat?

- podpora místních rozvojových aktivit (aktivity zaměřené na místní sociálně-ekonomický rozvoj, výměnné informační a vzdělávací aktivity),
- podpora organizování společných konferencí, výstav a spolupráce na regionální, lokální a odvětvové úrovni, orientovaných na kulturní dědictví a společné propagační aktivity v oblasti kultury a cestovního ruchu,
- aktivity lidé lidem,
- organizování přeshraničních fór, pracovní setkání řešících různé tematické okruhy,
- tradiční aktivity v oblasti kultury, sportu a cestovního ruchu aj. [12]

ZÁVĚR

Sídelní útvary, které nejsou samosprávami koncepčně řízeny, po určité době pocítují potřebu průběžně reagovat na změny v oblasti podnikání, bydlení, dopravy, lidských zdrojů atd. V období, kdy roste význam regionů a úloha jejich samospráv, je třeba zdůraznit nutnost komunikace obce se svými obyvateli. Podle Adamčíka je nutné věnovat zvýšenou pozornost místním zařízením v oblasti výchovy, zdravotních služeb, rekreace, bydlení, výcviku a rekvalifikaci pracovní síly, vytvoření velkého a diferencovaného pracovního trhu, existenci zprostředkovatelských firem, poskytnutí průmyslových prostor, plně zařízených s dobrým napojením na infrastrukturu a zlepšení regionálního „image“ profilu.

Za přetrvávající problémy mikroregionu Jižní Valašsko považují stagnaci ekonomických aktivit, růst nezaměstnanosti a nedostatek atraktivních pracovních míst vedoucích k odlivu talentovaných mladých lidí. Kromě toho vyvstávají před samosprávami obcí tři závažné úkoly - zlepšit průchodnost rozhodovacích procesů napříč mikroregionem, zabývat se otázkami koordinace spolupráce s podnikatelskými subjekty a obyvateli jednotlivých obcí a řešit příčiny nerovnoměrného rozvoje uvnitř mikroregionu. K pozitivním trendům patří rostoucí vzdělanost a růst počtu podnikatelských subjektů.

Již v závěrečných shrnutích jednotlivých kapitol jsem uvedla, že utváření mikroregionu je dynamický proces. Sídelní struktura území byla v průběhu 90. let až do dnešní doby velmi proměnlivá. Současné mikrocelky se utvořily kolem největších center mikroregionu. Praktický život a úkoly současné doby vedou k vytváření nových vazeb směřujících k lepší funkčnosti. Dojížděkové regiony v některých případech jen zhruba odrážejí existující mikrocelky a kdysi platnou spádovost obcí. Často se zde střetávají různé a protikladné zájmy jednotlivých aktivit, dlouhodobé záměry harmonického rozvoje s okamžitými aktuálními potřebami.

Vzhledem k množství oblastí, kterým jsem se věnovala, nemohla jsem jednotlivá témata postihnout hlouběji a v plném rozsahu. Témat pro další opatření je jistě mnohem více. Samotná obec musí vědět, co dělá dobře a v kterých oblastech musí zvýšit iniciativu.

Domnívám se, že cíl diplomové práce byl splněn, neboť při jejím řešení bylo dosaženo následujících přínosů:

- Na základě SWOT analýzy a vyhodnocení zvolených ukazatelů byly zjištěny rozdíly uvnitř mikroregionu a identifikovány oblasti, které se vyznačují vyšším a nižším ekonomickým potenciálem.
- Vymezení oblastí s vyšším rozvojovým potenciálem mně umožnilo navrhnout „lokální inkubátor podnikatelů“ s očekávaným efektem další stimulace podnikatelského úsilí a zejména řešení problému vysoké nezaměstnanosti.
- Vzhledem k negativním vlivům moderního světa se v „Návru projektu volnočasových aktivit“ zabývám hledáním smysluplného využití volného času zvyšujícího se počtu nezaměstnaných v obcích.
- Byly vymezeny rozvojové aktivity v dalších oblastech – oblasti lidských zdrojů, cestovního ruchu, přeshraniční spolupráce, životního prostředí.
- Byla navržena opatření k vyřešení problémů spojených s velkým počtem obcí odrážející typickou roztržitou strukturu České republiky. Tímto řešením jsou varianty vytváření sdružení obcí kolem nejsilnějších center mikroregionu, která vycházející ze spádovosti, historických, ale i nových a lépe fungujících vazeb. Taková dobrovolná sdružení budou představovat větší sílu schopnou dovést věci až k jejich cíli. Příznivým signálem je pružnější vytváření vhodných nástrojů vyššími samosprávnými orgány, jako je například projekt Fondu mikroprojektů, který odpovídá potřebám takových mikroregionů jakým je mikroregion Jižní Valašsko, tedy příhraniční a ohrožený izolovaností a vylidňováním.
- Jedním z poznatků je nedostatečná kvalita a nedostatečná dostupnost informací o úrovni podnikání. Z toho vyplývá závěr, že analýzy podnikání by měly být vypracovávány častěji a pravidelně aktualizovány.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie

- [1] ADAMČÍK, S. *Regionalistika, regionální politika a veřejná správa*. Opava: Slezská univerzita, 1997. 117 s. ISBN 80-85879-69-7.
- [2] DVOŘÁČEK, J. *Podpora podnikání (Průmyslová politika)*. Praha: Oeconomica, 2003. 164 s. ISBN 80-245-0502-9.
- [3] KÖNIG, P., LACINA L. a kol. *Rozpočet a politiky Evropské unie*. 1. vyd. Praha: C.H.BECK, 2004. 374 s. ISBN 80-7179-846-0.
- [4] MAIER, K., ČTYROKÝ, J. *Ekonomika územního rozvoje*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2000. 144 s. ISBN 80-7169-644-7.
- [5] MATOUŠKOVÁ, Z. *Úvod do prostorové ekonomiky*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1997. 113 s. ISBN 80-7079-506-9.
- [6] PEKOVÁ, J. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vyd. Praha: Management press, 2004. 376 s. ISBN 80-7261-086-4.
- [7] SKOKAN, K. *Evropská regionální politika v kontextu vstupu České republiky do Evropské unie*. 1. vyd. Ostrava: Repronis, 2004. 114 s. ISBN 80-7329-029-5.
- [8] TÝČ, V. *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 3. vyd., Praha: Linde a.s., 2002. 336 s. ISBN 80-7201-296-7.
- [9] WOKOUN, R. a kol. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 3. vyd. Praha: IFEC, 2001. 266 s. ISBN 80-86412-08-3.
- [10] WOKOUN, R., LUKÁŠ, Z., KOUŘILOVÁ, J. *Výkladový slovník regionální a strukturální politiky Evropské unie*. 1. vyd., Praha: SERIFA, s.r.o., 2002. 165 s. ISBN 80-86412-18-0.
- [11] WOKOUN, R. *Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie*. 1. vyd., Praha: Oeconomica, 2003. 328 s. ISBN 80-245-0517-7.

Seriálové publikace

- [12] Fond mikroprojektů. *Regionální zpravodaj*. Říjen - prosinec 2004. Zlín: Regionální rozvojová agentura, 2004. Vychází čtvrtletně. s. 6. ISSN: 1213-3639.

Elektronické zdroje

- [13] Rada EU: *Nařízení Evropského parlamentu a Rady o evropském sdružení pro přeshraniční spolupráci 2004/0168 (COD)* [online]. c2004, [cit. 2005-02-17]. <[http://europa.eu.int/comm/regional/policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/gect/com\(2004\)496_cs.pdf](http://europa.eu.int/comm/regional/policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/gect/com(2004)496_cs.pdf)>.
- [14] <<http://www.zl.uradprace.cz/pruzkum.htm>> [cit. 2005-04-07].
- [15] <<http://www.czechinvest.cz/web/pwci.nsf/pages/9FE11131D9207297C1256EC20029A4>> [cit. 2005-04-07].
- [16] <<http://www.kr-zlinsky.cz/vismo/dokumenty2.php?ID=346385>> [cit. 2005-04-07].
- [17] <<http://www.zl.uradprace.cz/>> [cit. 2004-09-05].
- [18] <<http://www.mmr.cz/index.php?show=001027009002>> [cit. 2005-04-07].
- [19] < <http://www.jiznivalassko.cz>>
- [20] Marie Hrnčířková - starostka obce Štítná nad Vláří
- [21] Ing. Jana Juřenčáková - starostka obce Rokytnice
- [22] Ing. Pavel Studeník - starosta města Slavičín

Ostatní zdroje

- [23] *Analýza socioekonomického a demografického vývoje – Zlínský kraj*. Brno: Výzkumné centrum regionálního rozvoje Masarykova univerzita v Brně, 2004. 183 s.
- [24] *Obce v číslech 2003 – okres Zlín*. Souborné informace ČSÚ. Zlín: Krajská reprezentace Zlín, 2001. Bez ISBN.
- [25] Zákon č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje.
- [26] Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích.
- [27] Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích.
- [28] Informační letáky obcí

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

BPEJ	Bonita půdně-ekologické jednotky
ČOV	Čistička odpadních vod
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický ústav
ESPS	Evropské sdružení pro přeshraniční spolupráci
EU	Evropská unie
EZ	Index ekonomické závislosti
CHKO	Chráněná krajinná oblast
ISIC	Mezinárodní standardní odvětvová klasifikace International Standard Industrial Classification
ISPA	Instrument for Structural policies for Pre-Accession
LAU	Místní správní jednotky Local Administrative Units
MN	Míra nezaměstnanosti
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek Nomenclature des Unites Territoriales Statistiques
OKEČ	Odvětvová klasifikace ekonomických činností
POU	Působnost okresního úřadu
SAPARD	Special Action Program for Pre Accession Aid for Agriculture and Rural Development
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
SR	Slovenská republika
TIC	Turistické informační centrum
UP	Úřad práce
USES	Územní systém ekologické stability
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil
ZI	Index závislosti
ZUJ	Základní územní jednotka
ŽO	Živnostenské oprávnění

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. Vývoj nezaměstnanosti v mikrocelcích a mikroregionu v letech 2001, 2002, 2003, 2004.....	49
Obr. 2. Uchazeči o zaměstnání v mikroregionu v letech 2004 – 2005.....	51
Obr. 3. Vývoj hlavních odvětví v mikroregionu podle počtu podnikatelských subjektů v letech 1991, 2001, 2003.....	55
Obr. 4. Struktura půdního fondu mikroregionu.....	60

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Struktura obyvatelstva podle základních věkových kategorií (v %) v mikroregionu v roce 1991 a 2001.....	36
Tab. 2. Podíl počtu obyvatel a index stáří v jednotlivých mikrocelcích v roce 1991 a 2001.....	36
Tab. 3. Základní charakteristiky věkové struktury v mikroregionu v r. 1991 a 2001.....	37
Tab. 4. Obyvatelstvo mikroregionu ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání (v %) v letech 1991 a 2001.....	39
Tab. 5. Obyvatelstvo mikroregionu ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání a podle pohlaví (v %) v letech 1991 a 2001.....	40
Tab. 6. Ekonomická aktivity obyvatelstva podle pohlaví v mikroregionu (v %) v letech 1991 a 2001.....	41
Tab. 7. Ekonomicky aktivní obyvatelstvo mikroregionu podle základních sektorů ekonomiky (v %) v letech 1991 a 2001.....	42
Tab. 8. Počty domů a bytů v mikroregionu v letech 1991 a 2001	44
Tab. 9. Počty domů a bytů podle kategorií v mikroregionu v roce 2001.....	44
Tab. 10. Vyjíždka za prací v mikroregionu v roce 2001.....	47
Tab. 11. Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání a vývoj míry nezaměstnanosti v mikroregionu v letech 2001, 2001, 2003, 2004.....	49
Tab. 12. Vývoj počtu uchazečů o zaměstnání a míry nezaměstnanosti v obcích mikroregionu v letech 2001, 2002, 2003 a 2004.....	50
Tab. 13. Struktura ekonomických subjektů mikroregionu podle právních forem v letech 1999, 2001 a 2003.....	52
Tab. 14. Struktura podnikatelských subjektů mikroregionu podle OKEČ v letech 1999, 2001 a 2003 (%).....	54
Tab. 15. Nejvýznamnější podniky a organizace mikroregionu.....	56

Tab. 16. Struktura zemědělské půdy v mikroregionu (v
%).....58

Tab. 17. Struktura nezemědělské půdy v mikroregionu (v %).59

SEZNAM PŘÍLOH

P I Pasporty obcí

P II Památky v regionu

PŘÍLOHA P I: PASPORTY OBCÍ

<i>Název obce</i>	Bohuslavice n. Vláří	<i>Druh sídla</i>	Obec
<i>Kód ZUJ</i>	557102	<i>Počet částí</i>	1
<i>První písemná zmínka</i>	1365	<i>Nadmořská výška v m</i>	335
<i>Obyvatelé podle věku</i>	0-14	15-60	60 let a více
	79	240	83
<i>Počet domů</i>	114	<i>Počet bytů</i>	130
<i>Zemědělská půda (ha)</i>	384	<i>Nezemědělská půda (ha)</i>	287

<i>Název obce</i>	Brumov-Bylnice	<i>Druh sídla</i>	Město
<i>Kód ZUJ</i>	585 114	<i>Počet částí</i>	4
<i>První písemná zmínka</i>	1255	<i>Nadmořská výška v m</i>	330
<i>Obyvatelé podle věku</i>	0-14	15-60	60 let a více
	1185	3906	1000
<i>Počet domů</i>	1185	<i>Počet bytů</i>	1895
<i>Zemědělská půda (ha)</i>	1953	<i>Nezemědělská půda (ha)</i>	3697

<i>Název obce</i>	Drnovice	<i>Druh sídla</i>	Obec
<i>Kód ZUJ</i>	585 157	<i>Počet částí</i>	1
<i>První písemná zmínka</i>	1357	<i>Nadmořská výška</i>	360
<i>Obyvatelé podle věku</i>	0-14	15-60	60 let a více
	82	281	88
<i>Počet domů</i>	52	<i>Počet bytů</i>	56
<i>Zemědělská půda (ha)</i>	96	<i>Nezemědělská půda (ha)</i>	119

<i>Název obce</i>	Haluzice	<i>Druh sídla</i>	Obec
<i>Kód ZUJ</i>	585 238	<i>Počet částí</i>	1
<i>První písemná zmínka</i>	1251	<i>Nadmořská výška v m</i>	506
<i>Obyvatelé podle věku</i>	0-14	15-60	60 let a více

	12	37	25
Počet domů	24	Počet bytů	28
Zemědělská půda (ha)	76	Nezemědělská půda (ha)	331
Název obce	Jestřabí	Druh sídla	Obec
Kód ZUJ	585319	Počet částí	1
První písemná zmínka	1503	Nadmořská výška v m	336
Obyvatelé podle věku	0-14	15-60	60 let a více
	57	200	62
Počet domů	77	Počet bytů	83
Zemědělská půda (ha)	284	Nezemědělská půda (ha)	105

Název obce	Křekov	Druh sídla	Obec
Kód ZUJ	586960	Počet částí	1
První písemná zmínka	1371	Nadmořská výška v m	384
Obyvatelé podle věku	0-14	15-60	60 let a více
	30	95	38
Počet domů	54	Počet bytů	56
Zemědělská půda (ha)	222	Nezemědělská půda (ha)	163

Název obce	Lačnov	Druh sídla	Obec
Kód ZUJ	543098	Počet částí	1
První písemná zmínka	1520	Nadmořská výška v m	520
Obyvatelé podle věku	0-14	15-60	60 let a více
	179	562	131
Počet domů	216	Počet bytů	248
Zemědělská půda (ha)	725	Nezemědělská půda (ha)	806

Název obce	Lipová	Druh sídla	Obec
Kód ZUJ	586	Počet částí	1
První písemná zmínka	1362	Nadmořská výška v m	427

<i>Obyvatelé podle věku</i>	<i>0-14</i>	<i>15-60</i>	<i>60 let a více</i>
	54	186	60
<i>Počet domů</i>	81	<i>Počet bytů</i>	87
<i>Zemědělská půda (ha)</i>	354	<i>Nezemědělská půda (ha)</i>	794

<i>Název obce</i>	Loučka	<i>Druh sídla</i>	Obec
<i>Kód ZUJ</i>	585432	<i>Počet částí</i>	1
<i>První písemná zmínka</i>	1261	<i>Nadmořská výška v m</i>	438
<i>Obyvatelé podle věku</i>	<i>0-14</i>	<i>15-60</i>	<i>60 let a více</i>
	68	236	179
<i>Počet domů</i>	103	<i>Počet bytů</i>	119
<i>Zemědělská půda (ha)</i>	337	<i>Nezemědělská půda (ha)</i>	421

<i>Název obce</i>	Návojná	<i>Druh sídla</i>	Obec
<i>Kód ZUJ</i>	585521	<i>Počet částí</i>	1
<i>První písemná zmínka</i>	1503	<i>Nadmořská výška v m</i>	370
<i>Obyvatelé podle věku</i>	<i>0-14</i>	<i>15-60</i>	<i>60 let a více</i>
	148	425	147
<i>Počet domů</i>	154	<i>Počet bytů</i>	198
<i>Zemědělská půda (ha)</i>	353	<i>Nezemědělská půda (ha)</i>	467

<i>Název obce</i>	Nedašov	<i>Druh sídla</i>	Obec
<i>Kód ZUJ</i>	585	<i>Počet částí</i>	1
<i>První písemná zmínka</i>	1424	<i>Nadmořská výška v m</i>	405
<i>Obyvatelé podle věku</i>	<i>0-14</i>	<i>15-60</i>	<i>60 let a více</i>
	338	882	225
<i>Počet domů</i>	314	<i>Počet bytů</i>	368
<i>Zemědělská půda (ha)</i>	613	<i>Nezemědělská půda (ha)</i>	632

<i>Název obce</i>	Nedašova Lhota	<i>Druh sídla</i>	Obec
<i>Kód ZUJ</i>	585548	<i>Počet částí</i>	1
<i>První písemná zmínka</i>	1503	<i>Nadmořská výška v m</i>	410
<i>Obyvatelé podle věku</i>	0-14	15-60	60 let a více
	192	458	85
<i>Počet domů</i>	163	<i>Počet bytů</i>	191
<i>Zemědělská půda (ha)</i>	431	<i>Nezemědělská půda (ha)</i>	502

<i>Název obce</i>	Petrůvka	<i>Druh sídla</i>	Obec
<i>Kód ZUJ</i>	556874	<i>Počet částí</i>	1
<i>První písemná zmínka</i>	-	<i>Nadmořská výška v m</i>	-
<i>Obyvatelé podle věku</i>	0-14	15-60	60 let a více
	52	230	68
<i>Počet domů</i>	94	<i>Počet bytů</i>	118
<i>Zemědělská půda (ha)</i>	260	<i>Nezemědělská půda (ha)</i>	440

<i>Název obce</i>	Poteč	<i>Druh sídla</i>	Obec
<i>Kód ZUJ</i>	549	<i>Počet částí</i>	1
<i>První písemná zmínka</i>	1341	<i>Nadmořská výška v m</i>	430
<i>Obyvatelé podle věku</i>	0-14	15-60	60 let a více
	158	481	125
<i>Počet domů</i>	198	<i>Počet bytů</i>	219
<i>Zemědělská půda (ha)</i>	437	<i>Nezemědělská půda (ha)</i>	486

<i>Název obce</i>	Rokytnice	<i>Druh sídla</i>	Obec
<i>Kód ZUJ</i>	556980	<i>Počet částí</i>	2
<i>První písemná zmínka</i>	-	<i>Nadmořská výška v m</i>	-
<i>Obyvatelé podle věku</i>	0-14	15-60	60 let a více
	100	351	140
<i>Počet domů</i>	165	<i>Počet bytů</i>	185

<i>Zemědělská půda (ha)</i>	549	<i>Nezemědělská půda (ha)</i>	446
-----------------------------	-----	-------------------------------	-----

<i>Název obce</i>	Rudimov	<i>Druh sídla</i>	Obec
<i>Kód ZUJ</i>	586919	<i>Počet částí</i>	1
<i>První písemná zmínka</i>	1440	<i>Nadmořská výška</i>	370
<i>Obyvatelé podle věku</i>	0-14	15-60	60 let a více
	44	160	54
<i>Počet domů</i>	76	<i>Počet bytů</i>	82
<i>Zemědělská půda (ha)</i>	386	<i>Nezemědělská půda (ha)</i>	615

<i>Název obce</i>	Slavičín	<i>Druh sídla</i>	Město
<i>Kód ZUJ</i>	585751	<i>Počet částí</i>	4
<i>První písemná zmínka</i>	1256	<i>Nadmořská výška v m</i>	353
<i>Obyvatelé podle věku</i>	0-14	15-60	60 let a více
	1229	4742	1188
<i>Počet domů</i>	1054	<i>Počet bytů</i>	2433
<i>Zemědělská půda (ha)</i>	1671	<i>Nezemědělská půda (ha)</i>	1698

<i>Název obce</i>	Šanov	<i>Druh sídla</i>	Obec
<i>Kód ZUJ</i>	585807	<i>Počet částí</i>	1
<i>První písemná zmínka</i>	1261	<i>Nadmořská výška v m</i>	415
<i>Obyvatelé podle věku</i>	0-14	15-60	60 let a více
	85	328	106
<i>Počet domů</i>	149	<i>Počet bytů</i>	153
<i>Zemědělská půda (ha)</i>	334	<i>Nezemědělská půda (ha)</i>	572

<i>Název obce</i>	Štítná n. Vlčí	<i>Druh sídla</i>	Obec
<i>Kód ZUJ</i>	585831	<i>Počet částí</i>	2
<i>První písemná zmínka</i>	1374	<i>Nadmořská výška v m</i>	318

<i>Obyvatelé podle věku</i>	<i>0-14</i>	<i>15-60</i>	<i>60 let a více</i>
	442	1494	408
<i>Počet domů</i>	563	<i>Počet bytů</i>	667
<i>Zemědělská půda (ha)</i>	1363	<i>Nezemědělská půda (ha)</i>	1472

<i>Název obce</i>	Študlov	<i>Druh sídla</i>	Obec
<i>Kód ZUJ</i>	544931	<i>Počet částí</i>	1
<i>První písemná zmínka</i>	1447	<i>Nadmořská výška v m</i>	505
<i>Obyvatelé podle věku</i>	<i>0-14</i>	<i>15-60</i>	<i>60 let a více</i>
	124	306	88
<i>Počet domů</i>	130	<i>Počet bytů</i>	145
<i>Zemědělská půda (ha)</i>	338	<i>Nezemědělská půda (ha)</i>	606

<i>Název obce</i>	Tichov	<i>Druh sídla</i>	Obec
<i>Kód ZUJ</i>	535184	<i>Počet částí</i>	1
<i>První písemná zmínka</i>	1422	<i>Nadmořská výška v m</i>	466
<i>Obyvatelé podle věku</i>	<i>0-14</i>	<i>15-60</i>	<i>60 let a více</i>
	72	192	63
<i>Počet domů</i>	77	<i>Počet bytů</i>	90
<i>Zemědělská půda (ha)</i>	376	<i>Nezemědělská půda (ha)</i>	357

<i>Název obce</i>	Újezd	<i>Druh sídla</i>	Obec
<i>Kód ZUJ</i>	585882	<i>Počet částí</i>	1
<i>První písemná zmínka</i>	1261	<i>Nadmořská výška v m</i>	434
<i>Obyvatelé podle věku</i>	<i>0-14</i>	<i>15-60</i>	<i>60 let a více</i>
	260	772	190
<i>Počet domů</i>	299	<i>Počet bytů</i>	390
<i>Zemědělská půda (ha)</i>	642	<i>Nezemědělská půda (ha)</i>	601

<i>Název obce</i>	Valašské Klobouky	<i>Druh sídla</i>	Město
<i>Kód ZUJ</i>	585891	<i>Počet částí</i>	4
<i>První písemná zmínka</i>	1341	<i>Nadmořská výška v m</i>	390
<i>Obyvatelé podle věku</i>	0-14	15-60	60 let a více
	1014	3258	919
<i>Počet domů</i>	927	<i>Počet bytů</i>	1751
<i>Zemědělská půda (ha)</i>	1259	<i>Nezemědělská půda (ha)</i>	1435

<i>Název obce</i>	Valašské Příkazy	<i>Druh sídla</i>	Obec
<i>Kód ZUJ</i>	545112	<i>Počet částí</i>	1
<i>První písemná zmínka</i>	1520	<i>Nadmořská výška v m</i>	440
<i>Obyvatelé podle věku</i>	0-14	15-60	60 let a více
	43	154	35
<i>Počet domů</i>	51	<i>Počet bytů</i>	66
<i>Zemědělská půda (ha)</i>	131	<i>Nezemědělská půda (ha)</i>	103

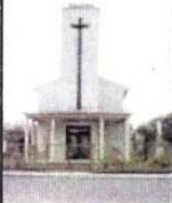
<i>Název obce</i>	Vlachova Lhota	<i>Druh sídla</i>	Obec
<i>Kód ZUJ</i>	586994	<i>Počet částí</i>	1
<i>První písemná zmínka</i>	1412	<i>Nadmořská výška v m</i>	452
<i>Obyvatelé podle věku</i>	0-14	15-60	60 let a více
	44	149	49
<i>Počet domů</i>	70	<i>Počet bytů</i>	75
<i>Zemědělská půda (ha)</i>	264	<i>Nezemědělská půda (ha)</i>	119

<i>Název obce</i>	Vlachovice	<i>Druh sídla</i>	Obec
<i>Kód ZUJ</i>	585955	<i>Počet částí</i>	2
<i>První písemná zmínka</i>	1261	<i>Nadmořská výška v m</i>	339
<i>Obyvatelé podle věku</i>	0-14	15-60	60 let a více
	290	982	272
<i>Počet domů</i>	390	<i>Počet bytů</i>	441

<i>Zemědělská půda (ha)</i>	1046	<i>Nezemědělská půda (ha)</i>	1193
-----------------------------	------	-------------------------------	------

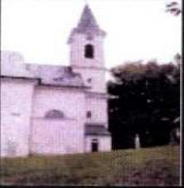
<i>Název obce</i>	Vysoké Pole	<i>Druh sídla</i>	Obec
<i>Kód ZUJ</i>	585980	<i>Počet částí</i>	1
<i>První písemná zmínka</i>	1261	<i>Nadmořská výška v m</i>	423
<i>Obyvatelé podle věku</i>	0-14	15-60	60 let a více
	174	468	117
<i>Počet domů</i>	198	<i>Počet bytů</i>	242
<i>Zemědělská půda (ha)</i>	545	<i>Nezemědělská půda (ha)</i>	666

PŘÍLOHA II: PAMÁTKY V REGIONU

Katastr. území	Objekt	Foto	Stručná charakteristika
Bohuslavice nad Vláří	Kaple Panny Marie Ustavičné Pomoci		v centru obce se nachází kaple Panny Marie Ustavičné Pomoci, která byla vysvěcená 18.10.1942. Vedle kaple stojí kamenná socha Panny Marie Lurdské rovněž z roku 1942.
	Les Pod Vrchy		na katastru obce je vyhlášena přírodní památka – Pod Vrchy – smíšený les s převahou habru a bohatým výskytem populace sněženky.
	Socha sv. Floriána		do centra obce byla nově instalována pískovcová barokní socha sv. Floriána z roku 1755, která byla nově restaurována a je zapsána v Ústředním seznamu nemovitých památek ČR.
Divnice	park u zámku		významný krajinářský prvek, poslední připomínka bývalého panského sídla
	mariánský sloup		kvalitní klasicistní socha na návsi
	socha sv. Floriána		barokní socha na návsi
	socha sv. Jana Nepomuckého		typická barokní socha z roku 1745 situovaná na okraji obce u žel. nadjezdu

	socha sv. Tekly		barokní socha na návsi velmi dobré sochařské úrovně
Drnovice	kaple v osadě Ploština		stavba vznikla po 2. světové válce v místě fašisty vypálené osady
	památník v osadě Ploština		novodobý památník vypálené osady Ploština
Haluzice	zvonice		troubený objekt šestibokého půdorysu
Lačnov	dům č.p. 13		usedlost s komplexem hospodářských budov
	dům č.p. 15		usedlost s komplexem hospodářských budov
Lipová	kaplička Panny Marie u trati Rybník		rustikální stavba z r. 1776, fasáda upravena později
	kamenný kříž		lidová kamenická práce s reliéfní výzdobou signovaná k r. 1876 Š. Minaříkem
	dům č.p. 79		objekt se zajímavým dispozičním a prostor. řešením dokumentující variabilitu vesnických obydlí

			
	komora u čp. 22		zajímavý prvek lidové architektury s hodnotným ztvárněním hmoty a průčelí
Mirošov	zvonice		
Návojná	kříž na návsi		sochařská práce lidového charakteru z roku 1863
	dům čp.4		typický objekt lidového stavitelství s hospodářským příslušenstvím (chlévy, seník, stodola)
Nedašov	dům čp. 90		typický objekt valašského lidového stavitelství, drobný roubený objekt
	dům čp. 91		roubený dům s pozůstatkem starobylého kouřovodu ústícího do prostoru krovu
			drobný roubený dům přemístěný do prostoru za obecním úřadem

			
	stodola u čp. 25		roubený účelový objekt lidového stavitelství
Štítná nad Vláří	farní kostel sv. Josefa		rustikální architektura z r. 1787, charakteristická v obrazu obce
	socha sv. Jana Nepomuckého		kvalitní sochařská práce ze 30. let 18. stol.
Študlov	dům č.p. 82		usedlost s komplexem hospodářských budov
Újezd	farní kostel sv. Mikuláše		mohutná empírová stavba jediná tohoto druhu na okrese postavená v místech středověkého kostela
	socha sv. Jana Nepomuckého		barokní socha z 18. století přenesená před vstup na hřbitov
	zbytky hrádku zv. Hradištěk za kostelem		výrazné relikty středověkého hrádku, cenná archeologická lokalita
Vlachova Lhota	socha sv. Jana Nepomuckého		barokní socha rustikalizovaného sochařského výrazu

	zvonice		roubená zvonička typická pro valašské prostředí
	dům čp. 38 se stodolou		typická roubená valašská usedlost urbanistických kvalit ukazujících situování jednotlivých objektů a jejich vazeb
Petrůvka	socha sv. Floriána		zrustikalizovaná sochařská práce dokládající rozšíření ikonografického typu v 19. století
	socha Immaculaty		kvalitní kamenická práce z roku 1872
	kříž na návsi		dřevěný kříž, typická ukázka řezbářské lidové práce
Poteč	dřevěnice		Bročkova chalupa
	kaple		kaple sv. Václava
Rudimov	zvonice		roubený objekt pozoruhodného půdorysu
			dřevěný kříž, práce lidového umělce z roku 1820, bohatě zdobeno reliéfy

	kříž u čp. 15		
	mohyly v tratích Spalice, Paličky a Gradca		archeologické lokality - doklad slovanského osídlení
	archeologická lokalita Gradca, Na plošinách		archeologická lokalita s nálezy převážně ze střední doby hradištní
Sidonie	domy čp. 65, 66, 67, 68, 69, 70		dělnická kolonie tvořená dělnickými domy se společnou pecí na chleba, doklad sklářské dělnické kolonie z přelomu 19. a 20. století
	pec u čp. 106		drobné technické zařízení kopaničářské usedlosti
Smolina	zvonice		
Svatý Štěpán	kaplička ve vsi		drobná architektura lidového charakteru
Šanov	kamenný kříž		drobná kamenická práce z doby před pol. 19. století

	dům čp. 44		roubený dům, poslední doklad valašského lidového stavitelství na obecní návsi
Vlachovice	farní kostel sv. Michala		původní středověký kostel (zachovány architektonické detaily), přestavěn r. 1739, upraven ve 20. století
	opevnění kostela		kostel situován na návrší se stopami ohradní zdi
	socha sv. Floriána		plastika z roku 1869 nesoucí rysy lidového umění
	socha sv. Jana Nepomuckého		plastika z roku 1711, velmi dobré sochařské úrovně
	tvrziště Kaštýl		mohutné terénní reliкty středověké vodní tvrze zaniklé v 17. století
	tvziště na úpatí hory Hradisko		dobře uchované terénní reliкty drobnějšího středověkého opevnění
Vysoké Pole	kaple Panny Marie za obcí		drobná stavba s gotizujícími prvky z r.1870
	kříž u kapličky k obci		kvalitní kamenická práce z r. 1777 s mladšími úpravami (1880)
	kříž u kapličky nad studánkou		kvalitní kamenická práce z r. 1838, s prvky lidového pojetí

